V•B•T

Verbond van Belgische Tuinbouwveilingen

JAARVERSLAG 2009

Verantwoordelijke uitgever: P. Appeltans - Tiensevest 136 - 3000 Leuven

INHOUD

WOORD VOORAF 5

OVERZICHT VBT-LEDEN 7

NIEUWS VAN DE VEILINGVLOER 9

VBT ALS ORGANISATIE 11

1. MISSIE & HISTORIEK 11
2. PERSONEEL 11
3. BESTUURSORGANEN 12
   - 3.1. Bestuurscomité - Raad van Bestuur 12
   - 3.2. Algemene Vergadering VBT 13
4. WERKGROEPEN 14

VBT-ACTIVITEITENVERSLAG 16

5. WERKING - BELANGRIJKE DOSSIERS 16
   - 5.1. VBT-database: verzamelen, verwerken en verspreiden van productiegegevens en marktprijzen 16
   - 5.2. Prognoses oogst en opvolging stocks 16
   - 5.3. Redactie 17
   - 5.4. Europees en internationaal overleg 17
   - 5.5. Interpera-congres 17
   - 5.6. Simultaanverkoop 18
   - 5.7. VLIF-steun coöperaties groenten en fruit 18
   - 5.8. Onderzoek 19
   - 5.9. Kwaliteitssystemen 19
   - 5.10. Residuen en contaminaties 21
   - 5.11. Overige dossiers 23
6. GEMEENSCHAPPELIJKE MARKTORDENING GROENTEN & FRUIT 24
   - 6.1. Een nieuwe Gemeenschappelijke MarktOrdening 24
   - 6.2. Debat landbouwbeleid na 2013 24
   - 6.3. Belang en omvang 25
   - 6.5. EU-interventieregeling 25
   - 6.6. Europeese Schoolfruitregeling 26
   - 6.4. Handelsnormen 26
7. PROMOTIE VOOR BELGISCHE GROENTEN EN FRUIT 27
   - 7.1. Binnenland 27
   - 7.2. Buitenland 28

VERWANTE ORGANISATIES 30

8. VLAAMS CENTRUM VOOR BEWARING VAN TUINBOUWPRODUCTEN (VCBT) 30
9. VBT KISTENPOOL & EURO POOL SYSTEM (EPS) 32
   - 9.1. VBT Kistenpool 32
   - 9.2. Euro Pool System (EPS) 32
10. DIENST VOOR RESIDUCONTROLE (DRC) 33

DE TUINBOUW IN 2009 36

1. EVOLUTIE VAN DE VEILINGOMZET EN -AANVOER 36
   - 1.1. Omzet VBT-veilingen 36
   - 1.2. Aanvoer VBT-producten 39
2. GROENTEN 43
   - 2.1. Glasgroenten 43
   - 2.2. Openluchtgroenten 50
   - 2.3. Industriegroenten 60
   - 2.4. Raming areaal en productie 62
3. FRUIT 63
   - 3.1. Hardfruit 63
   - 3.2. Europese appel- en perenproductie 68
   - 3.3. Zachtfruit 71
   - 3.4. Raming areaal en productie 77

Noot: de cijfers voor de buitenlandse handel zullen vanaf juni 2010 gepubliceerd worden op de website (www.veiling.be).

Verantwoordelijke uitgever: P. Appeltans - Tiensevest 136 - 3000 Leuven

WOORD VOORAF

Het jaar 2009 was er één om vlug te vergeten. De globale omzet van alle VBT-veilingen bedroeg slechts € 681 miljoen. Zo'n 14% minder ten opzichte van 2008 en hiermee het laagste omzetcijfer sinds het vorige crisisjaar 2004.
Vooral de glastuinbouw zat in slechte papieren. Nochtans leek het seizoen goed van start te gaan. De koude temperaturen zorgden voor schaarste in heel Europa. Daarna vielen de prijzen sterk terug. Vaak wordt er dan gezocht naar een oorzaak. Het was echter een samenloop van omstandigheden. Vooreerst was er de aanzienlijke areaaluitbreiding bij onze noorderburen. Verder was er in de zomer in heel Europa meer dan voldoende product voorhanden. De economische crisis fnuikte vervolgens het consumptiepatroon, zorgde voor terughoudende kredietinstellingen en -verzekeraars en had een effect op de belangrijke afzetmarkten zoals Rusland en het Verenigd Koninkrijk. De sterke euro, gecombineerd met muntdevaluaties in een aantal Europese lidstaten en Rusland resulteerden in ontwrichte concurrentieverhoudingen. Kortom, een grotere hoeveelheid diende geplaatst op een gekrompen markt. Vaststelling is echter dat er ondanks de hoeveelheid product weinig product uit de markt werd genomen. Dit kan erop wijzen dat het niet alleen het grote aanbod, maar ook de verkoopstructuur in belangrijke productielanden – en het gebrek aan transparantie – mee verantwoordelijkheid dragen. Op zulke momenten lonkt men vanuit heel Europa wel eens naar het Belgische model van veilen en de relatie klok- en bemiddelingsverkoop.
Positievere noten waren dat bepaalde vollegrondsgroenten (onder andere asperges, prei, spinazie) en aardbeien wel redelijke resultaten kenden.
De hardfruitsector deelde in de klappen. Waar de prijsvorming in de appelsector in de eerste jaarhelft nog de gevolgen droeg van de Europese (Poolse) recordoogst in 2008, zorgden de restanten van die vorige oogst en overzeese appelen voor een slechte start van het nieuwe verkoopseizoen. De sterk gedaalde perenomzet was voornamelijk het gevolg van de zeer kleine oogst in 2008 en dus beperkte verkoopsvolumes in de eerste helft van 2009 en de matige prijzen bij de start van het nieuwe seizoen.

Binnen de werking van het VBT werd bijzondere aandacht besteed aan de exportproblematiek Rusland. Niet alleen de kredietcrisis en de zwakke roebel baarden zorgen. De toepassing van het door Europa afgesloten memorandum inzake residuen van gewasbescherming, zorgde tevens voor onzekerheid. In overleg met de exporteurs en het FAVV werden de nodige afspraken gemaakt om tot een enigszins werkbaar systeem te komen. Vanaf 15 juni werd de Belgische uitvoer van peren extra onderworpen aan de eis tot het meesturen van een 'safety certificate'. Van zodra dit bekend raakte, heeft het VBT procedures opgesteld om via een praktisch haalbaar systeem aan deze eis te voldoen. Lange tijd bleef het er naar uitzien dat Rusland vragende partij was voor het afsluiten van een bijkomend 'implementing protocol'. Naar het jaareinde toe zag Rusland hier echter plotsklaps vanaf en wenste men een algemene montoring. In samenspraak met het FAVV werden hiervoor de eerste stappen gezet en werd gewerkt aan een dossier om de Russische autoriteiten de opheffing van het 'safety certificate' te vragen.
Begin september werden de veilingen verrast door de beslissing om coöperaties in de sector groenten en fruit niet langer meer in aanmerking te laten komen voor VLIF-steun. Een donderslag bij heldere hemel. Veilingen zijn immers tuinders die samen 'coöperatief' hun product aanbieden op de markt. Deze groep van tuinders verliest hiermee de broodnodige steun voor investeringen die nodig zijn om samen naar de markt te gaan. Na overleg verklaarde minister-president Kris Peeters zich gelukkig akkoord om een oplossing te zoeken opdat de betrokken coöperaties vanaf 2011 opnieuw op steun kunnen rekenen. Het ontbreken van steun in 2010 moet dan maar beschouwd worden als een bijdrage van de coöperatief georganiseerde tuinders tot de sanering van de overheidsfinanciën.

2009 was ook het tweede jaar dat de nieuwe marktordening (GMO) groenten en fruit van kracht was. Deze GMO heeft als hoofddoel de concentratie van het aanbod. Het allerbelangrijkste middel daartoe blijven de coöperatief georganiseerde producentenorganisaties. In de loop van het jaar werd gewerkt aan een bijsturing van de toepassingsverordening. Het VBT pleitte voor een verruiming van de mogelijkheden inzake crisispreventie en -management. Ondertussen startten ook de eerste discussies over de toekomst van het gemeenschappelijk landbouwbeleid na 2013. Hoewel de discussie zich quasi uitsluitend focust op een hervorming van het klassieke landbouwbeleid, verdient de aanpak in de sector groenten en fruit de nodige aandacht. Gelukkig heeft de Europese Commissie dit begrepen. In een communicatie naar aanleiding van de algemene malaise in de landbouw, stelt zij voor om het principe van producentenorganisaties ook te onderzoeken voor andere sectoren.

Een bijzondere vermelding in dit voorwoord verdient het door het VBT georganiseerde wereldcongres voor peren – Interpera – eind mei te Sint-Truiden. Als snelst groeiende perenproducent en belangrijkste perenexporteur ter wereld was het evident dat België de rol van gastland op zich nam. Meer dan 180 deelnemers uit de belangrijkste perenproducerende landen tekenden present.

De economische en financiële crisis had ook een positief effect. In volle crisis verkondigden economische experts immers dat het coöperatieve ondernemersmodel beter gewapend was om crisissen te doorstaan. Mijn inziens logisch. Het coöperatief principe vertrekt immers vanuit een langetermijnvisie en -relatie. Dit in contrast tot de idee van 'snel geldgewin' en kortetermijndenken. In dit opzicht waren de coöperatief georganiseerde veilingen in 2009 meer dan ooit een rots in de branding voor onze groente- en fruitsector. Hoe hard zou de crisis hebben gewogen indien er geen veilingen waren geweest? Zijn de producenten, de ruimere landbouwsector en de overheid zich hiervan echter voldoende bewust? Laat het ons hopen! Alles kan en moet uiteraard beter. Een verder doorgedreven samenwerking, zowel op niveau van de producenten als op niveau van de veilingen onderling, is en blijft een aandachtspunt. Het VBT zal hiertoe ongetwijfeld zijn bijdrage leveren.

Philippe Appeltans
Algemeen secretaris

OVERZICHT VBT-LEDEN

Secretariaat VBT
Voorzitter, P. Vrancken - ***Algemeen secretaris,*** P. Appeltans
Tiensevest 136, B - 3000 LEUVEN - Tel. 016/20 00 80 - Fax 016/20 30 35 - E-mail info@veiling.be - www.veiling.be

cv Belgische Fruitveiling (BFV)
Voorzitter, E. Champagne - ***Directeur***, F. Lowette
Montenakenweg 82, B - 3800 SINT-TRUIDEN - Tel. 011/69 34 11 - Fax 011/68 54 60 - E-mail bfv@bfv.be - www.bfv.be
afd. Glabbeek
Kraenenbroekstraat 30, B - 3380 GLABBEEK - Tel. 016/77 90 31 - Fax 016/77 79 69
afd. Zoutleeuw
Leeuwastraat 4, B - 3440 ZOUTLEEUW - Tel. 011/78 25 43 - Fax 011/78 45 00

cv Veiling Borgloon
Voorzitter, P. Vrancken - ***Directeur***, J. Craemers
Kernielerweg 59, B - 3840 BORGLOON - Tel. 012/67 01 00 - Fax 012/74 61 36 - E-mail veilingborgloon@eburon.be - www.eburon.be
afd. Criée aux Fruits
Route de Maastricht 100, B - 4600 VISE - Tel. 04/379 13 32 - Fax 04/379 87 05

cv Brava
Voorzitter, J. De Baerdemaeker - ***Directeur***, F. Fontaine
Z.4 Broekooi 100, B - 1730 ASSE - Tel. 02/481 08 88 - Fax 02/481 08 87 - E-mail brava@brava.be - www.brava.be
afd. Kampenhout
Leuvensesteenweg 22, B - 1910 KAMPENHOUT - Tel. 016/65 92 00 - Fax 016/65 92 01

sc Group. Producteurs Hort. Namurois
Voorzitter, C. Lechat - ***Directeur,*** A. Sluysmans
Rue de la 1ère Armée Américaine 165, B - 5100 WEPION - Tel. 081/46 11 28 – Fax 081/46 11 27 – E-mail info@crieedewepion – www.gphn.be

cv Veiling Haspengouw
Voorzitter, C. Timmermans - ***Directeur***, R. Kuipers
Tongersesteenweg 152, B - 3800 SINT-TRUIDEN - Tel. 011/67 06 11 - Fax 011/67 27 76 - E-mail info@veilinghaspengouw.be - www.veilinghaspengouw.be

cv Veiling Hoogstraten
Voorzitter, D. Van Den Plas - ***Directeur***, G. Opdekamp
Loenhoutseweg 59, B - 2320 HOOGSTRATEN - Tel. 03/340 02 11 - Fax 03/314 78 44 - E-mail info@veilinghoogstraten.be - www. veilinghoogstraten.be

cv Limburgse Tuinbouwveiling (LTV)
Voorzitter, M. Meyers - ***Directeur***, W. Jeurissen
Industrieweg 1035, B - 3540 HERK-DE-STAD - Tel. 013/55 45 08 - Fax 013/55 46 45 - E-mail info@ltv.be - www.ltv.be

cv Mechelse Veilingen
Voorzitter, J. Buts - ***Directeur***, C. De Pooter
Mechelsesteenweg 120, B - 2860 SINT-KATELIJNE-WAVER - Tel. 015/55 11 11 - Fax 015/55 06 01 - E-mail info@mv.be - www.mechelseveilingen.be

cv Profruco
Voorzitter, P. Thoen
Provinciale baan 46, B - 9120 VRASENE - Tel. 03/780 79 79 - Fax 03/777 85 14 - E-mail info@profruco.be - www.profruco.be

cv REO Veiling
Voorzitter, R. Demaré - ***Directeur***, P. Demyttenaere
Oostnieuwkerksesteenweg 101, B - 8800 ROESELARE - Tel. 051/23 12 11 - Fax 051/23 12 89 - E-mail info@reo.be - www.reo.be

Toestand op 31 december 2009

NIEUWS VAN DE VEILINGVLOER

- 1 januari: **Veiling Borgloon** nam Les Vergers de Fernelmont over. De nieuwe parel aan de kroon van hun koelhuizencomplex, met een totale oppervlakte van 8.000 m² en een bewaring van 4 à 5 miljoen kg appelen.

- 26 januari: de **Mechelse Veilingen** verdubbelden de opbrengst van de eerste Belgische tomaten van het seizoen en schonken € 3.596 aan de vzw Moeders voor Moeders uit Borgerhout.

- 3-10 mei: in samenwerking met onder andere het Proefstation voor de Groenteteelt, organiseerden de **Mechelse Veilingen** de 'Week van de Groentestreek'. Kropsla en andere slavarianten speelden de hoofdrol en kregen speciale aandacht.

- 16 mei: **Veiling Wépion** organiseerde zijn derde 'Jogging de la fraise' over een afstand van 10 kilometer. Ook waren er familiewandelingen van 6 tot 12 kilometer en wedlopen voor kinderen voorzien.

- 13 juni: **Veiling Borgloon** en het Belang van Limburg organiseerden voor de achtste maal de Aardbeienactie. Zowat 60.000 doosjes aardbeien werden bedeeld in 43 gemeenten.

- 18 juni: het nieuwe zonnepanelenpark van **Veiling Brava** werd officieel in gebruik genomen. Met dit project wordt 50% van haar energiebehoefte gedekt.

- 21 juni: de derde REO Classic Mountainbiketocht vond plaats met start en aankomst op de terreinen van de **REO Veiling**.

- 8 september: op de **REO Veiling** werd een modulaire keuken geleverd. Via dit initiatief kunnen groepen enerzijds iets bijleren over de productie en aanvoer van verse groenten en fruit, en anderzijds testen hoe ze er creatief mee kunnen koken.

- 27 september: de **Mechelse Veilingen** sponsorden het VIP-dorp tijdens de vierde stadsloop Dwars door Mechelen, een officiële Start to Run-happening, waarvan Flandria sinds 2007 officiële partner is.

- 9-24 oktober: voor **Veiling Haspengouw** was het Voedingssalon 2009 een voltreffer. Meer dan 110.000 mensen namen een appel mee en meer dan 6.000 consumenten kochten een schaaltje met Kanzi. Zo werd een eerste stap gezet om de consument ervan te overtuigen Kanzi in huis te halen.

- Oktober-november: **Veiling Haspengouw**, Walt Disney en SPAR-EUROSPAR boden het magische verhaal van Sneeuwwitje en de Zeven Dwergen aan in DVD-vorm. Dit gebeurde via een spaarkaart voor acht stickers, te vinden op de schaaltjes Kanzi-appels.

- 18-20 december: in de gebouwen van de **BFV** vond de beurs Fructura plaats, een organisatie in samenwerking met de vzw Zuid- Limburgse Fruittelers.

- De **BFV** nam een nieuw koelcomplex in gebruik, goed voor 5.500 ton peren. Daarnaast werden er ook zonnepanelen geplaatst. Het pakstation werd uitgerust met robots en geautomatiseerd.

- In samenwerking met de **BFV**, het stadsbestuur van Sint-Truiden en een firma van automaten werd een proefproject gestart met fruitautomaten. Vier exemplaren kwamen terecht in Truiense scholen. Helaas kreeg het project geen opvolging wegens te duur.

- **Veiling Hoogstraten** realiseerde omvangrijke investeringen, zoals de (ver)nieuwbouw van de leeggoedloods met inpandig een papiermagazijn (totaal 6.600m² nieuwbouw); een overkapping van de verbinding keuring/neerzet en inplanting van een overdekte zone voor afvalbehandeling; een installatie van 3.300 m² fotovoltaïsche cellen en een aanpassing van de capaciteiten van machinekamer 3.

- **Veiling Hoogstraten** en de **Mechelse Veilingen** gingen een overeenkomst aan om het gastveilschap van hun aardbeien onder het label Hoogstraten (in aanbod Hoogstraten) onder te brengen. Er werd eveneens een overeenkomst voor gastveilschap afgesloten met Veiling Zaltbommel voor de verkoop van hun paprika via Veiling Hoogstraten.

- **Veiling Haspengouw** plaatste 6.100 m² zonnepanelen op de daken van ULO36, ULO14 en ULO12, samen goed voor 3.460 panelen van elk 1,7 m². Het vermogen van de installatie bedraagt 780 kWp (kilowattpiek). Het kostenplaatje kwam op ongeveer € 2,2 miljoen.

- In samenwerking met Colruyt konden telers van **Veiling Borgloon, Veiling Haspengouw** en de **BFV** hun foto op hun fruitkisten plaatsen. In totaal hebben 50 telers zich gemeld. Deze foto's geven telers met goed product de kans letterlijk hun gezicht te tonen.

- De **Mechelse Veilingen** gaven de verkoopzaal en de klokken een grondige facelift. Daarnaast beslisten ze 5.500 zonnepanelen te plaatsen op het dak van de productloods. De totale investering bedroeg € 3 miljoen, maar wordt na 6,5 jaar terugverdiend. Ook werd een nieuwe aanvoercentrale in de regio Limburg gebouwd: naast 90% van de asperges, worden nog zo'n 25 producten uit die regio aangevoerd op de Mechelse Veilingen.

- De **REO Veiling** investeerde in nieuwe poorten voor extra veiligheid en finaliseerde de bouwprojecten voor een krattenwasserij, een fruitkoer en zonnepanelen.

- **Veiling Brava** veranderde de naam van zijn coöperatieblad van 'De 4 Jaargetijden' naar 'BRAVAzine'. Het blad blijft ieder seizoen verschijnen, maar wil luchtiger en aantrekkelijker om te lezen zijn.

- **Veiling Profruco** kon de vraag naar hun nieuwste product, kiwibessen, niet bijhouden. Een aantal plantages werden getroffen door hagelschade, toch werden 16 hectaren geoogst. De oppervlakte zou jaarlijks met 10 ha moeten toenemen.

- In het laatste kwartaal van 2009 werden tussen de veilingen **Profruco, BFV** en **Hoogstraten** besprekingen opgestart over de toekomst van Veiling Profruco.

VBT ALS ORGANISATIE

1. MISSIE & HISTORIEK

Het Verbond van Belgische Tuinbouwveilingen, kortweg VBT, ontstond op 28 mei 1991 uit het Verbond van Coöperatieve Tuinbouwveilingen (VCTV) en de Federatie van Coöperatieve Tuinbouwveilingen (FCTV). Het VBT is een vzw die de belangen behartigt van tien groente- en fruitveilingen. De opdracht van het VBT bestaat uit drie onderdelen: overleg, vertegenwoordiging en ondersteuning.

Het VBT is zowel regionaal, nationaal als internationaal de representatieve gesprekspartner voor de tuinbouwsector. Een VBT-woordvoerder vertolkt het standpunt van de veilingen bij de overheid en de beroepsorganisaties. Het VBT ondersteunt de telersverenigingen door het verspreiden van marktinformatie, tuinbouwtechnische en -economische berichtgeving, het opvolgen van de wetgeving, het afvalpreventieplan, enzovoorts (zie hoofdstuk 5 – VBT Activiteitenverslag). Via overleg streven de VBT-veilingen samen naar een oplossing voor de sectorproblemen.

2. PERSONEEL

De werkzaamheden voor het VBT werden uitgevoerd door:

Philippe Appeltans - Algemeen secretaris
016/30 09 90
Philippe@veiling.be

Ann De Craene - Stafmedewerker producttechnische materies
016/30 09 93
Ann@veiling.be

Sarah Lourdaux - Coördinator marktgegevens en redactie
016/30 09 92
Sarah@veiling.be

Patricia Vercammen - Algemene administratie, boekhouding en secretariaat
016/30 09 91
Patricia@veiling.be

Het VBT is gevestigd te Leuven:

Verbond van Belgische Tuinbouwveilingen vzw
Tiensevest 136, B-3000 Leuven

E-mail: info@veiling.be
Telefoon: 016/20 00 80
Fax: 016/20 30 35
Internet: www.veiling.be

3. BESTUURSORGANEN

3.1 Bestuurscomité - Raad van Bestuur

Samenstelling Raad van Bestuur op 31.12.2009

Bestuurscomité: P. Vrancken, voorzitter
J. Buts, ondervoorzitter
R. Demaré, ondervoorzitter
P. Appeltans, algemeen secretaris

Leden: D. Bertels
E. Champagne
J. Craemers
J. De Baerdemaeker
C. De Pooter
P. Demyttenaere
P.E. Demyttenaere
F. Fontaine
R. Kuipers
F. Lowette
M. Meyers
G. Opdekamp
P. Thoen
C. Timmermans
L. Van den Bosch
D. Van Den Plas
L. Vanoirbeek

De vergaderingen van de Raad van Bestuur werden tijdens het jaar 2009 gehouden op de volgende data: 10 februari, 24 maart, 5 mei, 16 juni, 8 september, 27 oktober en 15 december.

3.2. Algemene Vergadering VBT

Profruco, Vrasene, 27 maart 2009

1. Begroeting
Om 15.30 uur verwelkomt voorzitter Vrancken alle aanwezige leden. Hij stelt vast dat de vergadering op regelmatige wijze bijeen werd geroepen en dat alle 10 A-leden met 61 van de 61 stemmen aanwezig zijn, evenals 13 van de 17 B-leden met 13 van de 17 stemmen.

2. Samenstelling bureau
De voorzitter stelt dat er voldaan is aan alle statutaire verplichtingen en stelt het bureau samen: de heer Appeltans, secretaris, de heer Buts en mevrouw Demaré, stemopnemers.

3. Notulen Algemene Vergadering VBT dd 25 maart 2008
De notulen worden zonder bemerkingen goedgekeurd.

4. Balans en resultatenrekening VBT 2008
De heer Appeltans geeft toelichting bij de rekening en de heer Achten, extern accountant SBB, bij de balans.
Na toelichting van de geconsolideerde rekeningen VBT en KV VBT wordt de jaarrekening met een balanstotaal van € 901.406,39 goedgekeurd, alsmede de resultatenrekening met een positief saldo van € 118.856,05. Dit positief resultaat wordt voor € 40.000 toegewezen aan het bestemd fonds voor investeringen en voor € 40.000 toegewezen aan het bestemd fonds voor sociaal passief. De rest wordt overgedragen naar volgend boekjaar.

5. Begroting VBT 2009
Na de toelichting door de heer Appeltans wordt de begroting 2009 goedgekeurd. De begroting vertoont een overschot van € 989,56.

6. Décharge
De vergadering verleent décharge aan de bestuurders.

7. Statutaire verkiezingen
- De vergadering aanvaardt het ontslag van de heren A. Van Coillie en N. Keersebilck.
- De vergadering aanvaardt de verkiezing tot 2012 van de heren P.E. Demyttenaere en P. Demyttenaere.
- De vergadering aanvaardt de herverkiezing tot 2015 van de heren P. Vrancken, E. Champagne, F. Lowette, F. Fontaine, M. Meyers, L. Van Den Bosch, P. Thoen, D. Van Den Plas en mevrouw R. Demaré.

8. Mededelingen
De secretaris stelt het activiteitenverslag 2008 voor.

De voorzitter dankt om 16.30 uur Veiling Profruco voor de goede ontvangst en iedereen voor zijn aanwezigheid en sluit hiermee de vergadering.

4. WERKGROEPEN

De werkzaamheden van het VBT worden uitgevoerd op vraag van de leden-veilingen. Specifiek en technisch overleg vond, zoals in het verleden, plaats in diverse werkgroepen. De frequentie en inhoud van de werkgroepen werden op vraag van de veilingen of de Raad van Bestuur bepaald. De besprekingen werden gevoerd met het oog op het bereiken van een consensus tussen de aangesloten veilingen. De besluiten of adviezen van deze werkgroepen werden vervolgens op de Raad van Bestuur ter bekrachtiging voorgelegd.
Meer specifiek waren volgende werkgroepen actief: Simultaanverkoop, Voedselveiligheid – Milieubewuste Teelt (VV-MBT), Witloof en Fruit. De activiteiten van de Werkgroep Groenten werden sinds het jaar 2000 geïntegreerd in de structuur van de Logistieke en Administratieve Veilingassociatie (LAVA). In functie van de behoefte vonden er ook regelmatig werkgroepen 'ad hoc' plaats. In 2009 was dit zeer frequent het geval inzake de exportproblematiek Rusland.

VBT-ACTIVITEITENVERSLAG

5. WERKING - BELANGRIJKE DOSSIERS

5.1. VBT-database: verzamelen, verwerken en verspreiden van productiegegevens en marktprijzen

Het VBT maakt deel uit van een 'antennesysteem' dat uit diverse informatiepunten in Europa bestaat. Zij wisselen onderling hun data over productie, aanvoer en markt uit. In concreto bereidt het VBT de overlegvergaderingen voor op regionaal, Europees en mondiaal vlak, en woont deze bij met als doel informatie te vergaren over productie en aanbod.

Dagelijks verzamelt het VBT informatie over de hoeveelheden en de gerealiseerde verkoopprijzen voor groenten en fruit, aangevoerd op de aangesloten veilingen. Aan de hand van deze basiscijfers verspreidt het VBT dag-, week-, maand- en jaarstatistieken. Op aanvraag worden voor de marktspelers en pers tevens statistieken op maat geproduceerd. Dit kan tot doel hebben meer inzicht te verwerven in een bepaalde markt, een bepaald product, de samenhang tussen aanvoer en prijsvorming, de invloed van substitutieproducten, enzovoorts. Vele vragen kaderen in de doorstroming van deze informatie naar telers van veilingen. Communicatie met de marktdeelnemers verloopt via e-mail of vakbladen.
De VBT-marktcijfers worden aangevuld met import- en exportgegevens. De productie- en marktstatistieken vormen de basisinformatie voor het (transnationaal) overleg rond maatregelen om het aanbod in overeenstemming te brengen met de vraag.

Het VBT verzamelt deze gegevens in een speciaal daarvoor ontwikkelde database. Zowel software als hardware worden regelmatig onderhouden en gecontroleerd. In 2007 werd de aanzet gegeven tot een algemene modernisering van het systeem en een update van de inhoud. De doelstellingen waren het opdrijven van de controle (preventief voorkomen van fouten), gebruiksvriendelijkheid en overzichtelijkheid (snelle opsporing van fouten). In 2008 werd de database inhoudelijk aangepast en werden de nodige IT-technische optimalisaties aangebracht. Vanaf januari 2009 werden de geactualiseerde artikellijsten in gebruik genomen. Verschillende veilingproducten werden toegevoegd aan de VBT-database, andere groente- en fruitsoorten, die in belang zijn afgenomen, werden onder diversen geplaatst.

Informatie wordt steeds belangrijker in de groente- en fruitwereld. De verzamelde data staan ten dienste van de veilingen en ter ondersteuning van de beleidsvoering op korte en lange termijn. Naast het verzamelen van informatie is de verspreiding van enorm belang. De bedoeling van deze informatieverspreiding (onder andere door het aanmaken van mails voor het grote publiek, alsmede voor professionals) is de diverse actoren op de hoogte houden van de verschillende ontwikkelingen binnen de Belgische groente- en fruitwereld.

5.2. Prognoses oogst en opvolging stocks

Jaarlijks wordt er zowel voor groenten als fruit per teelt een berekening gemaakt van de arealen die in productie zijn. Deze areaalbepaling vormt het uitgangspunt van een productieraming per teelt, dit zowel in hoeveelheid als in waarde. Dit gebeurt respectievelijk tijdens de Werkgroep Oogstramingen Groenten en de Werkgroep Oogstramingen Fruit.

Voor hardfruit (appelen en peren) kadert deze oefening in een mondiale (World Apple and Pear Association) en in een Europese dimensie (Prognosfruit). Voorafgaand vergadert de Werkgroep Oogstramingen Fruit van het Vlaams Ministerie van Landbouw om de Belgische oogstramingen voor het seizoen te bepalen. Dit gebeurt op basis van enquêtes, afgenomen van fruittelers, gegevens afkomstig van de veilingen, en de landbouwtelling. De Belgische Fruittelersorganisatie (BFO), het VBT, veiling-afgevaardigden, de Boerenbond en het Nationaal Instituut voor Statistiek (NIS) zetelen onder meer in de vergadering.

Al deze binnen- en buitenlandse berekeningen (zowel Europese resultaten, als gegevens afkomstig van de Verenigde Staten en het zuidelijk halfrond) worden door het VBT geanalyseerd, verwerkt en gepubliceerd. Het aanbod kennen vormt een onmisbare schakel en informatiebron voor de veilingen.

Ook verzamelt het VBT de maandelijkse afbouw van de veilingvoorraden en verspreidt het de nationale stockafbouw in binnen- en buitenland. In ruil voor de Belgische gegevens ontvangt en verspreidt het VBT de evolutie van de hardfruitvoorraden in de Europese Unie en daarbuiten.

Voor groenten wordt door het VBT en de overheid eenmaal per jaar een Werkgroep Oogstramingen Groenten belegd, waarin veilingafgevaardigden, specialisten ter zake en andere marktspelers zetelen. Op basis van hun gegevens, de VBT-aanvoercijfers en de NIS-statistieken (mei- en septembertelling) worden de nationale arealen en productiecijfers voor groenten (glas-, openlucht- en industrieteelt) bepaald.

5.3 Redactie

Via vaktijdschriften worden wekelijks en tweewekelijks evoluties en marktontwikkelingen van één of meerdere teelten belicht via statistieken, afgeleide grafieken en interpretatieve teksten. Het VBT heeft een vaste rubriek in Proeftuinnieuws (tweewekelijks), Fruitteeltnieuws (tweewekelijks) en de Boer & Tuinder (wekelijks). Voor de FruitRevue worden maandelijks statistische overzichten en de Europese stocks aangeleverd.

5.4. Europees en internationaal overleg

De handel in groenten en fruit is een Europees en internationaal gebeuren. Voor het VBT is het dan ook belangrijk om vertegenwoordigd te zijn in diverse organisaties. Dit om rechtstreeks met partners en beleidsverantwoordelijken uit Europa, of zelfs de wereld, te kunnen overleggen. In dit opzicht participeerde het VBT aan de Werkgroep Groenten en Fruit van Copa-Cogeca (Europese landbouworganisaties en -coöperaties) en is het VBT lid van Freshfel, het overlegforum voor de actoren actief in de Europese groente- en fruitketen. Het VBT ontbrak eind april dan ook niet in Valencia op hun algemene vergadering en het daaraan gekoppelde Freshcongress 2009.
Sinds twee jaar is Vlaanderen als regio lid van AREFLH of de 'Assemblée des Régions Européennes Fruitières, Légumières et Horticoles'. Deze organisatie heeft als doelstelling om de Europese groente- en fruitregio's samen te brengen, te verdedigen en te vertegenwoordigen. Zwaartepunt van hun werking situeert zich in Zuid-Europa. Het VBT zorgt voor de vertegenwoordiging van Vlaanderen in het comité van de producenten. Het VBT participeerde actief aan hun algemene vergadering op 13 februari te Bordeaux.
Rechtstreeks overleg met de Europese Commissie vond plaats in het Adviescomité Groenten en Fruit en de expertgroepen Appels & Pears en Tomatoes.

Om Europese en internationale ontwikkelingen inzake hardfruit te kunnen volgen, tekende het VBT present op de meetings van de World Apple & Pear Association (WAPA) te Berlijn (D) en Maastricht (NL).

Uiteraard was het VBT begin februari aanwezig op FruitLogistica te Berlijn, de jaarlijkse ontmoetingsplaats voor het internationale groente- en fruitgebeuren.

Op 11 juni was het VBT te Roeselare organisator van de internationale Werkgroep Witloof (België, Nederland, Frankrijk). Tijdens dit overleg werd de basis gelegd voor verdere besprekingen die aanleiding hebben gegeven tot de ondertekening van een witloofmemorandum tussen Vlaanderen (LAVA) en Frankrijk (APEF) om via transnationale samenwerking de toekomst van de witloofproductie veilig te stellen.

Regelmatig was er inzake Europese belangenbehartiging nauwe samenwerking met collega-organisaties uit onze buurlanden zoals DPA uit Nederland, BVEO uit Duitsland en FNPL uit Frankrijk.

5.5 Interpera-congres

Het VBT stond op 28 en 29 mei in voor de organisatie van de tweede editie van het internationale perencongres Interpera. Als locatie werd gekozen voor de Academiezaal in Sint-Truiden, het hart van de Belgische perenteelt.
Als snelst groeiende perenproducent en belangrijkste perenexporteur ter wereld, was het niet meer dan normaal dat België de rol van gastland op zich nam voor dit wereldcongres. Meer dan 180 deelnemers uit de belangrijkste perenproducerende landen congresseerden er over de actuele ontwikkelingen in de perensector. Op het programma stonden: presentaties rond de fruit- en perenproductie in België, de eerste oogstramingen voor zomerperen, de markt voor perenverwerking, distributiekanalen voor peren en tot slot uiteenzettingen met betrekking tot de fytosanitaire problematiek. Optioneel waren er ook bezoeken voorzien aan veilingen en het Proefcentrum Fruitteelt. Dit congres kreeg heel wat weerklank in de nationale en internationale vakpers.

5.6. Simultaanverkoop

Traditioneel worden groenten en fruit op de veilingen verkocht via de klok. De directe confrontatie tussen vraag en aanbod bepaalt daarbij de prijs. Op vandaag varieert het belang van de verkoop via de klok naargelang de veiling en het product. Naast de klokverkoop is er bemiddelingsverkoop of termijnverkoop. Groenten en zachtfruit worden hoofdzakelijk via de klok verkocht, in hardfruit wordt er meer bemiddeld.

Een deel van de klokverkoop gebeurt simultaan. Daarbij worden gelijktijdig dezelfde producten verkocht op onderling elektronisch verbonden veilingen. Afstemming tussen de veilingen is daarbij belangrijk – onder andere wat betreft kwaliteit, presentatie en verkoopvoorwaarden. Voor een koper is het mogelijk op een bepaald ogenblik het aanbod van verschillende veilingen te volgen. Dit kan van bij één van de aangesloten veilingen of vanop een eigen kantoor. De thuiskoop laat een koper toe aankopen te doen op de veilingen via een eigen PC. Via een externe lijn is er verbinding met de centrale apparatuur, waarop ook de klokken van de simultaanverkoop zijn aangesloten. Op het moment dat er een transactie tot stand komt, is er audiocontact tussen de koper en de veilingmeester. Er kan ook voorzien worden in continue voice, waarbij er een continue audioverbinding is tussen de PC van de koper en de aangesloten veilingen. De centrale apparatuur voor simultaanverkoop en thuiskoop is opgesteld op de Mechelse Veilingen.

Het VBT is verantwoordelijk voor de administratie van simultaanverkoop en thuiskoop, inclusief continue voice. Daartoe beheert het VBT een algemeen kopersbestand waarin nationale en internationale klanten via een uniek nummer geïdentificeerd zijn bij alle veilingen. De VBT Werkgroep Simultaan beheert de infrastructuur van het simultaansysteem. In de werkgroep is er overleg over het simultaangebeuren en worden nieuwe ontwikkelingen opgevolgd en initiatieven uitgewerkt om de simultaanverkoop blijvend af te stemmen op de wensen van de markt.

In 2009 werd er gewerkt aan een IT-matige vernieuwing van dit concept volgens de laatste nieuwe beschikbare technologie. Hiervoor werd een overeenkomst afgesloten met Auxcis Trading Solutions. Om dit proces te begeleiden en bij te sturen vonden er negen Werkgroepen Simultaan plaats. Verwacht wordt dat het nieuwe systeem medio 2010 volledig operationeel zal zijn.

5.7. VLIF-steun coöperaties groenten en fruit

Begin september 2009 werden de veilingen verrast door de beslissing van minister-president en minister van landbouw Kris Peeters om steunaanvragen van coöperaties voor verwerking, afzet en dienstverlening in de sector groenten en fruit niet langer meer in aanmerking te laten komen voor VLIF-steun. Deze beslissing, ingegeven vanuit budgettaire overwegingen, kwam als een donderslag bij heldere hemel. Veilingen zijn immers tuinders die samen 'coöperatief' hun product aanbieden aan de markt. Deze groep van tuinders verliezen hiermee hun VLIF-steun voor investeringen die nodig zijn om samen naar de markt te gaan. Al sinds de oprichting van het Vlaams Landbouwinvestingsfonds in 1993 werden zij hierin ondersteund. Voorheen gebeurde dit via het federale landbouwinvesteringsfonds.
Als argumentatie werd ook aangewend dat veilingen zich konden beroepen op steun via de GMO groenten en fruit. Hierbij dienen echter een aantal zaken voor ogen te worden gehouden. Europa opteert in zijn Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) immers voor een verschillende aanpak tussen de klassieke landbouw en de sector groenten en fruit. Een analyse van de EU-steun in verhouding tot de gerealiseerde productiewaarde ontkracht de perceptie dat de fruit- en groentesector over enorme mogelijkheden aan Europese middelen beschikt. Indien investeringen voortaan ondergebracht dienen te worden in operationele programma's van de GMO heeft dit ontegensprekelijk een invloed op de gangbare activiteiten die hoofdzakelijk producentgerelateerd zijn. Acties binnen de GMO komen immers, rechtstreeks of onrechtstreeks, altijd ten goede van de aangesloten tuinders. Bovendien biedt de GMO maar zekerheid tot en met 2013.

Op basis van een uitgebreid en onderbouwd dossier ging het VBT dan ook in overleg met de minister-president om een uitweg te zoeken in dit dossier. Op basis van de gevoerde argumentatie verklaarde de minister-president zich akkoord om vanaf 1 januari 2011 perspectief te bieden zodoende dat coöperaties in de sector groenten en fruit opnieuw in aanmerking komen voor investeringsteun. Het VBT zal daartoe in het voorjaar 2010 concrete voorstellen aan de Vlaamse overheid overmaken. Aangezien de veilingen 'zuivere' producentencoöperaties zijn, is het daarbij een evidentie dat de steun aan individuele producenten gevrijwaard blijft.

5.8. Onderzoek

Het VBT is actief betrokken bij het invullen van de onderzoeksnoden van de veilingen. Het VBT ondersteunt bij het definiëren van onderzoeksthema's, het opvolgen van onderzoeksprojecten en de valorisatie van resultaten. Tevens voorziet het VBT, namens de individuele veilingen, in financiële tussenkomst.

Het VBT was, samen met de Katholieke Universiteit Leuven (KUL), in 1997 medeoprichter van het Vlaams Centrum voor de Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT). Het VBT participeert actief in de organen en raden van het VCBT waar de onderzoeksopdrachten worden gesteld en beheerd. Het VBT verzorgt ook een aantal administratieve taken voor het VCBT (zie ook hoofdstuk 8 – VCBT). Het VBT is tevens lid van de Nationale Proeftuin voor Witloof (Herent).

Er wordt ook met andere onderzoeksinstellingen samengewerkt. Veelal resulteren de onderzoeksthema's in concrete projecten, gefinancierd door het IWT. Om geïnteresseerde onderzoeksinstellingen de kans te geven onderzoeksvoorstellen grondig met de sector af te toetsen vooraleer projecten in te dienen bij het IWT, heeft het VBT in 2008 een meer formele evaluatieprocedure uitgewerkt. De procedure voorziet in verschillende stappen van overleg. Daarbij is ook LAVA betrokken, aangezien ook daar onderzoek wordt begeleid en uitgevoerd. Het doel is uiteindelijk deze onderzoeksprojecten aan te duiden waarvoor de sector bereid is tot medefinanciering. Concreet is er voor projecten die door het IWT worden goedgekeurd, naast de IWT-financiering, een sectorfinanciering door het VBT en/of (een deel van) de individuele veilingen. Het VBT en/of de individuele veilingen zijn in de gebruikersgroepen vertegenwoordigd. Deze ondersteunen de onderzoekers in de uitvoering en de valorisatie van het project.

In 2009 nam het VBT via sectorfinanciering en vertegenwoordiging in gebruikersgroepen deel aan volgende IWT-projecten:

- IWT-050611 - Basis voor een duurzaam watergebruik bij de irrigatie van de perenteelt, uitgevoerd door Bodemkundige Dienst van België en Proefcentrum voor de Fruitteelt;
- IWT-050631 - Oogstzekere appelteelt: een multidisciplinaire benadering van vruchtzetting, bloemknopkwaliteit en hun interacties, uitgevoerd door PCFruit, Laboratorium plantenbiochemie en -fysiologie van Universiteit Antwerpen en RD divisie Fruitteeltcentrum van KUL;
- IWT-050633 - Modelgebaseerde methodologie voor de bepaling van het bewaarpotentieel van appel, uitgevoerd door VCBT en PCFruit;
- IWT-050644 - Beheersing van Colletotrichum acutatum binnen het vruchtrotcomplex in aardbei op basis van pathogeentypering en epidemiologie, uitgevoerd door PCFruit en Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO);
- IWT-060686 - Inductie van systemische defensiemechanismen tegen bacterievuur (Erwinia amylovora) in peer door applicatie van abiotische stress, uitgevoerd door PCFruit Afdeling teeltonderzoek en Universiteit Hasselt;
- IWT-060720 - Uniformiteit en dosisreductie van naoogstbehandeling tijdens de koele bewaring van hardfruit, uitgevoerd door BIOSYST-MeBioS van KUL, VCBT en PCFruit;
- IWT-070585 - Ontwikkeling van een kennis gebaseerd kwaliteitssysteem voor aardbei, uitgevoerd door BIOSYST-MeBioS van KUL, VCBT, PCFruit, Proefcentrum Hoogstraten en Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt Oost-Vlaanderen;
- IWT-070597 - Diagnose en preventie van Xanthomonas fragariae in de aardbeiteelt, uitgevoerd door ILVO, PCFruit, Proefcentrum Hoogstraten en het Laboratorium voor biochemie, fysiologie en microbiologie van Universiteit Gent;
- IWT-080527 - Systeembiologische analyse van bruinverkleuring bij appel, uitgevoerd door BIOSYST-MeBios en ProMeta van KUL, VCBT en PCFruit.

5.9. Kwaliteitssystemen

Om te beantwoorden aan de vraag van de markt naar kwalitatief hoogstaande, gezonde en veilige producten werken de veilingen en hun telers reeds jaren volgens één of meerdere kwaliteitssystemen. Specifiek op het niveau van de veilingen gaat het om de relevante private lastenboeken of standaarden van British Retail Consortium (BRC), International Food Standard (IFS) en Qualität und Sicherheit (QS), om de kwaliteitsborging via HACCP (Hazard Analysis Critical Control Points) en ISO-normen (International Organization for Standardization) en het veilingeigen Flandria-lastenboek. De voorwaarden voor de processen en/of producten op het niveau van de primaire productie, de telers, zitten vervat in onder meer Geïntegreerde Teelt Pitfruit, GlobalGAP, IKKB, Milieubewuste teelt en QS. Gestuurd vanuit de wetgeving over voedselveiligheid zijn ook de sectorgidsen autocontrole een continu aandachtspunt voor de sector.

Met betrekking tot de kwaliteitssystemen behartigt het VBT de belangen van de veilingen en hun telers om zo te komen tot enerzijds relevante en anderzijds haalbare en betaalbare systemen. Afhankelijk van het systeem is het VBT betrokken op bestuurlijk en/of inhoudelijk of technisch vlak.

1. Autocontrole en sectorgidsen
De Europese General Food Law (EG 178/2002) en het KB Autocontrole (KB van 14.11.2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid) eisen dat elke operator in de voedselketen zijn verantwoordelijkheid opneemt ten aanzien van voedselveiligheid. Om te voldoen aan het KB Autocontrole kunnen de betrokken sectoren gidsen opstellen met een concrete invulling van de relevante wetgeving. Hoewel het volgen van de gids niet verplicht is, is een certificaat voor de gids gunstig voor de operator. De hoogte van de FAVV-heffing

en de frequentie van de FAVV-inspecties worden verlaagd.

Op 3 januari 2007 heeft het FAVV de Gids Autocontrole Aardappelen, Groenten, Fruit Handel en Verwerking (G-014) gevalideerd. De gids wordt beheerd door Belgapom, Fresh Trade Belgium en Vegebe en is van toepassing voor de veilingen.

De Sectorgids Autocontrole voor de Primaire Plantaardige Productie (G-012) werd op 24 juli 2006 door het FAVV gevalideerd. De gids maakt integraal deel uit van de IKKB-standaard. Op 21 april 2008 werd de Sectorgids Autocontrole voor de Primaire Dierlijke Productie (G-037) gevalideerd. Op die wijze kunnen ook gemengde bedrijven via gidsen zich in orde stellen met het KB Autocontrole voor de totaliteit van hun productie. Op termijn wordt een fusie van beide gidsen verwacht.

2. Flandria
Oorspronkelijk opgestart als gemeenschappelijk merk binnen VBT Kistenpool, is het kwaliteitslabel Flandria sinds 1995 in beheer van LAVA. Het Flandria-lastenboek omvat bepalingen voor de teelt, conditionering, verpakking en sortering van verse groenten en fruit. Telers die hun producten willen leveren onder Flandria-label moeten voldoen aan IKKB of GlobalGAP, in aanvulling op de sectorgids autocontrole G-012.

3. Geïntegreerde teelt pitfruit (GIP)
Geïntegreerde teelt pitfruit is een wettelijk systeem, gebaseerd op het KB van 22 januari 1996. Het lastenboek omvat eisen voor de teelt van appelen en peren. De belangrijkste doelstelling van de geïntegreerde teelt is zoveel mogelijk gebruik te maken van natuurlijke vijanden en teelttechnieken bij de bestrijding van ziekten en plagen.

Het VBT is lid van het technisch comité van het GIP-lastenboek, onder voorzitterschap van de Vlaamse overheid. Op vraag van de certificatie-instellingen is het VBT voorzitter en secretaris van de adviesraad. De adviesraad, ingericht volgens de bepalingen van BELAC, is een contactpunt tussen certificatie-instellingen en stakeholders, waaronder onderzoek, handel, distributie en consumenten.

4. Milieubewuste teelt (MBT)
Het VBT is houder van het collectief merk Milieubewuste teelt (MBT) (groene boog, gele vlinder). Zoals in de benaming aangegeven, kan het MBT-merk enkel gebruikt worden voor groenten en fruit die op een milieuvriendelijke wijze worden geteeld. In 2009 werd het reglement op het gebruik en toezicht van het MBT-merk geactualiseerd.

5. IKKB
De IKKB-standaard voor de Plantaardige Productie werd ontwikkeld door OVPG, in samenwerking met Agrofront. Daarbij staat IKKB voor Integraal Keten Kwaliteit Beheerssysteem en OVPG voor het Overlegplatform voor de Verwerking van en handel in de Plantaardige Grondstoffen en producten. De IKKB-standaard versie 2.2. werd goedgekeurd op 5 juli 2007 en omvat eisen voor de telers betreffende voedselveiligheid, kwaliteit, milieu en traceerbaarheid. De sectorgids autocontrole G-012 maakt integraal deel uit van de IKKB-standaard. In 2009 werd verder gewerkt aan een versie 3 van de gids en de standaard.

Het OVPG werd op 6 juli 2005 opgericht met als doel bij te dragen tot de uitbouw van voedselveiligheids- en kwaliteitsborgingsystemen in de keten van de plantaardige sector. Het VBT is lid van OVPG en neemt op bestuurlijk vlak deel aan het overleg.

De vzw Vegaplan.be staat in voor het beheer van de IKKB-standaard. Het VBT is één van de stichtende leden van Vegaplan. Ook hier neemt het VBT actief deel aan de verdere ontwikkelingen binnen Vegaplan, dit zowel op bestuurlijk als op technisch vlak.

Eind 2007 werd door Vegaplan en QS de wederzijdse erkenning bekrachtigd voor audits die worden uitgevoerd op producentenniveau voor groenten en fruit bestemd voor de versmarkt.

6. GlobalGAP
GlobalGAP, eigendom van het Duitse FoodPlus, is een internationale standaard voor de primaire productie gebaseerd op de principes van de Goede Agrarische Praktijk (GAP). In 2007 werd de derde versie van het lastenboek geïntroduceerd, waarin gekozen is voor een modulaire opbouw. Fruit- en groentetelers moeten voldoen aan de eisen van drie modules – agrarisch bedrijf (All Farm Base), plantaardige productie (Crop Base) en fruit en groenten (Fruit & Vegetables).

Sinds 2007 is het VBT lid van GlobalGAP. Reeds voorheen was het VBT vertegenwoordigd in de bestuursorganen, namelijk in de Board en in het Sector Committee Fruit & Vegetables. Op deze manier heeft de sector zeggenschap in de discussies rond de richtlijnen van het lastenboek.

De Belgische Nationale Technische Werkgroep (BNTWG) is het aanspreekpunt voor GlobalGAP in België. Het VBT is voorzitter van de BNTWG. Begin 2008 werd de Belgische interpretatie bij de GlobalGAP-standaard versie 3, opgesteld door de BNTWG, goedgekeurd door FoodPlus. Een nationale interpretatie is een hulp voor producenten, begeleiders en certificatie-instellingen. De Belgische interpretatie houdt rekening met de Belgische wetgeving en sluit waar mogelijk aan bij de sectorgids G-012. Op die manier is het voor telers mogelijk om aan de eisen uit verschillende systemen te voldoen mits één aangepaste registratie, documentatie en/of werkwijze.

Op 11 en 12 november 2009 namen het VBT en vertegenwoordigers van de individuele veilingen deel aan de tiende GlobalGAP-conferentie, specifiek voor Europa ingericht in Athene. Naar aanleiding van de presentaties en tijdens de ronde tafel discussies kon daarbij input gegeven worden bij de voorstellen voor een herziening van de GlobalGAP-standaard. De versie 4 wordt van toepassing vanaf 2011.

Op vraag van de certificatie-instellingen is het VBT voorzitter en secretaris van de Nationale Adviesraad (NAR) voor GlobalGAP. Binnen de NAR, ingericht volgens de bepalingen van BELAC, wordt in overleg met betrokkenen uit de voedselketen, onder andere handel, verwerkende industrie, distributie en consumenten, gewerkt rond de problemen die certificatie-instellingen ervaren bij de praktische controle op de standaard.

7. Qualität und Sicherheit (QS)
Het Duitse kwaliteitssysteem Qualität und Sicherheit (QS) krijgt de nodige aandacht van de VBT-veilingen, gezien het grote belang van Duitsland als afzetmarkt voor Belgische groenten en fruit. Het kwaliteitssysteem omvat verschillende schakels in de keten, waaronder primaire productie (telers) en groothandel (veilingen).

Sinds 31 juli 2008 is het VBT aandeelhouder van het Fachgesellschaft Obst-Gemüse-Kartoffeln. Dit is één van de drie bedrijven in de QS-organisatie, dat zich inlaat met bestuurlijke zaken specifiek voor het kwaliteitssysteem voor groenten, fruit en aardappelen. Reeds enkele jaren voordien was het VBT vertegenwoordigd in het Fachbeirats Obst-Gemüse-Kartoffeln. Deze adviesgroep, met vertegenwoordigers van productie en handel, zorgt voor de inhoud van en de controle op het QS-kwaliteitssysteem.

5.10. Residuen en contaminaties

Contaminaties van voedsel in het algemeen en residuen op groenten en fruit in het bijzonder staan continu in de kijker. Op verschillende niveaus – lokaal tot internationaal – geven onderscheiden actoren, waaronder overheden, NGO's, wetenschappers, commerciële ondernemingen en consumenten, hun visie op dit item. De veilingen en hun producenten worden steeds meer geconfronteerd met wettelijke eisen en bovenwettelijke bepalingen betreffende de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen en de residuen op groenten en fruit. In overleg met de leden-veilingen heeft het VBT blijvend aandacht voor dit item en worden de verwante dossiers opgevolgd.

Centraal staat het veilingsectoraal residumonitoringplan. Specifiek in 2009 ging bijzondere aandacht naar het dossier export Rusland.

1. Veilingsectoraal residumonitoringplan
Het veilingsectoraal residumonitoringplan kadert in het streven van de VBT-leden om continu kwaliteitsvolle verse groenten en fruit aan te bieden aan binnen- en buitenlandse kopers en consumenten. Het residumonitoringplan houdt rekening met wettelijke vereisten, bepalingen uit kwaliteitssystemen en lastenboeken, en feedback van de marktpartners. Het plan is een dynamisch gegeven, dat op regelmatige tijdstippen wordt geëvalueerd en bijgestuurd. Samengevat omvat het plan bepalingen voor bemonsteringsfrequentie, staalname, analyses met bepalingen voor laboratoria en analysemethodes, correctieve acties inclusief de wettelijke meldingsplicht en registratie van analyseresultaten. Bemonstering en staalname zijn daarbij geen doel op zich. Het veilingsectoraal residumonitoringplan is een onderdeel van een reeks maatregelen die door de sector worden genomen om de voedselveiligheid te waarborgen.

Het VBT coördineert het veilingsectoraal residumonitoringplan. De sectorale risicoanalyse en statistische onderbouw voor het bemonsteringsplan worden uitgevoerd in samenwerking met DRC (zie ook hoofdstuk 10 – DRC). Individuele veilingen kunnen opteren voor het sectoraal plan, dan wel een bedrijfsspecifiek plan uitwerken.

2. Export Rusland
Medio 2007 werd het voor de sector duidelijk dat residuen van gewasbeschermingsmiddelen een belangrijk item zouden worden bij de export naar Rusland. In de tweede helft van 2007 kreeg de sector de eerste berichten over het memorandum in wording tussen de EU en Rusland. Het dossier wordt sindsdien continu opgevolgd door het VBT.

Het 'Memorandum on the safety of plant products for human consumption exported from the European Community (EC) to the Russian Federation concerning pesticide residues, nitrates and nitrites' werd op 26 maart 2008 ondertekend door Rusland en de EU en trad in werking op 1 juli 2008. Het houdt bepalingen in waaraan Europese producten bestemd voor de Russische markt moeten voldoen. De tien artikels zijn als volgt samen te vatten:

- Rusland verwacht dat Europese producten voldoen aan de Russische MRL's (Maximum Residue Levels). Indien er geen Russische MRL is vastgesteld, wordt rekening gehouden met – in de aangegeven volgorde – de Russische MRL van vergelijkbare producten, de MRL uit de Codex Alimentarius, de MRL van het land van oorsprong (Europese MRL sinds 01.09.2008).
- Rusland verwacht dat alle producten vergezeld zijn van een overzicht van de pesticiden die tijdens de productie en de opslag werden toegepast – het Pesticide Usage Statement.
- Indien Rusland non-conformiteiten vaststelt, zal het land van oorsprong onderworpen worden aan extra eisen en moet elke vracht vergezeld zijn van een 'safety certificate' – een door Rusland goedgekeurd document, dat door exporteur en laboratorium wordt ondertekend en dat aangevuld is met analyseresultaten van de lading.
- De EU en Rusland houden elkaar op de hoogte van hun respectievelijke wetgeving betreffende residuen. De EU informeert Rusland over de resultaten van haar controles op residuen; Rusland informeert de EU over de resultaten van de controles op producten van Europese oorsprong.
- Rusland voorziet de mogelijkheid om zich ter plaatste in de EU te vergewissen van de controles op residuen, middels vooraf aangekondigde bezoeken.

Van in het begin was er continu overleg tussen het VBT en Fresh Trade Belgium (FTB) om zo te komen tot een gezamenlijke aanpak. Het overleg spitst zich toe op een drietal domeinen.

Wat zijn de Russische eisen
Het is belangrijk om tijdig op de hoogte te zijn van de Russische bepalingen en voortdurend geïnformeerd te blijven over de

ontwikkelingen in het dossier. Het overleg tussen het VBT, FTB en de leden van beide organisaties laat toe om de eisen af te toetsen en praktijkervaringen uit te wisselen. Het overleg van het VBT en/of FTB met de overheid en andere betrokkenen laat toe om informatie te verzamelen, grieven kenbaar te maken en praktische oplossingen af te toetsen. Op het niveau van de overheid is er veelvuldig formeel en informeel overleg met het FAVV en met FIT. Met de fytosector, via Phytofar, is er contact om onder meer zicht te houden op technische oplossingen voor de telers en wijzigingen in de wetgeving. Met erkende laboratoria wordt overlegd over de interpretatie van Russische analyseresultaten en de mogelijkheden om concreet invulling te geven aan een 'safety certificate'. Verder is er overleg met proefcentra en landbouworganisaties om aanpassingen uit te werken voor de telers en hen hierover via de geijkte kanalen te informeren. Voor dit dossier wordt ook nauw contact gehouden op internationaal niveau en met aanverwante organisaties in de EU.
Specifiek in 2009 werden de discussies rond het instellen van extra bepalingen via een implementing protocol bij het memorandum op de voet gevolgd. Waar mogelijk werden de onderscheiden Europese en Russische voorstellen door het VBT, in samenspraak met FTB, van reacties voorzien. Naar het jaareinde toe zag Rusland af van de vraag tot implementing protocol op Europees niveau.

Aanpassingen bij de productie van groenten en fruit
Oorspronkelijk werd aan de telers algemene informatie verstrekt betreffende de bepalingen van het memorandum. Van zodra mogelijk, is deze informatie vertaald in aanbevelingen voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. De telers aangesloten bij de VBT-veilingen worden via verschillende kanalen op de hoogte gehouden. Het VBT werkt daartoe mee aan informatieavonden, voordrachten, inlassingen in de magazines van de veilingen en artikels in de vakpers. De veilingen werken blijvend samen met hun telers aan haalbare oplossingen tijdens de teelt van groenten en fruit.

Aanpassingen bij de handel van groenten en fruit
Het gezamenlijk overleg tussen veilingen en exporteurs op initiatief van het VBT en FTB laat toe de mogelijkheden van de leveranciers af te toetsen met de feedback van de exporteurs bij hun commerciële transacties in Rusland.
Begin juli 2008 hadden het VBT en FTB een voorstel Pesticide Usage Statement klaar. De format is sindsdien meerdere malen aangepast, telkens op basis van feedback van de Russische overheid en/of de praktijk.
Vanaf 15 juni 2009 is de Belgische uitvoer van peren onderworpen aan de Russische eis van 'safety certificate'. Van zodra dat bekend raakte, hebben het VBT en FTB – in overleg met het FAVV en de laboratoria – procedures opgesteld om via een praktisch haalbaar systeem aan deze eis te voldoen. Telers, veilingen en exporteurs dienen hierbij hun verantwoordelijkheid op te nemen. In samenwerking met het FAVV wordt sinds eind 2009 gewerkt aan een dossier om de Russische autoriteiten de opheffing van het 'safety certificate' te vragen.

Rekening houdend met het belang van de export naar Rusland krijgt dit dossier ook in 2010 de nodige aandacht.

3. Verdere aandachtspunten
Naar jaarlijkse gewoonte werden bilateraal tussen het FAVV en het VBT de resultaten van de controles op residuen toegelicht. Het gaat daarbij zowel om de resultaten van de officiële controles van het FAVV, als de resultaten van het veilingsectoraal residumonitoringplan. Tijdens het overleg wordt ook ingegaan op wijzigingen in de wetgeving die aanpassingen aan de controles en/of monitoring noodzakelijk maken, het bemonsteringsplan, de vooroogstcontrole en het opvolgen van non-conformiteiten.
Ook naar jaarlijkse gewoonte werd in 2009 het voorstel voor het FAVV-controleprogramma van het volgende werkjaar voorgelegd aan de sectoren. Specifiek voor groenten en fruit gaat daarbij vooral aandacht naar residuen van gewasbeschermingsmiddelen en chemische contaminanten. In overleg met de veilingen voorziet het VBT het FAVV van aanvoergegevens zodat de controles accuraat kunnen verdeeld worden over producten en locaties.

Het VBT is vertegenwoordigd in het overleg over de erkenningen voor kleine teelten – bij fruit, groenten openlucht en groenten beschermde teelt – dat jaarlijks door de Vlaamse overheid wordt belegd. Waar wenselijk doet het een actieve inbreng in de dossiers.

Tijdens overleg met Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk in de Noord-Europese Werkgroep Nitraten wordt continu aandacht besteed aan de wettelijke bepalingen inzake nitraten. In 2009 werden vier internationale vergaderingen belegd – één in Nederland en drie in België. Specifieke aandacht ging naar de methodes voor het bepalen van nitraatgehaltes.

Productcontaminatie en het terugroepen van niet-conforme producten uit de markt kunnen aanzienlijke financiële gevolgen hebben voor veilingen en telers. Rekening houdend met de ontwikkelingen in het verzekeringswezen en bij verwante beroepsfederaties werd begin 2008 door het VBT besloten om ook voor de veilingen de mogelijkheden tot verzekering te onderzoeken. Uitgangspunt was een verzekering tegen productcontaminatie en recall, in aanvulling op bestaande verzekeringen burgerlijke en productaansprakelijkheid. Het dossier heeft eind 2008 geleid tot een raamakkoord tussen het VBT en de verzekeringsbemiddelaar Vanbreda, met Ethias als verzekeringsmaatschappij. Sinds begin 2009 hebben de individuele VBT-leden de mogelijkheid om de verzekeringspolis productcontaminatie en recall af te sluiten volgens gezamenlijk opgestelde bepalingen.

5.11. Overige dossiers

1. Traceerbaarheid
Traceerbaarheid van producten doorheen de voedselketen is van cruciaal belang in het kader van onder meer voedselveiligheid, aansprakelijkheid, correctieve acties en logistieke processen. Productcodering is daarbij een belangrijke tool.

GS1 ondersteunt de implementatie van globale GS1-standaarden, waaronder streepjescodes en palletlabels. Het VBT is lid van GS1 Belgilux. Door de vertegenwoordiging kan het VBT de ontwikkelingen in productcodering en andere logistieke elementen opvolgen en waar nodig de leden tijdig informeren.

Voor de identificatie van kleinverpakkingen kunnen de veilingen een beroep doen op het VBT. Het VBT beheert het gegevensbestand van GTIN-13 codes voor verpakte groenten en fruit. Voor verpakkingen met een vast gewicht stelt het VBT zelf codes samen volgens de richtlijnen van GS1. De codes voor verpakkingen met een variabel gewicht worden door GS1 aangemaakt. Het geactualiseerde bestand met codes wordt door het VBT ter beschikking gesteld; nieuwe codes kunnen bij het VBT aangevraagd worden.

Voor het coderen van pallets of groepsverpakkingen werken de veilingen met eigen systemen van logistieke etiketten.

2. Milieu-impact en -informatie
Recentelijk nemen publieke instellingen en private organisaties diverse initiatieven betreffende milieu-impact. Methodes worden opgesteld om de milieu-impact van producten en processen te meten, onderzoek wordt uitgevoerd om deze impact te reduceren en acties worden uitgewerkt om de impact te communiceren, onder meer via een 'carbon footprint label'. Het is duidelijk dat dit thema een belangrijk aandachtspunt is voor de sector en door het VBT passend zal opgevolgd worden.

Naar aanleiding van een seminarie begin 2009 verduidelijkte de FOD Volksgezondheid de doelstellingen om de milieu-impact van consumptiegoederen te beperken, met input van stakeholders een evaluatiemethode op te stellen, en de consumenten te informeren.
Vanuit FEDIS is daarop onmiddellijk gereageerd en is door de commissie Duurzame Handel een ad hoc Werkgroep Milieu-informatie ingesteld. In overleg met de distributeurs werd input verzameld om de FEDIS-standpunten naar de overheid toe te vertolken. Aangezien verse groenten en fruit als mogelijk onderwerp voor een pilootproject werden overwogen, nam het VBT, samen met FTB, in 2009 actief deel aan de FEDIS-vergaderingen. Eind 2009 werden de bepalingen van de overheid voor de pilootprojecten duidelijk. In 2010 zullen voorstellen kunnen ingediend en uitgewerkt worden.

3. Verpakkingsafvalpreventie
Sinds 1 januari 2009 is een nieuw samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval, afgesloten tussen de gewesten (BS 29.12.2008), van kracht. Het akkoord bepaalt dat een verpakkingsverantwoordelijke, zijnde een onderneming die verpakkingen op de Belgische markt brengt, moet voldoen aan drie verplichtingen:
- Terugnameplicht, om zo jaarlijks een vastgesteld recyclage-percentage voor eenmalige verpakkingen te bereiken;
- Informatieplicht, of het jaarlijks bezorgen van specifieke informatie betreffende eenmalige en herbruikbare verpakkingen aan de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC);
- Preventie, inclusief het driejaarlijks opstellen van een afvalpreventieplan.

Aan de terugname- en informatieplicht kan voldaan worden via aansluiting bij door het IVC-erkende organismen, zoals Fost Plus en VAL-I-PAC. De derde verplichting kan individueel of sectoraal ingevuld worden.

Het VBT coördineert voor de leden de aansluiting bij Fost Plus en VAL-I-PAC. Fost Plus staat in voor de afvalbeheersing van consumentenverpakkingen. VAL-I-PAC doet dit voor bedrijfsmatige verpakkingen. Het VBT verzamelt de veilinggegevens en maakt deze tijdig over aan de betrokken instanties. De financiële bijdrage aan deze organisaties wordt aan de hand van de informatieplicht vastgelegd. Eind 2008 is binnen het VBT de basis gelegd voor de elektronische aangiftes. In 2009 werd de Fost Plus aangifte elektronisch ingediend. In 2010 volgt de elektronische VAL-I-PAC aangifte.

Samen met de veilingen is in 2007 door het VBT op vraag van de IVC het sectoraal afvalpreventieplan 2007-2010 opgesteld. Midden 2009 werd de gevraagde evaluatie opgemaakt. Er is besloten om ook voor 2010-2013 een preventieplan op sectorniveau uit te werken. Eind 2009 zijn daartoe de eerste voorbereidingen getroffen.

6. GEMEENSCHAPPELIJKE MARKTORDENING GROENTEN & FRUIT

6.1. Een nieuwe Gemeenschappelijke MarktOrdening

Het marktgebeuren in de sector groenten en fruit wordt sterk gedomineerd door de Europese Gemeenschappelijke MarktOrdening voor groenten en fruit (GMO). Deze GMO werd in 2007 grondig hervormd. De nieuwe marktordening voor groenten en fruit – Raadsverordening (EG) nr. 1182/2007 – samen met de toepassingsverordening – Commissieverordening (EG) nr. 1580/2007 – was in 2009 het tweede jaar van kracht.

De GMO voor groenten en fruit heeft als doelstelling de Europese groente- en fruitsector concurrerend en rendabel te houden door middel van een marktgerichte productie en concentratie van het aanbod. Het belangrijkste middel daartoe zijn, volgens de GMO-regelgeving, de producentenorganisaties (PO). Deze producentenorganisaties kunnen, na erkenning door de betrokken lidstaat, een operationeel programma indienen waarin zij acties opnemen die bijdragen om de doelstellingen van de GMO te bereiken. Voor het uitvoeren van deze acties kan er dan Europese steun worden uitgekeerd volgens het cofinancieringprincipe (voor elke euro Europese steun moet de PO zelf een euro bijleggen). Tot en met 2013 zal deze nieuwe marktordening van kracht zijn.

Duurzame operationele programma's dienen te beantwoorden aan de principes van de nationale strategie. Dit concept was voor Vlaanderen echter niet nieuw. Sinds 1999 werd er immers al in het zogenaamde 'Sporenbeleid' een kader gecreëerd, telkens voor een vijfjarige periode, om de operationele programma's te ontwikkelen. Het doel van de nationale strategie is het motiveren en vastleggen van de prioriteiten en vormt daarmee het kader waaraan de zogenoemde operationele programma's moeten voldoen. De strategie is gebaseerd op een beschrijving van de uitgangssituatie van de groente- en fruitsector, een evaluatie van de reeds uitgevoerde operationele programma's en een SWOT-analyse. Op grond daarvan werden keuzes voor het beleid gemotiveerd en werden indicatoren vastgelegd. Aan de hand van de indicatoren zal het beoogde effect gemeten worden en worden eisen gesteld aan de erkende producentenorganisaties.

Een nieuw gegeven ten opzichte van vroegere operationele programma's in de oude GMO vormde de introductie van de cluster crisispreventie en -maatregelen. Volgende mogelijkheden worden in Vlaanderen toegelaten: het uit de markt nemen van producten (interventie), afzetbevordering en communicatie, opleidingsmaatregelen, oogstverzekeringen en steun voor administratieve kosten voor de oprichting van onderlinge fondsen. Producentenorganisaties die dit luik crisis in hun operationeel programma opnemen, kunnen bijkomend rekenen op 0,5% aan communautaire financiering bovenop de normale 4,1%. Globaal kan men maximaal 1/3 van zijn operationeel fonds aan dergelijke crisismaatregelen besteden. Omwille van de slechte situatie op de witloofmarkt in het voorjaar 2009, drong het VBT aan om ook het door Europa toegelaten 'groen-oogsten/niet-oogsten' als crisispreventiemaatregel in de nationale strategie op te nemen. Dit om witloofwortels uit de markt te kunnen nemen, of op het veld te kunnen vernietigen. Hierover werd intens overleg gepleegd met de Vlaamse overheid en de Europese Commissie. Ook voor andere producten kan het interessant zijn om in bepaalde extreme crisissituaties van de mogelijkheid 'groen-oogsten/niet-oogsten' gebruik te kunnen maken.

In de loop van 2009 werkte de Europese Commissie aan een voorstel tot aanpassing van de toepassingsverordening. Heel wat onduidelijkheden hadden immers aanleiding gegeven tot een waslijst van interpretatienota's. Het VBT maakte van deze gelegenheid gebruik om ook aan te dringen op een aantal andere wijzigingen, hoofdzakelijk gericht op een verruiming van de mogelijkheden inzake crisispreventie en -management. Op de eerste plaats bij de Vlaamse vertegenwoordiger in het Beheerscomité, maar ook rechtstreeks bij de Europese Commissie en via de Europese koepelorganisaties Copa-Cogeca en AREFLH. Eind 2009 was de discussie nog lopende. Duidelijkheid inzake de wijziging van de toepassingsverordening wordt medio 2010 verwacht.

6.2. Debat landbouwbeleid na 2013

Hoewel de nieuwe GMO pas het tweede jaar van kracht was, startte in 2009 reeds het debat over het Europees model voor het landbouwbeleid na 2013. De discussie focuste zich quasi uitsluitend op de hervorming van het klassieke landbouwbeleid zonder oog te hebben voor de specifieke marktordening in de groente- en fruitsector. Gezien de steeds sterkere concentratie aan de vraagzijde zal het vanuit economisch standpunt ook na 2013 belangrijk blijven om het aanbod aan groenten en fruit te bundelen om de positie van de telers op de markt te verbeteren. Een aanpak zoals deze van de GMO groenten en fruit die ondersteuning van de sector marktgericht via producentenorganisaties laat lopen, verdient dan ook de nodige aandacht. Gelukkig heeft de Europese Commissie dit ook begrepen. In een communicatie naar aanleiding van de algemene malaise in de gehele landbouwsector, stelt zij voor om het principe van producentenorganisaties ook in andere sectoren te onderzoeken.

Om goed voorbereid het debat te kunnen voeren, startte het VBT een interne bevraging bij haar leden-veilingen over een langetermijnvisie op de marktordening. Op vraag van het VBT onderschreef de Strategische Adviesraad Land- en Tuinbouw eveneens de noodzaak om aandacht te hebben voor de toepassing in de sector groenten en fruit. Ook binnen Copa-Cogeca startte de opmaak van een visietekst op de toekomst van de GMO groenten en fruit na 2013.

6.3. Belang en omvang

In 2000 telde Vlaanderen 15 erkende producentenorganisaties (PO's) en vier erkende unies van producentenorganisaties (UPO's). Brava, LTV, Mechelse Veilingen, REO en In-Co zijn gegroepeerd in LAVA. De transnationale groepering van telersvereniging In-Co bestaat op haar beurt uit Veiling Hoogstraten, Veiling Profruco en CLTV Zundert uit Nederland. Veiling Borgloon en de BFV zijn verenigd in Fruitbiz. Veiling Haspengouw zit in het transnationale project EFC samen met Fruitmasters in Nederland en WOG in Duitsland. Naast deze telersverenigingen, nauw met het VBT verbonden, waren ook nog volgende telersverenigingen erkend: Greenbow, VOC, Ingro, BND, Rijke Oogst en Vegras. De laatste vier richtten zich uitsluitend tot telers van industriegroenten. In 2009 telden alle PO's en UPO's in totaal 17.615 leden (actieve en niet-actieve) en voerden ze negen operationele programma's uit.

De financiële impact van de GMO kan het best worden geïllustreerd met de omvang van de gezamenlijke actiefondsen. Een actiefonds is de totale hoeveelheid middelen die een telersvereniging voorziet om haar operationeel programma uit te voeren volgens het principe van cofinanciering. Dit houdt in dat voor elke euro steun die een telersvereniging ontvangt ter uitvoering van haar operationeel programma, zij zelf een euro moet bijleggen. Zoals reeds aangegeven bedraagt de maximale Europese steun 4,1% van de totale waarde van de verkochte productie (WVP). Het operationeel programma kan dus in principe uitgevoerd worden met 8,2% van de WVP van een telersvereniging. Sinds 14 april 2008 was het echter mogelijk een beroep te doen op bijkomende Europese steun van 0,5% in het kader van risicobeheer en -preventie. Theoretisch kan er dan ook een operationeel programma van 9,2% worden uitgevoerd. In 2008 bedroeg de som van de actiefondsen van de Vlaamse telersverenigingen € 111,6 miljoen. De communautaire betoelaging bedroeg bijna € 57 miljoen.

6.4. EU-interventieregeling

Op 1 januari 2008 werd de nieuwe GMO-verordening van kracht, hierdoor kwam er een einde aan de klassieke EU-interventieregeling. Interventie werd wel één van de mogelijke crisismaatregelen binnen de nieuwe GMO. Wanneer men gebruik wil maken van deze interventie moet dit natuurlijk in het operationeel programma worden voorzien.

Per product mag maximaal 5% van het verkochte volume uit de markt genomen worden. Dit volume wordt berekend op basis van het gemiddelde verkochte volume van de drie voorgaande jaren.

De prioriteit voor de bestemming van producten, die door producentenorganisaties uit de markt worden genomen, is de gratis uitreiking aan onder meer liefdadigheidsinstellingen of -organisaties en scholen. Daarna volgt de levering aan de veevoederindustrie en de verwerking tot compost of afvoer naar toegestane biologische afbraakprocessen.

Voor de gratis uitreiking wordt het steunpercentage op 100% gebracht in plaats van de gebruikelijke 50%.

Tabel 1: Vergoedingen voor de belangrijkste producten (bijlage X Verordening 1580/2007)

€/100 kg	INTERVENTIE t.e.m. 2007	INTERVENTIE vanaf 2008		
	vergoeding aan teler	vergoeding aan teler	terugbetaling aan TV's: Europese steun via het operationele programma en het actiefonds	
	oude COV	nieuw steunbedrag	gewone interventie (à 50%)	gratis bedeling (à 100%)
Tomaten	4,83	7,245	3,6225	7,245
Appelen	8,81	13,215	6,6075	13,215
Peren	8,39	12,585	6,2925	12,585
Bloemkolen	7,01	10,515	5,2575	10,515
		↑ teler krijgt meer in de hand	↑ TV krijgt minder terug	↑ gratis bedeling beter vergoed aan teler én aan TV

6.5. Europese Schoolfruitregeling

In 2008 stelde de Europese Commissie voor een in de hele EU geldende regeling in te stellen voor de gratis verstrekking van groenten en fruit aan de schoolgaande kinderen. Het Europese voorziene budget van € 90 miljoen per jaar zal gebruikt kunnen worden voor de aankoop en de verstrekking van verse groenten en fruit aan scholen en wordt aangevuld met een gelijkwaardig bedrag uit de kas van de lidstaten die van het programma willen gebruik maken. Doelstelling is dat er niet alleen gratis groenten en fruit worden verstrekt, maar dat de kinderen ook bewust worden gemaakt en op een pedagogische manier worden doordrongen van het belang van goede eetgewoonten. De nationale autoriteiten moeten in samenwerking met de instanties van volksgezondheid en onderwijs, het bedrijfsleven en belangenverenigingen een nationale strategie uitwerken die toegesneden is op de eigen prioriteiten. Doelstelling was dat de programma's van start konden gaan bij het begin van het schooljaar 2009/2010.

In de eerste helft van 2009 nam het VBT intensief aan de besprekingen deel om dit project mogelijk te maken. Vlaanderen opteerde er uiteindelijk voor om basisscholen (kleuter en lager) die voor 30 weken een abonnement van minstens € 6 met een handelaar afsloten, een subsidie toe te kennen van € 4 per leerling. Met een deelname van 227.791 leerlingen, of zo'n 35% van de potentiële doelgroep, kende de actie een succesvolle start. Vlaanderen was hierbij één van de eerste regio's in Europa die op dergelijke schaal gebruik maakte van de door Europa aangeboden ondersteuning. Dit succes was uiteraard voor een groot stuk te danken aan het feit dat men in Vlaanderen kon verder bouwen op de reeds bestaande initiatieven van 'Tutti Frutti' (www.fruit-op-school.be).

6.6. Handelsnormen

Ondanks verzet van de gehele sector, zowel productie en handel, werd in 2009 een drastische vereenvoudiging inzake de handelsnormen groenten en fruit van kracht. Concreet resulteerde dit in het feit dat vanaf 1 juli 2009 er nog enkel Europese handelsnormen van toepassing zijn voor de volgende tien producten: appelen, citrusvruchten, kiwifruit, sla, perziken en nectarines, peren, aardbeien, paprika's, tafeldruiven en tomaten.

Voor 26 andere producten worden ze afgeschaft: abrikozen, artisjokken, asperges, aubergines, avocado, bonen, spruiten, wortelen, bloemkool, kersen, courgettes, komkommer, champignons, knoflook, hazelnoten, sluitkool, prei, meloenen, uien, erwten, pruimen, bleekselderij, spinazie, walnoten, watermeloenen en witloof. Deze producten moeten vanaf dan nog enkel voldoen aan een algemene handelsnorm.

7. PROMOTIE VOOR BELGISCHE GROENTEN EN FRUIT

Afspraken inzake de generieke promotie voor de groente- en fruitsector werden in 2009 net als in de voorgaande jaren gemaakt in de schoot van de Sectorgroep Groenten en Fruit van de VLAM. In deze sectorgroep zetelen naast vertegenwoordigers van de veilingen ook de vakorganisaties Boerenbond, de Belgische Fruittelers Organisatie (BFO) en de exporteurs via Fresh Trade Belgium. Daarnaast vertegenwoordigde de algemeen secretaris van het VBT de groente- en fruitsector in de Raad van Bestuur van de VLAM om er de krijtlijnen van de generieke promotie en de overkoepelende projecten mee uit te zetten. Globaal beschikte de Sectorgroep Groenten en Fruit van de VLAM in 2009 over € 2.609.625 om haar promotiebeleid uit te voeren.

Ook tijdens 2009 voerden de Belgische groenteveilingen, verenigd onder LAVA, in overleg met de VLAM en het VBT promotie voor het kwaliteitslabel Flandria. Flandria speelt sinds 1995 een voortrekkersrol op het gebied van kwaliteitsbewaking, voedselveiligheid en het milieuvriendelijk telen van tuinbouwproducten. Naast de verplichte bijdragen die jaarlijks door de telers worden afgestaan, werd in 2009 extra financiële input gegenereerd in het 'Flandriafonds'.

In 2009 werd de nationale campagne voor groenten en fruit All Day Long verder gezet. Deze campagne wil een halt toeroepen aan de dalende consumptie van groenten en fruit. Het is een samenwerking tussen de verschillende schakels van de keten (productiesectoren, invoerhandel en distributie).

Vanaf het schooljaar 2009-2010 participeerde Vlaanderen ook aan de Europese Schoolfruitactie. Hierbij kreeg elke school de mogelijkheid om zich in te schrijven om wekelijks, zo goed als gratis, een stuk fruit of groente te kunnen bedelen aan de leerlingen (zie ook hoofdstuk 6.5 – Europese Schoolfruitregeling).

In het buitenland blijft de VLAM de professionals uit de sector overtuigen van de kwaliteit van de Vlaamse producten. Vlaanderen is zelfs de grootste exporteur ter wereld van prei en Conférence-peren. De Vlaamse producten hebben dan ook tot ver buiten onze grenzen een kwaliteitsvol imago. Dit imago wordt dankzij doelgerichte acties verdedigd en uitgedragen. Deze acties worden in de kernmarkten Frankrijk en Duitsland mee opgevolgd via de VLAM-kantoren in Parijs en Keulen.

7.1. Binnenland

1. All Day Long

In 2009 werd de All Day Long-campagne verder gezet. Deze campagne kan gedurende drie jaar rekenen op 50% cofinanciering van de EU in het kader van de promotie-verordening 'interne markt'.

In het najaar werd de nieuwe ambassadrice van de campagne voorgesteld, namelijk Kim Gevaert. Zij zal voortaan het gezicht zijn van de campagne. Door haar sportieve achtergrond is gezonde voeding een belangrijk onderdeel van haar leven. Zij kan de boodschap van de campagne op een geloofwaardige manier overbrengen. Ze werd opgenomen in alle promotiemateriaal van de campagne. Om dit kenbaar te maken heeft Kim Gevaert eind november tezamen met het All Day Long-team het hele land (zes locaties) doorkruist om All Day Long-groenten en fruit uit te delen. Met de zes events werden de zes eetmomenten van groenten en fruit onder de aandacht gebracht.

Aanvullend op de voorgaande acties werd er ook een wedstrijd georganiseerd. De consument had de mogelijkheid recepten in te dienen voor de zes eetmomenten van de dag. Tijdens een Cooking Challenge kiest een jury uit elke categorie het beste recept. De winnaars worden vervolgens uitgenodigd om een avondje te kokkerellen met onder andere Kim Gevaert.

2. Consumentencampagne Flandria

De belangrijkste doelstelling van de communicatie bleef om de naambekendheid bij de consument te verhogen. Hiervoor werd in 2009 opnieuw voor het medium televisie geopteerd. De campagne met pratende groenten en fruit ("Die van Flandria zijn niet van gisteren") werd verder gezet. De uitzendingen vonden plaats in de maanden mei-juni en september-oktober. Advertenties in de vakpers in binnen- en buitenland en POS-materiaal vulden deze campagne aan. Gedurende deze 'piekperiodes' genoot Flandria dus heel wat aandacht.

Daarnaast maakte de consument weer kennis met Flandria tijdens wokacties op het winkelpunt en op een aantal culinaire evenementen. In samenwerking met verschillende distributieketens werden er 150 wokacties georganiseerd tussen mei en midden november. De recepten waren opnieuw eenvoudig, met een duidelijke link naar seizoensproducten. Terwijl de animator wokte en proevertjes uitdeelde, vertelde hij of zij de winkelende consument wat meer over Flandria. Als aanvulling op de wokacties werd opnieuw gekozen voor deelname aan een aantal evenementen met groot bereik. Concreet ging het over de Aardbeifeesten (Melsele) en tien Start to Run-evenementen. Hiervoor werd telkens op hetzelfde team van koks gerekend, die recepten klaarmaakten en het verhaal van Flandria overtuigend aan het publiek overbrachten.

Om het effect van de campagne te kunnen meten werd een beroep gedaan op het marktonderzoeksbureau Dimarso. Na de laatste uitzending van de televisiespot midden oktober voerde Dimarso een meting uit naar de reclamebekendheid, de naambekendheid en het imago van Flandria. Op alle deze criteria werd hoog gescoord en was er stijging merkbaar ten opzichte van 2008.

Om acties op beurzen te ondersteunen en informatie over het keurmerk Flandria te verspreiden werden folders herdrukt. Behalve het drukwerk werden balpennen en schorten aangemaakt met het Flandria-logo en latjes in huisstijl besteld.

Vaste initiatieven als de Dag van de Klant in september, het gericht sponsoren van evenementen met producten en de medewerking aan de scholententoonstelling op verschillende veilingen konden weer op veel bijval rekenen. Vermeldenswaardig was zeker ook de wedstrijd Kok aan Huis in samenwerking met Libelle. De distributie werd constant op de hoogte gehouden van de verschillende acties en kreeg de kans om POS-materiaal te bestellen dankzij de inlassingen in de vakpers. Onder meer advertenties in Super Magazine, StoreCheck Magazine, Foodservicese, Retail en Distributie Vandaag maakten dit mogelijk.

3. Campagnes voor fruit van bij ons
Van begin september tot eind januari (2010) werden er elke vrijdag en zaterdag degustaties georganiseerd van Belgische appelvariëteiten bij de belangrijkste distributieketens. Doelstelling was de consument te overtuigen tot aankoop van de lekkere variëteiten van bij ons.

Op 28 en 29 mei werd het Internationale Perencongres Interpera georganiseerd in Sint-Truiden. Om het internationale publiek te laten kennismaken met ons inlands aanbod aan peren verzorgde VLAM er de productpresentatie.

Reeds enkele jaren geleden startte het VBT in samenspraak met de VLAM met het aanbieden van verse producten op evenementen. Naast de occasionele sponsoring van acties van scholen of organisaties, werd in 2009 meegewerkt aan grotere evenementen.

Via het VBT kregen alle deelnemers aan de week van de Vlaamse Scholenveldloop een lekkere appel. Hiervoor werden zo'n 210.000 stuks voorzien. Verder ontvingen zo'n 70.000 leerlingen een rugzakje met gezonde appels in het kader van de Kom op appels-actie van de Kankerliga.

4. EU-campagne schoolfruit
Op initiatief van de Europese Unie werd vanaf het schooljaar 2009-2010 een schoolfruitactie georganiseerd in Vlaanderen. Hierbij krijgt elke Vlaamse school de mogelijkheid om zich in te schrijven om wekelijks tegen een zeer beperkte bijdrage fruit en groenten te verdelen bij haar leerlingen (3 tot 12 jaar).

Tezamen met het Ministerie van Landbouw, het Ministerie van Volksgezondheid en de Europese cofinanciering verzamelde de sector groenten en fruit de financiële middelen om deze schoolfruitactie te ondersteunen.

5. Campagne champignons
In het najaar 2009 werd er een receptenfolder ontwikkeld en verspreid in de belangrijkste distributieketens.

6. Samenwerking NEST
In april 2009 heeft VLAM in samenwerking met NEST de uitgave 'Koken met inlandse groenten en fruit' uitgebracht. Vijf topchefs stelden 100 nieuwe recepten voor met 15 inlandse groenten en fruit. De focus lag op de voordelen van inlandse groenten en fruit.

7. Lekker van bij ons Magazine
Er werd een magazine ontwikkeld ter promotie van de land- en tuinbouwproducten 'van bij ons', waaronder groenten en fruit. Dit magazine werd in samenwerking met de tien sectoren van VLAM ontwikkeld en werd als bijlage verdeeld bij het magazine Libelle.

7.2. Buitenland

De acties in het buitenland richtten zich vooral naar een professioneel publiek. Promotieacties werden vooral gevoerd via beursdeelnames, PR-manifestaties en mailings, en ondersteund door imago-opbouw via de vakpers. Op de kernmarkten in Duitsland en Frankrijk blijft het zwaartepunt liggen op acties via de grootdistributie, dit vooral voor de Flandria-producten.

1. Duitsland
De specifieke promotieacties in Duitsland volgden het stramien van de laatste jaren. Via acties bij de grootdistributie werd verder gewerkt aan de bekendheid van Flandria en aan de herkenbaarheid op de verkooppunten. De nadruk ligt daarbij op het bewerken van de aankopers van groenten en fruit. Er werd ook intensief samengewerkt met de vakpers, middels advertenties en redactionele dossiers. Zo verschenen er onder andere vier Flandern-Reports van telkens 16 bladzijden in het belangrijkste Duitse vakblad voor groenten en fruit. De Flandria-nieuwsbrief kreeg vier nieuwe edities. Ook waren er diverse deelnames aan huisbeurzen van de belangrijkste klanten.

2. Frankrijk
In Frankrijk werden ook de promotionele inspanningen van de laatste jaren verder gezet. Direct mailings van de Franstalige Flandria-nieuwsbrief, persoonlijke bezoeken en publicaties in vakbladen waren de belangrijkste elementen om de contacten met de grootdistributie te onderhouden. Daarnaast waren er affichecampagnes en degustaties op diverse verkooppunten. Ook hier werden er bij de grootdistributie folderacties gehouden.

3. Andere landen
Er werden advertenties geplaatst in belangrijke internationale vakbladen en adresboeken. Op die manier kwamen ook heel wat redactionele artikels over de Vlaamse tuinbouwsector in deze vakbladen. Overige inspanningen werden gekoppeld aan beursdeelnames of andere acties van exporteurs. Hiertoe werd nauw samengewerkt met Fresh Trade Belgium.

4. Beursdeelnames
Beursdeelnames blijven een zeer belangrijk medium om een zichtbare aanwezigheid op markten te genereren en een vinger aan de pols te houden bij de buitenlandse aankopers van groenten en fruit. Dergelijke deelnames stellen exporteurs en vertegenwoordigers uit de Vlaamse tuinbouwsector in staat om op korte tijd zeer intensieve handelsgesprekken te voeren. VLAM richtte telkens een groepsstand in, waar exporteurs en vertegenwoordigers uit de sector hun handelspartners konden ontmoeten.

Van 4 tot 7 februari vond de internationale groente- en fruitwereld opnieuw de weg naar de hallen van de Messe Berlin om een bezoek te brengen aan FruitLogistica. Net als in 2008 waren er 50.000 bezoekers aanwezig uit 125 landen. FruitLogistica is dan ook de grootste internationale beurs voor groenten en fruit en dus de ideale plek om handelsrelaties te onderhouden, nieuwe contacten te leggen en nieuwe producten te ontdekken.
Deze vakbeurs wordt elk jaar nog internationaler. In 2009 waren er 2.288 standhouders uit 80 landen aanwezig op deze beurs.

World Food Moscow vond plaats van 15 tot 18 september en is een algemene voedingsbeurs die het referentiepunt vormt voor de handel in voedingswaren met Oost-Europa. De beurs in het Expo-centrum van Moskou is zeer snel gegroeid op vlak van grootte en kwaliteit. De voedings-, retail- en horecasectoren trekken nu namelijk de aandacht van de vele voedselverwerkers en leveranciers van de hele wereld. Op de stand van de VLAM waren acht exportbedrijven aanwezig. De interesse van de Russische markt gaat vooral uit naar de Belgische Conférence-peren. Maar liefst 40% van de totale Belgische perenexport vertrekt naar Rusland. In het spoor van de Conférence-peren vinden ook steeds meer groenten hun weg naar de Russische afzetmarkt.

5. EU-campagne witloof
Begin april 2009 liep het 'Europees programma voor de promotie van witloof in Duitsland' ten einde. Dit driejarig project, waarvan het VBT de aanvrager was, kon rekenen op 50% Europese cofinanciering voor de promotie van witloof op de Duitse markt. De consumptie per persoon per jaar bedraagt in Duitsland slechts 300 gram, dit ten opzichte van zo'n 7 kg in België. Doelstelling van deze campagne was de 80 miljoen Duitse consumenten te overtuigen wat vaker witloof te eten, om zo te resulteren in een bijkomend marktpotentieel.

VERWANTE ORGANISATIES

8. VLAAMS CENTRUM VOOR BEWARING VAN TUINBOUWPRODUCTEN (VCBT)

Voor de Belgische tuinbouwsector was 2009 allesbehalve een rooskleurig jaar. Terwijl de economie voorzichtig uit het dal kruipt, is het van belang voor de Belgische tuinbouwsector om te blijven streven naar kwaliteit en bewaarbaarheid van groenten en fruit. Zowel de Europese als mondiale competitie zal verder blijven aanscherpen, en het is essentieel om te blijven investeren in innovatie. Het VCBT was hiertoe ook in 2009 een belangrijk instrument op gebied van technologische dienstverlening, het geven van voorlichting en het uitvoeren van onderzoek met betrekking tot kwaliteit en bewaring van tuinbouwproducten.

In 2009 werd er een nieuw vijfjarenplan opgesteld door het VCBT. Dit was een noodzakelijke voorwaarde voor haar erkenning als praktijkcentrum en de hieraan gekoppelde financiële steun vanuit de Vlaamse Regering. Het VCBT heeft van deze gelegenheid gebruik gemaakt om een grondige reflectie uit te voeren over haar rol in de Vlaamse tuinbouw. Hiertoe werden brainstormsessies georganiseerd met de leden van de Telersadviesraden Groenten en Fruit. De resultaten van deze sessies werden als basis gebruikt voor het nieuwe vijfjarenplan dat in december 2009 werd goedgekeurd door de Raad van Bestuur. Kwaliteit en bewaartechnologie staan hierbij nog steeds centraal, maar er zal meer aandacht besteed worden aan productinnovatie, kwaliteitssystemen en duurzaam energieverbruik. De formule van de teleradviesraden wordt herzien, en het VCBT zal nog meer dan vroeger nieuwe technologische ontwikkelingen in de naoogsttechnologie volgen en samen met telers en veilingen nieuwe opportuniteiten identificeren.

Eveneens werd de administratieve samenwerking tussen het VCBT en het VBT onder de loep genomen met het oog op het overhevelen naar het VCBT van administratieve taken die momenteel door het VBT worden uitgevoerd. Van deze gelegenheid werd gebruik gemaakt om een grondige revisie uit te voeren van de statuten en enkele fundamentele wijzigingen in de structuur van de organisatie door te voeren. Deze wijzigingen werden in december op de Raad van Bestuur goedgekeurd en worden in 2010 ter goedkeuring voorgelegd aan de Bijzondere Algemene Vergadering.

Het VCBT was in 2009 betrokken bij de organisatie van verschillende studiedagen die werden bijgewoond door een 70-tal deelnemers. Op 26 maart organiseerde het VCBT in samenwerking met Koninklijke Belgische Vereniging voor Koude en Luchtbehandeling (UBF-ACA) een studiedag over duurzaam energieverbruik bij koeling van groenten en fruit. Zowel nieuwe technologieën zoals fotovoltaïsche cellen als maatregelen om energie te besparen in bestaande installaties werden besproken. Vermindering van het energieverbruik is zeer belangrijk voor de veilingen omdat energieverbruik een groot deel van hun variabele kosten vertegenwoordigt. Op 30 september organiseerde het VCBT, opnieuw samen met UBF-ACA, een studiedag over uitfazering van R22, waarbij zowel aandacht werd besteed aan de milieu-effecten van R22 als aan de wetgeving terzake en mogelijke oplossingen, gaande van retrofitting tot een volledige vervanging van de bestaande installatie. Op 20 november, tenslotte, organiseerde het VCBT in samenwerking met KUL, KaHo Sint-Lieven, SENSTECH en Flanders' Food een studiedag over smaak in het kader van de Week van de Smaak. Op deze studiedag werd dieper ingegaan op de verschillende aspecten van smaak in een aantal typische Belgische producten, waaronder groenten en fruit. Smaak is een belangrijk kwaliteitskenmerk van groenten en fruit en het VCBT zal ook in de toekomst hier de nodige aandacht aan besteden.

De ISO-17025- en GEP-accreditaties werden behouden in 2009 ondanks de hoge eisen met betrekking tot organisatie van het laboratorium en technische expertise. Nieuwe acties werden opgestart met het oog op het uitbreiden van de scope van de accreditatie naar de bepaling van vitamine C en smaak- en aromametingen. De enthousiaste medewerking van het personeel was essentieel voor het behoud van de accreditaties.

Tabel 2: Jaarlijkse bepaling van pluktijdstippen hardfruit

Plukdata appel 2009		Plukdata peer 2009	
Cultivar	*Plukvenster voor lange bewaring*	*Cultivar*	*Plukvenster voor lange bewaring*
Belgica	3 - 8 september	Conférence	2 - 13 september
Boskoop	21 - 25 september	Doyenné	11 - 17 september
Braeburn	22 - 27 oktober	Durondeau	31 augustus - 6 september
Elstar	6 - 11 september		
Gala	6 - 9 september		
Golden	20 - 27 september		
Greenstar	4 - 8 oktober		
Jonagold en - mutanten	17 september - 1 oktober		
Jonagored	17 september - 1 oktober		
Kanzi	21 - 26 september		
Pinova	27 - 5 oktober		

Dit onderzoek werd gefinancierd door de fruitveilingen en ADLO.

Bestuursorganen en personeel

De Raad van Bestuur van het VCBT is als volgt samengesteld:

- *Leden*
  J. De Baerdemaeker (voorzitter)
  D. Bertels (ondervoorzitter groenten)
  C. Timmermans (ondervoorzitter fruit)
  P. Appeltans (afgevaardigd bestuurder)
  P. Coppin
  W. Keulemans
  K. Michiels
  P. Vrancken

- *Waarnemende leden*
  B. De Moor
  K. Jespers
  H. Vandendriessche

- *Wetenschappelijk coördinator*
  B. Nicolaï

- Bestuurscomité
  J. De Baerdemaeker (voorzitter)
  D. Bertels (ondervoorzitter groenten)
  C. Timmermans (ondervoorzitter fruit)
  P. Appeltans (afgevaardigd bestuurder)

- Adviesraden
  De Telersadviesraden Fruit en Groenten worden voorgezeten door respectievelijk C. Timmermans en D. Bertels, en hebben vertegenwoordigers van de veilingen en directeurs van de proeftuinen als lid.
  De Wetenschappelijke Adviesraad wordt voorgezeten door J. De Baerdemaeker en heeft, naast de ondervoorzitters Fruit en Groenten, vier professoren van de K.U.Leuven en vier onafhankelijke experts als lid.

- Personeel
  E. Bobelyn (kwaliteitsverantwoordelijke)
  S. Clauwers (laboratoriumtechnoloog)
  E. Dekempeneer (laboratoriumtechnoloog)
  B. Depré (analist-programmeur)
  E. Herremans (laboratoriumtechnoloog)
  A. Schenk (werkleider)
  C. Soontjens (laboratoriumtechnoloog)
  J. Tirry (verantwoordelijke technische ondersteuning)
  B. Vandebosch (laboratoriumtechnoloog)
  B. Verlinden (werkleider)

  Onderzoeksgroep Naoogsttechnologie K.U.Leuven:
  24 onderzoekers

Toestand op 31 december 2009

9. VBT KISTENPOOL & EURO POOL SYSTEM (EPS)

9.1. VBT Kistenpool

VBT Kistenpool cvba werd in 1992 opgericht met het doel te komen tot meer uniformiteit in het verpakkingsmateriaal, specifiek de kisten, gebruikt bij de tuinbouwveilingen. Op vandaag zijn alle VBT-veilingen lid van VBT Kistenpool. VBT Kistenpool is op haar beurt één van de aandeelhouders van Euro Pool System.

9.2. Euro Pool System (EPS)

Euro Pool System werd eveneens in 1992 opgericht door drie poolorganisaties, uit Nederland, Duitsland en België (VBT Kistenpool). Op vandaag is het hoofdkantoor van EPS International B.V. gevestigd in Nederland. EPS telt 130 medewerkers verdeeld over zeven landen, waaronder België – waar het Benelux kantoor gevestigd is in Sint-Katelijne-Waver.

Euro Pool System is een logistieke dienstverlener van meermalig te gebruiken verpakkingen. De depots zijn de spil in een supply chain van meermalige verpakkingen. De organisatie beschikt onder meer over 120 miljoen blauwe en groene kratten. Producenten kunnen bij de depots lege kratten huren en direct meenemen. Desgewenst bezorgt EPS de lege bakken. De bakken worden gebruikt voor het transport van versproducten, waaronder groenten en fruit. De volle bakken belanden, via veilingen, inpakkers en groothandelaars, bij de distributiecentra van de retailers. Hierna gaan de producten naar de winkels. De lege fusten worden weer bij een depot ingeleverd of door EPS opgehaald. Alle ingeleverde bakken worden volgens strenge hygiënenormen gereinigd en weer in roulatie gebracht.
EPS heeft 40 depots in Europa. In België beschikt EPS onder meer over een depot bij de Mechelse Veilingen, de REO Veiling, in Zellik en in Halle. Op al deze locaties zijn wasinstallaties actief voor het reinigen van de kisten.

1. Kerncijfers
2009 is een tevredenstellend jaar geweest voor EPS. De omzet bedroeg ruim € 203 miljoen. Europees werd de kaap van 600 miljoen trips overschreden, 7% meer dan in het jaar 2008. Het aantal kistenbewegingen in België bedroeg 168 miljoen, tegenover 156 miljoen in 2008.

Het gebruik van groene en blauwe klapbakken komt in 2009 op 376 miljoen trips – een stijging met 45 miljoen ten opzichte van 2008. De omzet in star is licht dalend en komt op 218 miljoen trips. De bewegingen in andere productgroepen, zoals poolpallets en big boxen, blijven stabiel op 7 miljoen.

De VBT-veilingen realiseerden afgerond 79 miljoen kistenbewegingen in 2009 – tegenover 75 miljoen in 2008. De meeromzet werd ook hier gerealiseerd in groen klap.

2. Logistiek
2009 stond in het teken van optimalisatie en maximale benutting van het Europees depotnetwerk waar in 2008 enorm is in geïnvesteerd.

Op basis van forecasting van stromen met behulp van lineaire programmeringtools is EPS erin geslaagd de benuttinggraad op de returncenters met 2% te verhogen. Verdere optimalisatiestappen zijn voorzien in het komende jaar. Er werd een 'Best Practice'-project opgestart in het kader van Operational Excellence, wat continu bijgestuurd wordt.

In België zijn eind 2009 de nieuwe wasserijen van het depot op de REO Veiling opgestart in testfase. Eind januari 2010 moeten deze op volledige capaciteit draaien. In Sint-Katelijne-Waver is gestart met de uitbreiding van het depot. Renovatie en uitbreiding van de wascapaciteit is gepland in 2011-2012. Op de site te Halle wordt eveneens voorzien in extra wascapaciteit. Deze moet operationeel zijn eind 2010. Op 9 september 2009 is in Zellik het gesloten project met dedicated kisten ten behoeve van automatische orderpicking voor een Belgische retailer van start gegaan. Tracing en tracking wordt in de praktijk gebracht doorheen de hele keten. In Duitsland zijn de bestaande wasserijen deels geüpgraded in het kader van ongesorteerd wassen en automatisch open- en dichtklappen van klapbakken.

3. Misbruik
Misbruik van en fraude met EPS-bakken blijft binnen de organisatie een belangrijk aandachtspunt. In 2009 zijn extra maatregelen genomen om misbruik te bestrijden. Deze zullen in de toekomst onverkort worden doorgezet. De samenwerking en informatie-uitwisseling binnen de Europese werkgroep werpt zijn vruchten af.

4. Research & Development
Tracing en tracking wordt met succes op grote schaal toegepast in het EPS ketenintegratieproject in Zellik. Op basis van zowel RFID als barcodescanning worden assets gevolgd door de supply chain. Sinds het voorjaar 2008 worden in het ketenintegratieproject ongesorteerde stromen star en blauw klap gescand middels Vision Control. Vision Control op de groene klapkisten is geïmplementeerd in de Duitse depots.

5. Plannen en verwachtingen
EPS gaat zich in 2010 blijven richten op samenwerking met de Europese retailers en ketenintegratie. De resultaten die de huidige projecten opleveren, ondersteunen die visie. De gecontracteerde commerciële projecten geven vertrouwen voor de verdere Europese groei van Euro Pool System.

10. DIENST VOOR RESIDUCONTROLE (DRC)

De vzw Dienst voor Residucontrole, kortweg DRC, werd eind 1977 opgericht vanuit de veilingsector. De oprichters hadden duidelijk dezelfde doelstellingen voor ogen dan de huidige leden en bestuurders: *'Een degelijke residucontrole van onze tuinbouwproducten moet leiden tot een goede verkoop van onze groenten en moet zorgen voor meer vertrouwen in onze tuinbouwproducten'.* Het begrip 'residuen van gewasbeschermingsmiddelen' was relatief nieuw, maar belangrijk genoeg voor de oprichting van een aparte, overkoepelende en onafhankelijke vereniging.
DRC telt vandaag 26 leden, met vertegenwoordiging vanuit telersverenigingen, producenten, landbouworganisaties, laboratoria en provinciale overheid.

De activiteiten van DRC hebben zich in de loop der jaren niet beperkt tot residucontrole. Al snel werd duidelijk dat ook een aantal andere zaken essentieel zijn bij gewasbescherming. Een wettelijke basis voor de toepassingen is absoluut noodzakelijk. Telers, ook met 'kleine teelten', moeten de mogelijkheid hebben om een gezond en wettelijk conform product op de markt te brengen. Daarnaast kan professioneel advies heel wat problemen voorkomen. DRC-advieskaarten zorgen voor duidelijkheid en zijn in de sector intussen een begrip geworden. Op zich geen revolutionaire activiteiten, maar de aangehouden inspanningen hebben wel geleid tot een duurzamere tuinbouw en een imagoverbetering van de sector.

1. Erkenningen kleine teelten
Door de fytofirma's worden vooral erkenningsaanvragen ingediend voor grote teelten, zoals graan, aardappel, biet, appel, peer, prei en tomaat. Bijgevolg zijn er hiaten in het erkende middelenpakket voor kleine teelten, zoals rucola, radijs, courgette, peterselie en framboos. Voor een fytofirma betekent een erkenning voor kleine teelten grote investeringen, in onder meer onderzoek en studies, voor een gewasbeschermingsmiddel dat slechts voor een klein areaal toepasbaar is.
In de Belgische wetgeving is voorzien dat 'officiële, wetenschappelijke of voorlichtende instanties die zich bezighouden met landbouwactiviteiten en beroepsgebruikers of hun organisaties erkenningsaanvragen kunnen indienen om de uitbreiding te bekomen van het gebruik van een reeds erkend gewasbeschermingsmiddel in een andere teelt dan waarvoor reeds een erkenning werd verleend door het Erkenningscomité'. Sinds 2003 maakt DRC gebruik van deze wetgeving om erkenningsaanvragen voor kleine teelten of voor kleine toepassingen in een grote teelt in te dienen bij het Erkenningscomité. Hiermee was DRC de eerste organisatie die vanuit de sector erkenningen aanvroeg. Ondertussen zijn er zowat 400 erkenningen bekomen met tussenkomst van DRC. Enkel in 2009 waren dit er 125.

2. DRC-advieskaarten
Vanuit DRC wordt groot belang gehecht aan het op de markt brengen van een goed kwalitatief en conform product. Dit houdt in dat er een wettelijk kader moet zijn waarbinnen geproduceerd kan worden, en dat dit wettelijk kader voldoende bekend is bij de telers. De wetgeving betreffende erkenningen evolueert zeer snel. Een snelle informatiedoorstroming naar de telers is noodzakelijk.

Communicatie van de wetgeving naar de telers gebeurt aan de hand van de DRC-advieskaarten. Op deze kaarten wordt per gewas een overzicht gegeven van de erkende gewasbeschermingsmiddelen en alle wettelijke aspecten met betrekking tot de erkenning. Per middel worden vermeld: doel ('erkend ter bestrijding van'), dosis, actieve stof, wachttijd, toepassingsstadium en MRL. Ook wordt de te respecteren bufferzone en interval tussen toepassingen vermeld, evenals eventuele opbruiktermijn. Bijkomend wordt informatie gegeven over resistentie, milieu en compatibiliteit met de inzet van nuttige predatoren.

Bij de start van elk teeltseizoen worden de DRC-advieskaarten herzien. Maandelijks, of indien noodzakelijk zelfs frequenter, worden per teelt lijsten met wijzigingen opgemaakt.

De DRC-advieskaarten zijn beschikbaar voor de meeste Belgische telers, via de bij DRC aangesloten veilingen, Vegebe, het VBT en Greenpartners. Ook vanuit de fytohandel, loonsproeiers en voorlichting is er sterke interesse in de advieskaarten.

De DRC-kaarten beantwoorden duidelijk aan de nood aan correcte en overzichtelijke informatie, niet alleen met betrekking tot de strikt wettelijke eisen maar ook voor de meest geschikte oplossing met het oog op onder meer milieu en resistentie.

3. Residubewaking
Sinds jaren stelt DRC met zijn leden een residubewakingsplan op. Dit plan omschrijft op welke manier een telersvereniging eventuele incidenten kan opsporen en welke maatregelen getroffen dienen te worden. Het residubewakingsplan voorziet in vooroogstcontrole, residumonitoring, richtlijnen bij staalname en acties bij non-conformiteiten.

De wettelijke vooroogstcontrole is een vóór de oogst uitgevoerde residucontrole, door het FAVV of een daartoe erkende telersvereniging. De controle is van toepassing op een aantal teelten onder glas (bladgewassen). Slechts na een conform analyseresultaat voor het bemonsterde perceel, kan de oogst aangevat worden. Bij niet conform resultaat wordt een wachtperiode opgelegd en een nieuw staal genomen. Voor een aantal andere teelten, voornamelijk bladgewassen in openlucht, wordt door DRC een vrijwillige vooroogstcontrole opgesteld. Ook hier kan pas geoogst worden indien een conform resultaat aangetoond is.

Stalen in het kader van monitoring worden steekproefsgewijs genomen bij aanvoer van het product bij de telersvereniging. Uit ervaring is gebleken dat er veel verschil kan zijn bij de residugehalten van verschillende groente- en fruitsoorten. Dit heeft te maken met de aard en teeltwijze van het product, en met de situatie op het vlak van toegelaten middelen. Daarom worden de producten ingedeeld in een bepaalde risicoklasse. De staalnamefrequentie wordt bepaald door een statistische berekening op basis van gemiddelde lotgrootte en risicoklasse. Producten uit een hogere risicoklasse en met een kleinere gemiddelde lotgrootte – veel telers met kleine hoeveelheden – worden frequenter bemonsterd. De stalen worden onderworpen aan de ruimste analysescope, uitgevoerd door geaccrediteerde laboratoria.

De richtlijnen voor de staalnemers omvatten: staalname op een perceel en bij een aangevoerde partij, hoeveelheid te nemen staal, op hoeveel verschillende plaatsen staal nemen, aanduidingen op het staal en vermijden van crosscontaminatie.

Uiteraard worden er wel eens non-conformiteiten vastgesteld bij de analyses. Met deze gevallen moet op een verantwoorde manier worden omgegaan. Acties worden ondernomen in het geval van terugvinden van niet erkende middelen en van MRL-overschrijdingen. Mogelijke sancties zijn: leveringsverbod, blokkeren van product, recall uit de handel. De wettelijk verplichte meldingsplicht bij het FAVV is uiteraard van toepassing indien de overschrijding aanleiding geeft tot een gevaar voor de gezondheid van mens, dier of plant.

Een dergelijk residubewakingsplan kan voor de deelnemers commerciële voordelen hebben indien het geaccepteerd wordt binnen specifieke kwaliteitssystemen.

DE TUINBOUW IN 2009

1. EVOLUTIE VAN DE VEILINGOMZET EN -AANVOER

1.1. Omzet VBT-veilingen

Het jaar 2009 eindigde voor alle veilingen samen met een omzetdaling (-14%) ten opzichte van 2008. De totale omzet, gerealiseerd met door telers aangevoerde producten, dienstverlening en andere niet meegerekend, bedroeg slechts € 680,8 miljoen.

Het besproken jaar was voor de tuinbouwsector allerminst een uitblinker, vooral de glastuinbouw en de hardfruitsector stonden er zeer slecht voor. Het seizoen leek voor groenten echter goed van start te zijn gegaan door de koude temperaturen aan het jaarbegin en daaropvolgende schaarste in heel Europa. Daarna vielen de prijzen sterk terug en liepen de kosten hoog op. De Europese overproductie tijdens de zomermaanden was olie op het vuur. De ongecontroleerde areaal- en productie-uitbreiding in Nederland vormde een bijkomend obstakel en resulteerde in dumpingprijzen. De economische crisis fnuikte vervolgens het heersende consumptiepatroon, zorgde voor terughoudende kredietinstellingen en een ingestorte Russische afzetmarkt. De sterke euro/zwakke dollarverhouding en de muntdevaluaties in een aantal Europese lidstaten resulteerden in ontwrichte concurrentieverhoudingen.

Enige positieve noten waren dat bepaalde producten, zoals asperges, prei, spinazie en aardbeien wel behoorlijke resultaten kenden. Wat betreft de veronderstelde overproductie in Europa, moesten er in 2009 weinig producten uit de markt worden genomen. Dit kan erop wijzen dat er toch geen structureel overschot is, maar dat eerder de veelheid van aanbieders – zonder enige transparantie in de prijsvorming – een neerwaartse spiraal uitlokken. Wel zal 2010 een cruciaal jaar blijken voor verschillende producenten, gezien de Europese productie niet meteen zal afnemen en de problemen die in 2009 zijn ontstaan (crisis, muntdevaluaties, …), ook niet onmiddellijk van de baan zullen zijn.

De omzet van de **Mechelse Veilingen** verminderde het derde jaar op rij, na topjaar 2006. In 2009 werd 16% minder omzet gedraaid ten opzichte van 2008, met een totaal van € 172,2 miljoen. Tijdens de eerste drie maanden van het jaar liet de aanvoer van tomaten het afweten, daarna stuikte de prijs voor tomaten, komkommers en paprika's in elkaar.

De **REO Veiling** was één van de weinige veilingen die amper een omzetdaling kende. Het totale zakencijfer bedroeg € 140,3 miljoen (-1%). De telers van serresla, tomaten en vooral champignons hadden een lastig jaar. Paddenstoelkwekers werden geplaagd door concurrentie uit Polen en Groot-Brittannië. Preitelers verging het beter, West-Vlaanderen blijft een productiegebied bij uitstek en speelt een toonaangevende rol bij de commercialisering van prei. Voor West-Vlaamse witloofboeren was 2009 tevens een positiever jaar.

Veiling Hoogstraten wist zich eveneens te handhaven in 2009 en kende een status quo ten opzichte van 2008. Het zakencijfer bedroeg € 112,3 miljoen. De toegenomen aanvoervolumes voor aardbeien (+13%) en tomaten (+50%) hadden hier veel mee te maken. Aardbeien bepalen dan ook zo'n 53% van de totale omzet. Glasgroenten gingen ook hier onderuit. Voor 2010 verwacht de veiling een verdere toename in aanvoer voor zowel aardbeien, tomaten als paprika.

De **BFV** kende een sterke omzetterugval van 31%. In totaal bedroeg het zakencijfer € 80,8 miljoen. De zwakke perenverkoop en fikse appelconcurrentie waren de grote boosdoeners. Ten opzichte van een normaal jaar was de perenoogst 40% kleiner. De kleinere oogst leverde weliswaar een betere prijs op, maar dit volstond niet om het verlies te compenseren. Gelukkig was er vanwege de omzetstijging in 2008 een reserve opgebouwd voor appelen en peren. De BFV blijft verder investeren in nieuwe markten zoals India, Hongkong en China.

Veiling Brava sloot het jaar af met een behoorlijk omzetcijfer van € 57,4 miljoen. Een afname van slechts 2% ten opzichte van het recordjaar 2008. Witloof bepaalt een groot deel van de Brava-aanvoer. De omzet hiervan steeg in 2009 met € 1 miljoen tot een totaal van € 27,6 miljoen. Deze verbetering kon echter het barslechte witloofjaar 2008 moeilijk compenseren. Ook voor Veiling Brava daalde de tomatenomzet. De bio-markt werd professioneler in 2009, de verkoop van bio-groenten steeg van 6 naar 9% in de totaalomzet.

Veiling Haspengouw onderging een minder grote omzetdaling dan de andere fruitveilingen. Het totaal kwam op € 47,7 miljoen (-24%). Ook hier heeft de overproductie van appelen voor een moeilijk jaar gezorgd. De uitzondering waren clubvariëteiten, die wel stand hielden. Tevens gingen de prijzen van peren omlaag.

Bij **Veiling Borgloon** bedroeg de omzetdaling 31% ten opzichte van 2008. De totale omzet telde € 44,5 miljoen, een daling van zowat € 20 miljoen ten opzichte van 2008. Ze zijn de grootste speler op de Belgische markt voor houtig kleinfruit.

Het omzetcijfer voor **Veiling Profruco** zakte met 16% ten opzichte van 2008, en bedroeg € 15,7 miljoen. Zowat 80% van de omzet wordt gerealiseerd door de Conférence-peer. Door de gehalveerde perenoogst liep deze omzet terug. Ook hier verzwakten de slechte appelprijzen het resultaat. Aardbeien deden het iets beter. In het laatste kwartaal van 2009 werden tussen de veilingen Profruco, BFV en Hoogstraten besprekingen opgestart over de toekomst van Veiling Profruco.

Voor het jaar 2009 onderging **LTV** een omzetdaling van 15% ten opzichte van 2008. In totaal bedroeg het zakencijfers € 8,5 miljoen. Losse tomaten kenden een sterke omzetdaling, de omzet van trostomaten steeg flink vanwege een verhoogde aanvoer.

De omzet van **Veiling Wépion** steeg met 17% ten opzichte van 2008. In totaal werd een zakencijfer van € 1,7 miljoen gerealiseerd. In 2009 werd ook wat hardfruit verhandeld door de Waalse veiling.

*Tabel 3: Omzet VBT-veilingen per deelsector - 2004-2009**

1000 €	Groenten	Fruit	Totale omzet
2004	360.582	269.405	629.987
2005	432.894	280.606	713.499
2006	490.573	305.193	795.763
2007	454.318	325.547	779.866
2008	446.662	342.421	789.083
2009	444.218	236.609	680.826

*Tabel 4: Omzet VBT-veilingen per deelsector - 2009**

€	Groenten	Fruit	Totale omzet
BFV	1.259.924	79.535.987	80.795.911
BORGLOON	3.458	44.466.759	44.470.216
BRAVA	48.560.626	8.798.807	57.359.433
HASPENGOUW	-	47.672.461	47.672.461
HOOGSTRATEN	54.839.475	57.077.821	112.270.096
LTV	1.581.440	6.888.762	8.470.202
MECHELSE VEILINGEN	170.813.472	1.398.416	172.211.888
PROFRUCO	689.068,85	14.964.816,75	15.653.886
REO VEILING	131.175.054	9.086.197	140.261.251
WEPION	-	1.661.080	1.661.080
TOTAAL	444.217.605	236.608.818	680.826.423

*Tabel 5: Omzet VBT-veilingen - 2008 & 2009**

€	2008	2009	2009/2008 %
BFV	116.656.621	80.795.911	-31
BORGLOON	64.576.609	44.470.216	-31
BRAVA	58.459.876	57.359.433	-2
HASPENGOUW	62.448.005	47.672.461	-24
HOOGSTRATEN	111.917.296	112.270.096	0
LTV	9.947.984	8.470.202	-15
MECHELSE VEILINGEN	203.959.693	172.211.888	-16
PROFRUCO	18.672.835	15.653.886	-16
REO VEILING	141.019.382	140.261.251	-1
WEPION	1.425.191	1.661.080	+17
TOTAAL	789.083.491	680.826.423	-14

**Vanaf 2008 worden de veilingomzetten bepaald als exclusief vreemd product (zuivere aan- en verkoop), exclusief product van Belgische gastveilingen (om dubbeltelling te vermijden), en inclusief product van buitenlandse gastveilingen.*

1.2. Aanvoer VBT-producten

Uit de resultaten van de belangrijkste producten van de VBT-veilingen, vallen vooral de gedaalde omzetten voor hardfruit op. Ook kropsla, paprika en tomaten gingen sterk achteruit. Prei en witloof kenden betere prijzen en konden zodoende hun omzetcijfer rechttrekken. Door een hoger aanbod bleef de omzet van aardbeien stabiel.

Hieronder volgt een overzicht van aanvoer, middenprijs en omzet van de belangrijkste VBT-producten.

Tabel 6: Aanvoer, prijs en omzet belangrijkste producten VBT-veilingen - 2008 & 2009

	2008			2009		
	Aanvoer kg, st	Prijs €/kg, st	Omzet €	Aanvoer kg, st	Prijs €/kg, st	Omzet €
AARDBEIEN (kg)	36.770.190	2,767	101.743.116	39.737.906	2,557	101.609.826
APPELEN (kg)	210.478.521	0,459	96.609.641	225.462.842	0,284	64.031.447
BLOEMKOLEN/VG (st)	12.417.688	0,671	8.332.269	12.221.888	0,580	7.088.695
KOMKOMMERS (st)	71.038.826	0,250	17.759.707	71.941.799	0,238	17.122.148
KROPSLA/SE+VG (st)	138.469.146	0,298	41.239.174	121.019.759	0,289	34.975.052
PAPRIKA (kg)	22.310.624	1,318	29.405.402	28.844.818	0,837	24.143.113
PEREN (kg)	173.418.112	0,749	129.890.166	151.468.575	0,592	89.669.396
PREI (kg)	63.973.895	0,405	25.909.427	64.733.427	0,596	38.581.122
TOMATEN (los+tros) (kg)	206.830.997	0,779	161.126.060	222.829.179	0,594	132.397.933
WITLOOF (kg)	54.403.084	0,797	43.359.258	54.816.546	0,822	45.059.201
TOTAAL TOP 10			**655.374.220**			**554.677.933**

Tabel 7: Aanvoer belangrijkste groenten VBT-veilingen - 2000-2009

		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tomaten (los+tros)	*ton*	181.297	192.396	189.887	207.970	213.436	206.026	206.704	200.094	206.857	222.829
Kropsla (SE+VG)	*x 1000 st*	163.706	164.570	152.166	164.553	151.517	147.684	147.960	134.914	138.469	121.020
Prei (kg)	*ton*	51.924	46.952	47.560	50.593	65.850	63.420	59.706	61.076	63.974	64.733
Witloof	*ton*	41.196	43.003	44.372	46.348	44.891	46.897	46.646	48.355	54.403	54.817

Tabel 8: Omzet belangrijkste groenten VBT-veilingen - 2000-2009

		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tomaten (los+tros)	*x € 1000*	170.515	146.518	171.179	199.904	129.879	163.376	167.224	162.076	161.126	132.398
Kropsla (SE+VG)	*x € 1000*	48.891	63.664	47.189	59.135	39.840	54.348	50.026	37.291	41.239	34.975
Prei (kg)	*x € 1000*	15.214	30.941	21.782	29.243	17.713	21.309	39.466	21.010	25.909	38.581
Witloof	*x € 1000*	35.802	49.908	46.533	38.094	42.287	43.145	51.080	47.871	43.359	45.059

*Tabel 9: Aanvoer belangrijkste fruitsoorten VBT-veilingen - 1999/2000-2008/2009**

		1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Appelen	*ton*	322.086	281.449	239.912	234.671	229.142	252.370	229.451	234.679	242.806	210.570
Peren	*ton*	139.473	160.363	73.321	144.045	145.172	185.581	176.307	202.282	212.475	124.242
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Aardbeien	*ton*	39.630	35.116	36.426	36.954	42.802	39.902	38.438	39.890	36.770	39.738

**Het hardfruitseizoen loopt van 1 augustus t.e.m. 31 juli*

*Tabel 10: Omzet belangrijkste fruitsoorten VBT-veilingen - 1999/2000-2008/2009**

		1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Appelen	*x € 1000*	73.216	70.925	75.812	74.625	81.116	67.095	77.320	88.581	104.649	72.647
Peren	*x € 1000*	77.446	75.531	66.429	77.208	83.764	92.419	107.601	93.363	124.510	107.594
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Aardbeien	*x € 1000*	82.236	83.330	90.481	107.411	96.604	94.445	90.367	100.523	101.743	101.610

**Het hardfruitseizoen loopt van 1 augustus t.e.m. 31 juli*

2. GROENTEN

2.1. Glasgroenten

Voor glasgroenten lagen de resultaten in 2009 duidelijk lager dan het jaar voordien, wat overigens ook geen topjaar was voor de glasteelt. Omzet en middenprijs zakten vanwege het hogere aanbod. De glasteelt heeft te kampen met verschillende problemen en tuinders dienen de nodige investeringen te maken, willen ze blijven meedraaien in de teelt van vruchtgroenten, zoals tomaat, paprika, aubergine en komkommer. Anders zullen ze noodgedwongen moeten uitkijken naar energiearmere teelten.

Vooral topgroenten als tomaten deden het stukken slechter dan in 2008. De omzet van aubergines lag hoger vanwege een sterk toegenomen aanbod, wel ging de middenprijs achteruit. Ook sla kende een afgenomen middenprijs en aanbod. Voor paprika's zorgde een overvloedige Europese productie tevens voor een sterk afgenomen middenprijs.

Tabel 11: Aanvoer en middenprijs glasgroenten VBT-veilingen - 2008 & 2009

	2008		2009	
	Aanvoer kg, st, bu	Prijs €/kg, st, bu	Aanvoer kg, st, bu	Prijs €/kg, st, bu
ANDIJVIE (st)	570.009	0,752	745.296	0,496
ASPERGES (kg)	7.950	4,869	8.445	6,593
AUBERGINES (kg)	6.361.538	0,933	8.632.582	0,756
AUGURKEN (kg)	33.050	0,859	71.770	0,840
BLOEMKOLEN (st)	537.403	1,217	547.004	1,149
COURGETTES DIVERS (kg) *	182.306	0,626	106.191	0,495
COURGETTES DIVERS (st) *	29.880.997	0,200	24.388.060	0,122
COURGETTES GROEN (kg) *	-	-	72.650	0,058
GOURGETTES GROEN (st) *	-	-	10.548.008	0,178
EIKENBLADSLA DIVERS (st)	6.384.838	0,442	859.847	0,337
EIKENBLADSLA GROEN (st)	-	-	2.969.695	0,361
EIKENBLADSLA ROOD (st)	-	-	3.100.922	0,394
KOMKOMMERS (st)	71.038.826	0,250	71.941.799	0,238
KRULANDIJVIE (st)	991.943	0,851	812.063	0,604
LOLLO BIONDA (st)	8.524.583	0,491	8.618.927	0,409
LOLLO ROSSA (st)	4.767.784	0,462	3.642.318	0,383
PAPRIKA (kg)	22.310.624	1,318	28.844.818	0,837
RODE SLA (st)	113.582	0,442	13.528	0,309
SELDER GROEN (st+bu)	3.077.925	0,348	2.055.953	0,365
SERRESLA (st)	136.229.901	0,298	119.410.713	0,290
SNIJBONEN (kg)	328.991	2,165	300.138	2,156
SPINAZIE (kg)	291.282	1,855	301.184	2,104
STAAKBONEN (kg)	7.372	3,770	10.036	3,083
STRUIKBONEN (kg)	79.437	2,694	70.035	2,858
TOMATEN LOS (kg)	117.221.402	0,724	113.966.798	0,580
TOMATEN TROS (kg)	89.609.595	0,851	108.862.381	0,609

** Serre- en openluchtteelt*

Noot: sommige producten zijn pas vanaf 2009 opgenomen in de VBT-database, hierdoor ontbreekt de aanvoer voor 2008. Dit is aangeduid met "-".

1. Losse tomaten en trostomaten

De prijzen voor tomaten waren catastrofaal tijdens het jaar 2009. De gemiddelde prijs voor losse tomaten bedroeg slechts 0,58 €/kg (-20%), trostomaten verkochten aan 0,61 €/kg (-28%). De aanvoercijfers voor de losse soort bleven min of meer stabiel met 114 miljoen kg (-3%), trostomaten stegen maar liefst tot 108,9 miljoen kg (+21%) in VBT-aanvoer.

De sector kampte met verschillende moeilijkheden en was er nog erger aan toe dan in 2008. Met vaak ongehoord lage prijzen werd er op de Europese markt product aan de man gebracht. Stijgende energieprijzen en productiekosten vormden onder meer een struikelblok. Ook is het vandaag de dag geen sinecure een bepaald product te laten opvallen in het overdadige groenteassortiment. Bovendien beperkt de concurrentie zich niet meer alleen tot de ons omringende landen, de tomatenproductie neemt nog steeds wereldwijd toe. Doordat er met nieuwe technieken (onder andere belichte teelt) meer en langer geteeld kan worden, is er zelden nog schaarste op de markt. Voeg daar nog eens de crisis aan toe en het geheel krijgt een bitter smaakje. Wat betreft het specialty-assortiment ondervonden cocktailtomaten het afgelopen jaar een toenemende concurrentie uit Italië, Spanje, Israël en Marokko. Ondanks de mindere resultaten was de omzet voor cocktailtomaten alleszins beter dan voor andere tomatensegmenten. De teelt van vleestomaten neemt af in onze buurlanden, trostomaten worden meer en meer de standaard. Hierdoor wordt ons land een specifieke aanbieder voor de typische losse tomaten.

De eerste maanden van het jaar was het tomatenaanbod benedenmaats met daardoor hoge noteringen, daarna ging de prijs echter de dieperik in. Op de binnenlandse markt was de productie vertraagd en de aanvoer kwam pas half maart op gang.

De tomatenmarkt verliep in mei aanvankelijk nog redelijk door het geslonken aanbod uit Spanje. Een verdere prijsstijging door de goede vraag bleef echter uit. De prijzen zetten daarentegen een stevige daling in door een haperende exportvraag.

Eind juli en augustus waren de tomatenprijzen ongekend slecht. Het grote binnenlandse aanbod en het toenemende volume uit andere gebieden veroorzaakten onder meer deze malaise.

Dat het najaar nog goede prijzen zou opleveren, bleek een ijdele hoop. In september verbeterde de prijsvorming traditioneel, maar het minimum om uit de kosten te komen werd absoluut niet gehaald. Toch bleef de concurrentie voornamelijk beperkt tot Nederlandse en Franse tomaten, ten gevolge van een aanbodreductie in Spanje door extreme droogte.

Begin oktober waren de tomatenprijzen op de Europese markt erg uiteenlopend. Zuid-Franse trostomaten leverden een stuk meer op dan Benelux-tomaten. Door een productie-uitval ten gevolge van mineermot verkochten de niet getroffen Marokkaanse losse tomaten aan uitzonderlijk betere prijzen. Door hun kleine aanbod bleef de export echter beperkt. Dan was er nog de teelt op de Canarische Eilanden, vooral gericht op export, die vele moeilijkheden kende door hoge productie- en transportkosten. Ondanks deze gunstige omstandigheden konden onze tomatenproducenten niet profiteren van de lege markt.

In november kwam Marokko met een massale aanvoer, die de prijzen in de EU deed dalen. Alleen in december ging het beter. De kwaliteit was redelijk, maar kon niet op tegen de wispelturige markt. Wat betreft het buitenland, was het Spaanse en Italiaanse aanbod matig door de warme periodes in deze contreien.

Tabel 12: Aanvoer en prijs losse tomaten VBT-veilingen - 2008 & 2009

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer %	Prijs %
Januari	119.724	1,913	91.676	1,479	-23	-23
Februari	111.341	2,564	23.895	4,028	-79	+57
Maart	1.204.359	1,732	1.000.099	2,159	-17	+25
April	8.628.491	1,297	7.563.166	1,458	-12	+12
Mei	16.339.073	0,790	13.455.765	0,759	-18	-4
Juni	17.804.669	0,692	16.695.403	0,512	-6	-26
Juli	18.714.153	0,620	21.548.123	0,317	+15	-49
Augustus	17.775.077	0,366	17.463.690	0,299	-2	-18
September	14.777.204	0,553	14.941.944	0,521	+1	-6
Oktober	12.223.384	0,931	10.797.099	0,687	-12	-26
November	6.461.353	0,718	7.168.505	0,504	+11	-30
December	3.062.574	1,152	3.217.433	0,935	+5	-19
TOTAAL	**117.221.402**	**0,724**	**113.966.798**	**0,580**	**-3**	**-20**

Tabel 13: Aanvoer en prijs trostomaten VBT-veilingen - 2008 & 2009

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer %	Prijs %
Januari	718.758	1,815	464.052	1,561	-35	-14
Februari	380.870	2,030	83.085	2,606	-78	+28
Maart	1.031.286	1,676	644.078	2,074	-38	+24
April	6.343.822	1,219	6.650.207	1,492	+5	+22
Mei	12.668.974	0,897	12.830.663	0,868	+1	-3
Juni	13.952.926	0,733	16.162.799	0,458	+16	-38
Juli	14.095.233	0,779	20.826.431	0,328	+48	-58
Augustus	12.393.525	0,503	15.706.029	0,359	+27	-29
September	10.453.258	0,649	12.612.475	0,506	+21	-22
Oktober	8.585.765	1,147	9.997.477	0,812	+16	-29
November	5.468.731	0,823	7.883.234	0,513	+44	-38
December	3.516.449	1,353	5.001.852	0,902	+42	-33
TOTAAL	**89.609.595**	**0,851**	**108.862.381**	**0,609**	**+21**	**-28**

2. Kropsla

Ook in de slahandel geen beterschap, ondanks het veelbelovende jaarbegin. Het totale volume telde 119,4 miljoen stuks (-12%). De middenprijs daalde tot 0,29 €/st (-3%).

Reeds enkele jaren zit de slateelt in het slop. In 2009 gingen aanvoer en middenprijs nog wat verder achteruit. Landen zoals Groot-Brittannië en Scandinavië kenden een toegenomen productie, net zoals de grootste afnemer Duitsland. De zomerproductie loopt de laatste jaren op in verschillende landen, daarnaast is er in de winter een toenemende concurrentie van Spaanse en Italiaanse sla.

Voor de toekomst van de slasector ziet men heil in klantgericht leveren, het ingaan op specifieke wensen en een blijvend aanbieden van hoge kwaliteit, waardoor men zich kan onderscheiden van andere spelers op de markt.

Het jaar 2009 kende meteen een goede start, een uitloper van het niet zo slechte jaareinde in 2008. Het donkere weer zorgde voor een behoorlijke kwaliteit. De aanvoer lag op dat moment wel duidelijk lager. De handel in sla trok aan door een gekrompen Zuid-Europese productie. De slechte oogst en povere kwaliteit in die regio's speelden in de kaarten van onze telers. Dit bleef duren tot en met maart.

Ook in maart bleef het aanbod vrij klein. Eén van de oorzaken was dat er vermoedelijk minder sla werd geplant vanwege de slechte prijsvorming in 2008. Daarnaast zorgden de temperaturen in het Middellandse Zeegebied voor een groeivertraging.

In april veranderde de situatie in Zuid-Europa echter, waardoor de goede prijsvorming omsloeg. De grote aanvoer veroorzaakte een enorme prijsval. Na de koude periode had men namelijk opnieuw geplant en kwamen er een pak telers bij. In Nederland was bovendien het areaal toegenomen De periode voor Pasen was allerminst gunstig, maar de aanbodtoename zorgt begin april traditioneel altijd voor een dip in de markt. Na de paasdagen zonken de prijzen dus, zoals gewoonlijk, nog dieper weg.

In mei werd vervolgens het grootste dieptepunt bereikt. De zonnige dagen hadden sla niets opgeleverd. De concurrentie van andere groenten vormde al snel een spelbreker. Het goede voorjaar had alles namelijk volop laten groeien. De handel naar Duitsland verliep evenmin naar wens. Dit vormt een structureel probleem, gezien dit land meer en meer zelf produceert, en tevens omdat er vele spelers op deze markt zitten. Kortom, de tegenvallende export en grote aanvoer waren de boosdoeners.

De prijs in juli en augustus was beter, maar verre van goed. Ook voor de herfstperiode was er in vergelijking met 2008 niet echt verbetering. Het jaar eindigde in december met een redelijke, doch lagere notering dan het jaar voordien.

Tabel 14: Aanvoer en prijs serresla VBT-veilingen - 2008 & 2009

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer st	Prijs €/st	Aanvoer st	Prijs €/st	Aanvoer %	Prijs %
Januari	12.710.748	0,250	9.200.302	0,648	-28	+159
Februari	12.633.640	0,273	9.400.260	0,598	-26	+119
Maart	16.091.216	0,150	13.625.048	0,374	-15	+149
April	21.304.594	0,277	19.912.923	0,159	-7	-43
Mei	11.812.192	0,392	8.770.158	0,077	-26	-80
Juni	8.267.636	0,219	7.403.138	0,107	-10	-51
Juli	7.686.908	0,201	7.323.796	0,180	-5	-10
Augustus	7.972.206	0,144	7.259.878	0,217	-9	+51
September	7.419.864	0,288	7.127.304	0,113	-4	-61
Oktober	7.317.596	0,297	6.875.210	0,281	-6	-5
November	10.640.325	0,417	11.190.254	0,279	+5	-33
December	12.372.976	0,632	11.322.442	0,400	-8	-37
TOTAAL	**136.229.901**	**0,298**	**119.410.713**	**0,290**	**-12**	**-3**

3. Komkommers

De komkommerteelt kende de laatste jaren vaak crisismomenten met matige tot slechte prijzen. De gemiddelde notering bedroeg 0,24 €/st (-5%). Het totale volume steeg in 2009 licht tot 71,9 miljoen stuks (+1%).

De komkommerproductie nam de voorbije jaren stevig toe, mede door modernere serres, innovatieve of verbeterde productietechnieken en gunstige weersomstandigheden. Er is de sterke concurrentie van Nederland en Spanje, de belangrijkste Europese exporteur, die de afgelopen zes jaar 30% meer produceerde. Ook in ons belangrijkste afzetgebied Duitsland neemt de productie toe. Bovendien zijn er weinig mogelijkheden voor productdifferentiatie, waardoor komkommer zich moeilijk kan onderscheiden op de afzetmarkten.

Voor 2010 verwacht men een licht dalend aanbod op de internationale markt vanwege de voorbije slechte prijsvorming. Deze situatie dwingt een deel van de Europese telers over te schakelen naar andere groenten of te stoppen met telen. Een beperkt prijsherstel is dus niet uitgesloten. Uiteraard is er nog één onvoorspelbare factor, namelijk de weersomstandigheden.

De eerste maanden van het jaar 2009, voordat de productie op volle toeren liep, waren de veilingprijzen veel beter dan in 2008. Net zoals bij sla was dit het gevolg van de slechte Spaanse situatie. Toen in april, mei en juni de Spaanse temperaturen terug de hoogte in gingen, zakte in onze contreien de prijs. Een overvolle markt bemoeilijkte de prijsvorming. Ook in Nederland zaten telers met een enorme productie.

In juli was de middenprijs ook barslecht, maar wel beter dan in 2008. In augustus hadden de verlaagde groenteprijzen in de winkels wat effect op de verkoop. De afzet van komkommers verbeterde weer.

Het najaar eindigde in mineur. Ook bij onze noorderburen was het seizoen allesbehalve denderend met hooguit vier weken een redelijke prijsvorming. De prijzen waren op sommige momenten nog lager dan bij ons. Het verdwijnen van sommige telers zorgde voor een kleine prijsopleving.

Tabel 15: Aanvoer en prijs komkommers VBT-veilingen - 2008 & 2009

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer st	Prijs €/st	Aanvoer st	Prijs €/st	Aanvoer %	Prijs %
Januari	44.320	0,609	60.668	0,949	+37	+56
Februari	991.732	0,543	998.206	0,778	+1	+43
Maart	4.696.308	0,299	5.073.694	0,339	+8	+13
April	10.668.254	0,223	10.132.124	0,202	-5	-9
Mei	11.723.166	0,249	11.334.152	0,198	-3	-20
Juni	10.549.725	0,225	12.219.197	0,179	+16	-20
Juli	11.802.336	0,164	11.746.774	0,187	0	+14
Augustus	10.272.726	0,226	10.155.954	0,348	-1	+54
September	6.509.929	0,353	6.867.060	0,195	+5	-45
Oktober	3.408.301	0,403	2.816.630	0,288	-17	-29
November	361.958	0,423	521.534	0,360	+44	-15
December	10.071	0,538	15.806	0,332	+57	-38
TOTAAL	**71.038.826**	**0,250**	**71.941.799**	**0,238**	**+1**	**-5**

4. Paprika

Op de paprikamarkt waren de resultaten evenmin beter dan in 2008. Het totale volume steeg in 2009 tot 28,8 miljoen kg (+29%). De prijs lag lager met een gemiddelde van 0,84 €/kg (-36%).

De oorzaken voor de haperende prijsevolutie zijn ondertussen bekend: overproductie, een matige vraag, de recessie, een kleinere afzet, concurrentie uit het zuiden (meer bepaald de Middellandse Zeelanden en Israël). Nochtans kende Israël ook niet echt een goed seizoen. Paprika blijft een vrij kleine speler in onze exporthandel, maar neemt wel in volume toe.

2009 startte onmiddellijk in mineur met een nog slechtere prijsvorming dan in 2008. De Europese paprikahandel werd gehinderd door afzet- en valutaproblemen in Oost-Europa, Engeland en Zweden. Paprika's uit Egypte en Israël vormden bovendien concurrentie. De kwaliteit van het Israëlische aanbod was zeer goed. De kleine Spaanse productie beperkte daarentegen nog enigszins het totale aanbod.

Tijdens maart steeg de prijs vanwege de teruglopende aanvoer uit het zuiden (Spanje, Israël) en de overschakeling op inlands product. Het aanbod bleef echter achter. De kleuring liet op zich wachten, de oogst startte ongeveer een tweetal weken later.

In april nam de paprika-aanvoer een aanloop en oversteeg deze van 2008. De middenprijs was redelijk, maar niet hoog voor de tijd van het jaar. De Spaanse kwaliteit had te lijden onder het feit dat sommige telers tot april waren doorgegaan met de teelt en op kosten moesten besparen.

Ondanks de relatief lege Europese markt begin mei, was de prijs zeer slecht. Dit zette meteen de teneur voor de rest van het jaar. De oogst uit Almeria was vrijwel afgelopen, maar uit Murcia kwam half mei een nieuwe, verlate teelt op gang. Ook Marokko teelde een pak meer paprika's dan het vorige seizoen, waarvan zeker de helft werd uitgevoerd.

De zomer betekende voor paprika's een echte opdoffer. De productie was hoog, de kwaliteit goed, maar de prijs bleef achter. Er werd vaak onder de kostprijs verkocht. Sommige groothandels bleven zich met Spaanse paprika's bevoorraden en vanuit Rusland was er minder vraag. De veilingen besloten klasse II paprika's niet meer te verhandelen, om via het leveren van kwaliteit een verdere prijsdruk te voorkomen en een lichte verbetering te creëren tijdens de crisisperiode. Aan het einde van de zomer kon het wegvallen van het buitenlandse aanbod en de dalende binnenlandse aanvoer de prijs amper stimuleren. Ook het einde van de vakantie leverde geen verbetering op. De zomermaanden zijn traditioneel geen topmaanden voor de paprika, maar tijdens de zomer van 2009 was het bijzonder slecht gesteld met de handel.

Het nakende seizoenseinde van paprika's heeft soms wat invloed op de kwaliteit, die dan wat afneemt. Het toenemende aanbod was evenmin op de beperkte vraag afgesteld. Bijkomende storing op de markt was het stilvallen van de Nederlandse paprika- en peperexport naar de Verenigde Staten vanwege de vaststelling van de Afrikaanse fruitmot.

Tabel 16: Aanvoer en prijs paprika VBT-veilingen - 2008 & 2009

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer %	Prijs %
Januari	474	3,072	0	-	-	-
Februari	23.997	2,102	14.944	1,180	-38	-44
Maart	476.270	1,865	275.504	1,549	-42	-17
April	2.065.689	2,821	2.312.832	1,819	+12	-36
Mei	3.090.472	2,054	4.179.016	0,898	+35	-56
Juni	3.439.737	1,114	4.348.238	0,855	+26	-23
Juli	3.240.446	1,020	5.370.042	0,659	+66	-35
Augustus	3.881.324	0,786	4.517.896	0,679	+16	-14
September	2.747.044	1,196	3.486.915	0,853	+27	-29
Oktober	2.264.730	0,938	3.097.602	0,579	+37	-38
November	1.065.240	0,637	1.240.611	0,525	+16	-18
December	15.201	0,686	1.218	1,692	-92	+147
TOTAAL	**22.310.624**	**1,318**	**28.844.818**	**0,837**	**+29**	**-36**

5. Aubergines

Aubergines kenden tijdens 2009 een sterk gedaalde middenprijs van 0,76 €/kg (-19%). De totale aanvoer steeg tot 8,6 miljoen kg (+36%). Het toegenomen aanbod leverde al bij al nog een redelijke omzet op.

Tabel 17: Aanvoer en prijs aubergines VBT-veilingen - 2008 & 2009

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer %	Prijs %
Februari	19.037	1,423	25.593	1,494	+34	+5
Maart	269.995	1,058	360.299	1,293	+33	+22
April	773.425	1,074	968.478	0,806	+25	-25
Mei	966.316	0,788	1.339.037	0,758	+39	-4
Juni	886.080	1,257	1.434.300	0,889	+62	-29
Juli	895.979	0,570	1.593.641	0,431	+78	-24
Augustus	1.044.157	0,584	1.266.087	0,683	+21	+17
September	774.595	1,441	940.884	0,923	+21	-36
Oktober	593.127	0,905	584.534	0,759	-1	-16
November	136.943	1,015	119.729	0,711	-13	-30
December	1.884	1,807	0	-	-	-
TOTAAL	**6.361.538**	**0,933**	**8.632.582**	**0,756**	**36**	**-19**

2.2. Openluchtgroenten

Het vollegrondsjaar 2009 deed het beter dan de teelt onder glas. Ook ten opzichte van het mindere jaar 2008 werden voor sommige producten betere resultaten geboekt.
Verschillende belangrijke vollegrondsgroenten kenden gestegen middenprijzen, een stabiel aanbod en een betere omzet. Prei deed het stukken beter, ook vollegrondsasperges en witloof kenden een toegenomen opbrengstcijfer. Witloof steeg op alle gebieden ten opzichte van 2008, maar dat was absoluut geen goed witloofjaar. Bloemkolen, savooikolen en spruiten ondergingen daarentegen een omzetdaling.

Tabel 18: Aanvoer en middenprijs openluchtgroenten VBT-veilingen - 2008 & 2009

	2008		2009	
	Aanvoer kg, st, bu	Prijs €/kg, st, bu	Aanvoer kg, st, bu	Prijs €/kg st, bu
ASPERGES (500 gr)	911.491	4,533	866.652	4,557
ASPERGES (kg)	610.191	3,589	645.599	3,534
AUGURKEN (kg)	33.111	1,413	41.655	0,626
BLOEMKOLEN (st)	12.417.688	0,671	12.221.912	0,580
BROCCOLI (kg)	2.171.822	0,568	461.116	0,756
BROCCOLI GESEALD (kg)	-	-	1.720.279	0,770
BUSSELWORTELEN (bu)	2.030.933	0,427	1.803.070	0,358
CHAMPIGNONS (kg)	16.437.209	1,386	15.353.457	1,377
COURGETTES DIVERS (kg) *	182.306	0,626	106.191	0,495
COURGETTES DIVERS (st) *	29.880.997	0,200	24.388.060	0,122
COURGETTES GROEN (kg) *	-	-	72.650	0,058
GOURGETTES GROEN (st) *	-	-	10.548.008	0,178
EIKENBLADSLA DIVERS (st)	3.457.801	0,308	1.369.719	0,187
EIKENBLADSLA GROEN (st)	-	-	465.314	0,153
EIKENBBLADSLA ROOD (st)	-	-	1.790.204	0,200
IJSBERGSLA (st)	2.187.591	0,384	2.231.982	0,244
KNOLSELDER (kg)	-	-	17.428	0,534
KNOLSELDER (st)	4.891.254	0,368	5.069.378	0,401
KNOLVENKEL (kg)	26	1,385	82.587	1,018
KNOLVENKEL (st)	1.986.613	0,402	2.209.874	0,394
KRULANDIJVIE (vg)	838.014	0,865	859.234	0,589
LOLLO BIONDA (st)	2.344.147	0,213	2.850.614	0,160
LOLLO ROSSA (st)	2.217.090	0,306	4.052.794	0,184
OESTERZWAM (kg)	237.790	3,742	293.905	2,998
OPENLUCHTSLA (st)	2.239.245	0,287	1.609.046	0,215
PREI (kg)	63.973.895	0,405	64.733.427	0,596
PREI (bu)	9.576.729	0,574	7.841.501	0,761
PREI JONGE (bu)	1.927.691	0,852	1.686.270	0,681
PREI JONGE (kg)	2.929.710	0,535	3.134.324	0,390
PRIMEURAARDAPPPELEN (kg)	3.212.336	0,335	3.231.499	0,180
PRIMEURAARDAPPELEN (kg)	365.100	0,494	379.290	0,332
RABARBER (bu)	269.125	1,082	299.076	0,864
RABARBER (kg)	21.984	0,818	23.322	0,699
RODE KOLEN (st)	2.546.106	0,368	2.569.033	0,294
RODE SLA (st)	102.672	0,197	148.616	0,163
SAVOOIKOLEN (st)	3.887.905	0,356	3.316.792	0,369
SCHORSENEREN/KG	292.914	0,821	358.376	0,696
SELDER GROEN (st+bu)	5.460.731	0,203	6.575.315	0,201
SELDER WIT (st+bu)	1.322.324	0,280	1.043.484	0,460
SHIITAKE (kg)	9.657	7,738	4.201	9,103
SNIJBONEN (kg)	39.957	1,661	83.734	1,382
SPINAZIE (kg)	793.947	0,735	633.769	0,772
SPRUITEN GESCHILD (kg)	3.030.011	0,744	3.008.017	0,726
STAAKBONEN (kg)	9.632	2,835	13.143	1,917
STRUIKBONEN (kg)	433.328	1,132	466.500	0,903
UI (kg)	1.922.924	0,248	1.917.455	0,240
WITLOOF(kg)	54.403.084	0,797	54.816.546	0,822
WITTEKOLEN (st)	4.902.682	0,497	5.413.892	0,222

** Serre- en openluchtteelt*

Noot: sommige producten zijn pas vanaf 2009 opgenomen in de VBT-database, hierdoor ontbreekt de aanvoer voor 2008. Dit is aangeduid met "-".

1. Prei

Het jaar 2009 was voor prei duidelijk beter dan 2008, wat weliswaar geen goed preijaar was. Voor zowel losse als gebusselde prei lag de middenprijs een stuk hoger met respectievelijk 0,60 €/kg (+47%) en 0,76 €/bu (+33%). De aanvoer losse prei van 64,7 miljoen kg bleef stabiel ten opzichte van 2008, gebusselde prei zakte in volume tot 7,8 miljoen bussels (-18%).

Het preijaar kende, zowel nationaal als Europees gezien, een krappe marktsituatie tijdens het eerste seizoensdeel. In verschillende Europese landen snoeide de erg koude winter sterk in de productie. Het binnenlandse aanbod ondervond daarentegen weinig invloed van de barre weersomstandigheden. De maanden februari en maart leverden zeer hoge prijzen op door de algehele krapte op de Europese markt. Vooral in het buitenland werd de preihandel getroffen tijdens de winter door slecht weer en kwaliteitsproblemen. Een groot deel van de oogst werd vernield. In Groot-Brittannië was de preiproductie eveneens afgenomen door de strenge winter en het vochtige voorjaar. Onze markt kende veel minder problemen en profiteerde net van de buitenlandse schaarste.

April was geen goede maand voor prei. Voor zowel losse als gebusselde prei waren de prijzen een stuk lager, gezien er nog een redelijk volume prei op de markt kwam. Voor gebusselde prei was het aanbod wel afgenomen ten opzichte van 2008.

Wanneer het stevig heeft gevroren, profiteren de daaropvolgende oogsten vaak van een betere bodemstructuur. Dit en de goede weersomstandigheden zorgden tijdens de zomer voor een relatief grote aanvoer op de preimarkt. Wel drukten de vakantiemaanden de vraag. Er werd vaak onder de kostprijs gewerkt. Vooral de Europese overproductie en een versnipperde markt werkten deze situatie in de hand. Het jaar 2009 eindigde met een verminderde productie ten opzichte van 2008 en een betere middenprijs.

Tabel 19: Aanvoer en prijs prei VBT-veilingen - 2008 & 2009 (kg)

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer %	Prijs %
Januari	8.395.834	0,576	8.969.734	0,999	+7	+73
Februari	8.963.519	0,349	8.813.053	0,934	-2	+168
Maart	8.041.610	0,384	8.924.536	0,819	+11	+113
April	6.586.975	0,478	8.145.408	0,315	+24	-34
Mei	3.794.586	0,572	4.388.882	0,556	+16	-3
Juni	2.977.834	0,498	954.431	0,535	-68	+7
Juli	34.316	0,857	56.405	0,701	+64	-18
Augustus	1.660.519	0,299	1.429.269	0,240	-14	-20
September	4.943.848	0,364	5.540.107	0,357	+12	-2
Oktober	5.826.363	0,305	5.192.905	0,343	-11	+12
November	5.478.437	0,257	5.707.479	0,270	+4	+5
December	7.270.054	0,353	6.611.218	0,436	-9	+24
TOTAAL	**63.973.895**	**0,405**	**64.733.427**	**0,596**	**+1**	**+47**

Tabel 20: Aanvoer en prijs prei VBT-veilingen - 2008 & 2009 (bussels)

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer bu	Prijs €/bu	Aanvoer bu	Prijs €/bu	Aanvoer %	Prijs %
Januari	1.168.309	0,732	953.101	1,401	-18	+91
Februari	1.244.665	0,499	840.381	1,191	-32	+139
Maart	1.179.288	0,606	654.098	1,169	-45	+93
April	961.493	0,746	692.668	0,530	-28	-29
Mei	363.913	0,735	446.161	0,786	+23	+7
Juni	18.484	1,035	51.002	0,753	+176	-27
Juli	677	2,046	4.195	0,554	+520	-73
Augustus	340.050	0,444	313.115	0,371	-8	-16
September	1.069.740	0,627	954.336	0,532	-11	-15
Oktober	1.199.671	0,506	1.063.885	0,534	-11	+6
November	989.382	0,419	945.335	0,399	-4	-5
December	1.041.057	0,442	923.224	0,583	-11	+32
TOTAAL	**9.576.729**	**0,574**	**7.841.501**	**0,761**	**-18**	**+33**

Tabel 21: Aanvoer en prijs jonge prei VBT-veilingen - 2008 & 2009 (bussels)

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer bu	Prijs €/bu	Aanvoer bu	Prijs €/bu	Aanvoer %	Prijs %
Mei	205.844	0,838	183.590	0,768	-11	-8
Juni	666.349	0,961	542.299	0,968	-19	+1
Juli	685.052	0,896	583.285	0,548	-15	-39
Augustus	370.446	0,581	318.512	0,404	-14	-30
September	0	-	24.816	0,619	-	-
Oktober	0	-	28.680	0,553	-	-
November	0	-	5.088	0,500	-	-
Totaal	**1.927.691**	**0,852**	**1.686.270**	**0,681**	**-13**	**-20**

2. Bloemkolen

De bloemkoolmarkt verliep in 2009 nog minder goed dan in 2008. De totale middenprijs bedroeg 0,58 €/st (-14%) en de aanvoer telde 12,2 miljoen stuks (-2%). De handel verliep vrij grillig, gezien de sterk wisselende aanvoervolumes de prijzen deden fluctueren.

Aan het begin van het seizoen (mei) lag de middenprijs hoger ten opzichte van 2008. Het aanbod was een stuk lager dan normaal. Begin mei kwam de verkoop van kleine bloemkolen wat op gang, hoewel het totale aanbod lager lag dan in 2008. De matige handel in winterbloemkool hoopte men met de nieuwe oogst goed te maken. Op de Franse markt werd vanaf mei alleen voor de eigen markt geproduceerd en niet meer uitgevoerd.

In juni kenden de prijzen vervolgens een sterke daling, mede door een toegenomen aanvoer. In juli keerde de situatie om en werd er wat minder aangevoerd op de veilingen, terwijl de middenprijs terug omhoog schoot.

In augustus lag het verhandelde niveau zowat gelijk met dat van 2008. September was qua prijsvorming een slechte maand. In het latere najaar waren de prijzen weer iets beter. Er was een toenemende buitenlandse vraag en een geleidelijke aanvoer. Ook de kwaliteit was goed. Het kleinere volume in oktober was vooral het gevolg van warmer weer, waardoor de groei vertraagd werd. In november liep het volume terug op, de prijs bleef echter min of meer behouden in vergelijking met 2008.

Tabel 22: Aanvoer en prijs bloemkolen VBT-veilingen - 2008 & 2009

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer st	Prijs €/st	Aanvoer st	Prijs €/st	Aanvoer %	Prijs %
Januari	63.332	0,400	12.618	0,965	-80	+141
Februari	2.942	0,374	698	0,608	-76	+63
Maart	2.576	0,672	246	0,481	-90	-28
April	40.818	0,946	36.500	0,734	-11	-22
Mei	2.028.068	0,728	1.602.200	0,888	-21	+22
Juni	2.060.971	1,242	2.477.946	0,478	+20	-62
Juli	1.948.568	0,407	1.690.609	0,512	-13	+26
Augustus	1.474.591	0,594	1.433.853	0,664	-3	+12
September	1.584.596	0,794	1.976.450	0,445	+25	-44
Oktober	2.042.284	0,377	1.467.971	0,716	-28	+90
November	930.196	0,432	1.324.287	0,427	+42	-1
December	238.746	0,531	198.510	0,655	-17	+23
TOTAAL	**12.417.688**	**0,671**	**12.221.888**	**0,580**	**-2**	**-14**

3. Witloof

Het afgelopen jaar 2009 verbeterden de resultaten voor witloof lichtjes. De aanvoer steeg tot 54,8 miljoen kg (+1%). De gemiddelde prijs nam licht toe tot 0,82 €/kg (+3%). Het jaar 2008 was echter het slechtste seizoen van de afgelopen jaren en is zodoende geen goede maatstaf.

De witloofhandel wedijverde met een overvloed aan allerlei andere groenten op de markt en de toenemende buitenlandse concurrentie. Om de rendabiliteit van de witloofbranche veilig te stellen, tekenden de vertegenwoordigers van de telersverenigingen in België en Frankrijk een memorandum.

Het jaarbegin werd gekenmerkt door een grote worteloogst en een erg ruim aanbod in ons land, Nederland en Frankrijk. Het lage aanbod van andere wintergroenten zorgde aanvankelijk voor duurdere prijzen op de witloofmarkt. Door een zwakke vraag naar wintergroenten en het grote aanbod zakten de prijzen in februari echter snel terug.

Ook in maart haperde de handel, in april daalde de prijs vervolgens dramatisch. Het voorjaar behoort in feite 1,00 €/kg op te leveren voor witloof. De beperkte aanvoer van wintergroenten had niet het gewenste effect op de markt. Het wankele evenwicht tussen aanbod en vraag is in de witloofhandel snel verstoord. De belangrijkste witloofproducerende landen (België, Frankrijk en Nederland) zaten allemaal op dezelfde markt, wat een enorme prijsdruk teweegbracht. Tijdens de zomer werd een deel witloof, samen met enkele andere groenten, van de markt verwijderd.

Eind juli leken de maatregelen om de prijs wat aan te dikken even resultaat op te leveren. Door het verminderen van de pennen, en de vakantieperiode van sommige bedrijven, verhoogden tijdelijk de prijzen. Bovendien waren er telers die ervan afzagen om te produceren vanwege de slechte noteringen. Globaal bekeken werd in juli echter weinig verschil waargenomen. In augustus zakten de prijzen verder.

Vanaf september trad er traditioneel een verbetering op, maar het zachte weer drukte de consumptie. Bovendien nam ook het aanbod toe, waardoor de middenprijs zakte. De laatste maanden van het jaar kwam er tenslotte toch een opflakkering. Door droogte en aantasting door de witloofmineervlieg in Frankrijk waren er problemen met witloofwortels. Hierdoor werden ze vrij laat gerooid en konden er minder worden uitgezaaid. Hierdoor lag het wortelaanbod in oktober lager. De middenprijs voor witloof steeg plots in oktober en november. In december volgde weer een lichte daling.

Tabel 23: Aanvoer en prijs witloof VBT-veilingen - 2008 & 2009

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer %	Prijs %
Januari	5.185.882	0,803	5.591.448	1,153	+8	+44
Februari	5.659.729	0,582	5.628.521	0,697	-1	+20
Maart	4.903.619	0,619	5.661.830	0,633	+15	+2
April	4.872.647	0,746	4.942.358	0,521	+1	-30
Mei	4.342.304	0,639	3.744.728	0,666	-14	+4
Juni	3.610.969	0,714	3.388.763	0,638	-6	-11
Juli	3.345.580	0,681	3.094.482	0,633	-8	-7
Augustus	3.255.744	0,701	3.090.213	0,596	-5	-15
September	4.084.061	0,937	4.205.191	0,833	+3	-11
Oktober	5.033.514	1,092	5.044.968	1,149	0	+5
November	4.588.261	1,015	4.903.282	1,204	+7	+19
December	5.520.774	0,971	5.520.766	0,883	0	-9
TOTAAL	**54.403.084**	**0,797**	**54.816.546**	**0,822**	**+1**	**+3**

4. Spruiten

De spruitenhandel kende qua aanvoer- en prijsvorming een gelijkaardig resultaat als in 2008, zodus opnieuw geen denderend jaar. Door het achterblijven van de groei kwam er ook in 2009 geen topvolume. De totale middenprijs bedroeg 0,73 €/kg (-2%). Het aanbod kwam op 3 miljoen kg (-1%).

Het spruitenseizoen was danig verkort door de heftige weersomstandigheden, waardoor de prijs begin 2009 aantrok. Ook waren er minder alternatieven op de markt, Spaanse concurrentie moest bijvoorbeeld inbinden door de malaise daar. Spruiten hadden tijdens de vriesperiode erg afgezien. Pas wanneer de temperaturen boven het vriespunt kwamen, kon er geoogst worden. De vorst, afgewisseld met een beetje dooi overdag, zorgde voor vochtverlies, wat niet meteen kon aangevuld worden door de veel te koude temperaturen. Dit veroorzaakte slapte onder de spruiten. De spruitenmaat was vrij klein, maar deze sorteringen vonden wel een afzet bij de industrie.

In Duitsland verkochten supermarkten al snel geen spruiten meer, daar er al naar voorjaarsproducten gekeken werd.

In Nederland verging het de spruitenhandel nog slechter dan bij ons. Door de vorst nam de prijs er sterk af en werd er zwaar onder de kostprijs gewerkt. Het aantal telers liep er de laatste jaren terug. Er is tevens een duidelijke consumptieafname. Men tracht er macht over het product in de handelsketen en een duidelijke prijsbepaling te verwerven.

In november loopt de spruitenproductie traditioneel op, maar de prijs zakte echter. Door de droogte verliep alles wat minder. Er heerste door de moeilijke groeiperiode krapte op de markt, maar die zorgde helaas niet voor een prijsverbetering.

Tegen het jaareinde gingen zowel het aanvoercijfer als de middenprijs voor spruiten omhoog. Het kouder wordende weer wakkerde de handel aan. Ook het aanbod grove spruiten was redelijk, deze soort is vooral populair in Duitsland.

Tabel 24: Aanvoer en prijs spruiten VBT-veilingen - 2008 & 2009

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer %	Prijs %
Januari	575.432	0,848	543.602	1,051	-6	+24
Februari	452.876	0,908	361.035	0,891	-20	-2
Maart	151.906	1,350	155.307	1,148	+2	-15
April	5.627	2,221	14.102	0,610	+151	-73
Juli	35	1,314	507	1,178	+1.349	-10
Augustus	12.297	1,183	14.089	0,717	+15	-39
September	151.950	1,398	167.896	0,763	+10	-45
Oktober	484.858	0,674	440.713	0,609	-9	-10
November	568.562	0,491	661.194	0,423	+16	-14
December	626.468	0,486	649.572	0,641	+4	+32
TOTAAL	**3.030.011**	**0,744**	**3.008.017**	**0,726**	**-1**	**-2**

5. Rode kolen, wittekolen, savooikolen

Sluitkolen hadden globaal genomen nog een slechter jaar dan in 2008. Vooral wittekolen en rode kolen deden het een pak minder. De middenprijs van wittekool daalde tot 0,22 €/st (-55%), de helft van de notering in 2008. De aanvoer kwam op 5,4 miljoen stuks (+10%). Rode kolen zakten in gemiddelde prijs tot 0,29 €/st (-20%), de totale aanvoer bedroeg 2,6 miljoen stuks (+1%). Savooikolen kenden de minst gedaalde omzet door een betere middenprijs van 0,37 €/st (+4%), het aanbod was kleiner met 3,3 miljoen stuks (-15%).

De uitgeputte Europese koolvoorraden in maart leverden geen betere prijsvorming op. De export van wittekolen naar het Oostblok haperde vanwege de financiële crisis. Ondanks de goede groei en de grote maat, bleef de vraag uit.

Tabel 25: Aanvoer en prijs rode, witte- en savooikolen VBT-veilingen - 1999-2009

	Rode kolen		Wittekolen		Savooikolen	
	Aanvoer st	Prijs €/st	Aanvoer st	Prijs €/st	Aanvoer %	Prijs %
1999	2.388.672	0,307	3.727.432	0,311	4.005.953	0,243
2000	2.202.850	0,279	3.561.281	0,298	3.607.186	0,350
2001	2.174.101	0,391	3.710.030	0,388	3.805.055	0,325
2002	2.230.609	0,407	3.891.067	0,484	3.129.189	0,344
2003	2.398.497	0,410	4.513.949	0,395	3.518.307	0,387
2004	2.521.200	0,258	4.562.762	0,195	3.635.376	0,249
2005	2.291.291	0,188	4.131.500	0,316	3.714.358	0,302
2006	2.114.224	0,447	4.123.574	0,463	2.852.420	0,469
2007	2.527.079	0,496	4.937.628	0,322	3.202.822	0,500
2008	2.546.106	0,368	4.902.682	0,497	3.887.905	0,356
2009	2.569.033	0,294	5.413.892	0,222	3.316.792	0,369

2.3. Industriegroenten

Gelijke prijs voor 2009

De industrieprijs in 2009 was stabiel met 2008. Dat jaar ging de geschiedenis in als een productief seizoen, wat meestal geen goede basis is voor een nieuwe contractprijs. Om die reden hebben telers de nadruk gelegd op de sterk gestegen kosten in 2008, en hebben ze aangetoond dat diverse kosten nog verder zullen stijgen. De vraag aan de afnemers was duidelijk: beperk de daling van het arbeidsinkomen door een (beperkte) prijsstijging toe te staan.

De contractprijzen in 2009 gingen, na diverse contacten, richting prijsbehoud, met hier en daar wat aanpassingen aan de contractvoorwaarden en eventueel een daling van het areaal voor een aantal teelten. De richtprijzen worden vermeld in tabel 26. Boerenbond riep de telers op om bij de afnemers van diepvriesgroenten geen contracten te ondertekenen met een lagere prijs.

Het behoud van de contractprijzen was dubbel. Enerzijds was er opluchting omdat er heel veel, en niet in het minst door de telers zelf, negatieve berichtgeving was rondgestrooid. Anderzijds betekende dezelfde prijs een daling van het arbeidsinkomen in 2009. De stijging van de zaadprijs werd doorgerekend.

De fabrieken ontkenden het dalend inkomen niet. Zij waren zich heel goed bewust van de stijgende kosten. Zowel telers als afnemers werden geconfronteerd met stijgende arbeidskosten. Een aantal andere productiefactoren stegen ook bij beide partijen. Diverse afnemers haalden dezelfde argumenten aan voor de houding in het kader van de nieuwe contractprijzen. De economische crisis liet zich voelen op diverse fronten. De muntdeviaties hadden een zeer negatieve invloed op diverse afzetmarkten, zoals Engeland, Polen en Rusland. Daarnaast liep de verkoop minder vlot in die zin dat niet minder verpakkingen werden gevraagd, maar wel kleinere verpakkingen. Hierdoor daalde het volume minder snel, en dit in een jaar met voldoende stocks. De diepvriesindustrie is voor meer dan 90% gebaseerd op export. Ook daar knelde het schoentje. Exportverzekeringen werden afgebouwd of werden duurder. Dit betekende dat een exporteur minder exporteerde, ofwel zelf het risico moest dragen. Wat ook geen voordeel was voor onze land- en tuinbouw. Daarenboven was er voldoende aanbod om groenten voor verwerking te telen.

Boerenbond betreurde de vermoedelijke daling van het arbeidsinkomen, maar was tevreden dat de sector niet werd geconfronteerd met een prijsdaling. De industriegroentetelers moesten zich, in het overgangsjaar 2009, optrekken aan de prijsstijging van de laatste jaren en verder werken aan een betere kostenbeheersing. Dit moesten ze op diverse vlakken proberen te realiseren. Vooral arbeidsefficiëntie, investeringen en grond zijn hier belangrijke factoren, waar op veel bedrijven nog aan kan gewerkt worden.

Strengere leveringsvoorwaarden

Er wijzigde daarentegen wel iets aan de contractvoorwaarden. Voor bloemkool werd strenger toegezien op de grootte van de rozen. Er mocht slechts een beperkte hoeveelheid rozen van meer dan 6 cm (smalste kant) aangeleverd worden. De grens ligt vast op 10% op basis van gewicht. Het gemiddelde bedroeg ongeveer 6% met uitschieters tot meer dan 20%. Vooral die laatste bedrijven werden met die maatregel geconfronteerd. Plannen van het seizoen en arbeidsorganisatie zijn hier belangrijke factoren. Andere bedrijven konden gewoon verder werken zoals ze bezig waren. Het was niet de bedoeling om met een lagere opbrengst geconfronteerd te worden. Het gewicht per plant wordt in tweede vrucht opgetrokken tot 900 gram.

Voor spruitkool werd gestreefd naar een maatsortering 90/10 in plaats van 80/20 en dit met dezelfde mengprijs. Hiertegen werd door telers fel gereageerd.

Wat prei betreft werd vanuit de sector gepleit voor een andere aanpak. Dit product mag niet meer bekeken worden als minderwaardig product waarmee gaten in de aanvoer worden opgevuld. Dit belemmert een goede organisatie en benadeelt dus het arbeidsinkomen. De sorteringen werden herbekeken en inzake het tijdstip van aanleveren moet meer rekening gehouden worden met de situatie van de teler (weersomstandigheden, beschikbaarheid personeel).

Vrij product

De teelten waarvan het meest vrij product werd ingevroren, werden het hardst aangepakt. De boodschap is: lever zo weinig mogelijk vrij product, want dit heeft steeds een negatief effect op de toekomstige contractvoorwaarden. Telers moeten dit begrijpen en ernaar handelen als groep. Dit zou de slagkracht als sector vergroten. Ook voor 2009 was de boodschap enkel te telen volgens contract ook als dit volume eventueel daalt.

Tabel 26: Contractprijzen industriegroenten af land en geleverd - 2009

Groenten	Prijzen per ton
Bonen Alle bonen behalve middelfijn en extra fijn: - geplukt af land Middelfijne: (bonen als middelfijn vermeld in de catalogi van de zaadhuizen - limitatieve lijst van variëteiten in het contract vermeld) Extra fijn: bonen als extra fijne bonen vermeld in de catalogi van de zaadhuizen.	1° vrucht: € 183 2° vrucht: € 173 In contract: opbrengst netto 11,5 ton/ha 1° vrucht: € 173 2° vrucht: € 163 In contract: opbrengst netto 12 ton/ha 1° vrucht: € 210 2° vrucht: € 200 In contract: opbrengst 10 ton/ha In contract wordt de waarde voor 1° vrucht: € 2200 2° vrucht: € 2100 tweede vrucht wordt gedefinieerd als teelt na 'erwten, aardappelen of bloemkool'
Bloemkool - A-klasse geleverd in roosjes - 1ste vrucht (jun/jul/aug) - 2de vrucht (vanaf september) - Minimum 25.000 pl/ha - 1ste vrucht : 900 gr/plant - 2de vrucht : 900 gr/plant vroeger oogsten a.u.b. - De prijs van de bollen wordt bepaald op €248/1000 Voor een betere kwaliteit kan een meerprijs gegeven worden, mits vermelding in het contract.	€ 345 € 345 Ieder bedrijf is vrij om voor extra AA-kwaliteit € 25/ton meer te betalen. Indien er hiervan geen bijlage is opgemaakt, mag er tijdens het seizoen geen AA-kwaliteit worden toegestaan.
Selder **- Groene selder :** - handgeschoond, af land, afgesneden boven plantvoet met max. één zijscheut : - los met maximaal één zijscheut - handgeschoond, afgekort tot 35 cm bruikbaar gedeelte met voet geleverd - ongekuiste selder ribbenlang: • met voet geleverd : • zonder voet af land :	 € 118 € 125 € 87 € 57 € 80
Grote wortelen niet ontkopt - niet karotan af land - niet karotan *geleverd* - karotan af land - karotan *geleverd* ontkopt - niet karotan af land - niet karotan *geleverd* - karotan af land - karotan *geleverd*	Opm : - Bij stockage door de teler (op afroep van de koper voor 24/12 of voor elke stockage na 24/12) : + € 4/ton - Prijzen tot 24 dec, na 24 dec per week € 2,5/ton erbij € 40,5 € 47,5 € 43 € 50 € 53 € 60 € 56 € 63 Voor levering vanaf 1 december: + € 2,5/ton In contract : Max. opbrengst : € 4000/ha
Schijvenwortelen - niet ontkopt af land - ontkopt af land De overmaten (+ 40 mm) worden betaald aan €40/ton. Bij meer dan 50 % boven de 40 mm wordt de vracht volledig als niet karotan betaald.	 € 51 € 63 Voor levering vanaf 1 december: + € 2,5/ton In contract : Max. opbrengst : € 4600/ha
Prei -70 wit/30 groen Ø beperkt tot 45 mm los - hele prei - afgekort op 60 cm (min. 40 % wit) - los - stokprei: - hele lengte - in twee gesneden - snijden: - 70/30, 50/50 of hele prei in 2 snijden en apart leveren	Winterprei : levering na 15/1 t.e.m. 15/3 Lente- en herfstprei : levering buiten periode winterprei • herfstprei : € 238 • winterprei : € 300 • lenteprei : € 253 • herfstprei : € 200 • winterprei : € 260 • lenteprei : € 215 • herfstprei : € 265 • lente- en herfstprei : € 280 € 45/1000
Andijvie - geleverd	€ 106
Knolselder - afgehaald voor geschoond product - geleverd voor geschoond product	Voor afname in januari : van 1/1 t.e.m. 15/1 :+ € 10 na 15 januari : + € 10 + € 1,25 per week € 84 € 89

Courgettes - Ø <40 mm Ø 40-60 en min 50 % < 40 mm - Ø <50 mm Ø 50-60 en min 75 % < 50 mm	€ 264 € 130 € 220 € 130 kg/plant : 6,5
Schorseneren af land	€ 185
Spinazie - puree af land - af land steel/blad <15%	1° vrucht: € 53 2° vrucht: € 51 1° vrucht: € 86 2° vrucht: € 82 in contract wordt de waarde voor: 1° vrucht: € 2100 2° vrucht: € 2000 vermelding bij schuld koper niet kunnen oogsten : 1° vrucht: € 1600 2° vrucht: € 1550 tweede vrucht wordt gedefinieerd als teelt na 'erwten, aardappelen of bloemkool' maaien met containermaaier : - € 1,2/ton
Koolrabi - af land min Ø 10 cm - geleverd min Ø 10 cm	€ 50 € 53
Rabarber Los geleverd volle steellengte	€ 225
Spruiten formaat - 15-35 mm (geleverd & gesorteerd) Tarrering : - 0-2 % tarra - 3-5 % tarra - <5 % tarra	€ 350 max. 10 % tarrering +basisprijs : + € 12,5/ton tarrarrering + basisprijs tarrering +basisprijs : - € 25/ton
Rode kool - af bedrijf boven 2 kg - geleverd boven 2 kg - boren	Opm. :Tot eind dec/nadien niet bepaald € 48 € 52 + € 30/1.000
Witte kool - geleverd - boren	€ 46 + € 26/1.000
Savooikool - herfstsavooi geleverd - herfstsavooi af land - wintersavooi geleverd - wintersavooi af land - voor het boren	€ 85 € 81 € 100 € 96 + € 30/1.000
Herstellen containers - hout : herstellen/vervangen plank - kunststof vervangen onderlat kleine reparaties grote beschadigingen	€ 3,75 € 8,5 € 13,5 € 99
Meeropbrengst (vrij product)	*Minimum 50 % van de contractprijs*

2.4. Raming areaal en productie

De areaal- en productiecijfers groenten voor 2009, gebaseerd op de cijfers van het NIS, zullen vanaf juni beschikbaar zijn op de website (www.veiling.be).

3. FRUIT

De totale fruitomzet bedroeg in 2009 € 236,6 miljoen, een daling van 31% in vergelijking met het jaar voordien. Vooral de zeer lage middenprijzen voor hardfruit hebben deze omzetdaling in de fruitsector in de hand gewerkt.

3.1. Hardfruit

Tabel 27: Aanvoer en prijs appelen en peren VBT-veilingen - 2003-2009 (kalenderjaren)

	Appelen		Peren	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg
2003	213.190.361	0,367	138.528.187	0,580
2004	245.898.469	0,309	171.143.277	0,505
2005	239.507.895	0,278	178.436.898	0,553
2006	228.497.160	0,363	182.677.497	0,590
2007	247.534.554	0,387	226.275.100	0,456
2008	210.478.521	0,459	173.418.112	0,749
2009	225.462.842	0,284	151.468.575	0,592

1. Appelen

Het appelvolume op de veilingen bedroeg op jaarbasis 225,5 miljoen kg, een hoger volume dan in 2008 (+7%). De zeer lage middenprijs van 0,28 €/kg (-38%) zorgde echter voor een gedaald omzetcijfer en bevond zich op het niveau van voorgaande appelcrisissen.

Tijdens het seizoen 2008/2009 veroorzaakte de verbeterde Oost-Europese situatie een druk op onze markt. De stijging van de Poolse appelproductie had tot gevolg dat rebut- en schilappelen veel minder duur verkocht werden. Ook werd de prijs van kwaliteitsfruit gedrukt omdat telers minder geneigd waren minder kwaliteitsvol fruit als rebut te klasseren, omwille van de vermoedelijke prijsdalingen voor dit gamma. De eerste maanden van het seizoen 2008/2009 (augustus-december) werd op veilingniveau minder verkocht dan de voorgaande jaren. Dit resulteerde aanvankelijk in een mooie prijsvorming. Tijdens het tweede seizoensdeel (januari-juli) daalden de appelprijzen.

Het seizoen 2009/2010 startte met slechte prijzen. Door restanten van het seizoen 2008/2009 en overzeese appelen viel de verkoop van zomerrassen lager uit. Zoals in veel landen was er ook concurrentie van ander fruit. Jonagold werd zeer vroeg op de markt gebracht – in de hoop op primeurprijzen – maar vanwege de volle markt viste men achter het net. Daarna werd veel product in de koelcellen gestoken, in afwachting van een betere prijs. Tot aan het jaareinde van 2009 bleef verbetering uit. De traditionele grote maten gingen naar Rusland, maar werden tegen lage prijzen verkocht. Ook voor Golden Delicious waren er problemen op de exportmarkt vanwege de grote Europese concurrentie.
Zowel op de vers- als industriemarkt haperde de handel. Er was meer rebut- en minder schilappel. Dit alles was te wijten aan de late kleuring van Jonagold, waardoor er veel tweede en derde oogst was binnengekomen. Ondanks afnemend areaal viel de appeloogst 2009/2010 groter uit, wat voornamelijk met de grove appelmaten te maken had.

Ondanks de grotere Belgische appeloogst lag de stockvoorraad in 2009/2010 lager dan in 2008/2009. Dit was voornamelijk te wijten aan het feit dat er aan het seizoensbegin geen ruimte meer was voor appelen door de grote perenoogst. Veel appelen werden zodoende al vroeg verkocht aan goedkope prijzen. Ook gingen meer appelen naar de industrie vanwege de lage noteringen. De stockafbouw evolueerde niet naar behoren en werd beïnvloed door de recessie en de grote oogst uit Polen.

Tabel 28: Aanvoer en prijs appelen VBT-veilingen - 2008 & 2009 (kalenderjaar)

	2008		2009	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg
Belgica	-	-	135.212	0,515
Boskoop	8.136.673	0,408	8.482.953	0,312
Braeburn	-	-	1.259.511	0,428
Cox's Orange	1.550.246	0,577	1.561.125	0,435
Delbare Estivale	1.274.502	0,747	790.316	0,368
Elstar	4.764.614	0,477	4.579.322	0,318
Gala	931.906	0,716	543.101	0,453
Gloster	415.514	0,331	413.784	0,245
Golden Del.	15.227.770	0,484	12.863.837	0,370
Golden Del. Schilappel	-	-	792.504	0,186
Granny Smith	1.211.131	0,529	1.286.282	0,435
Greenstar	-	-	1.150.940	0,394
Greenstar Schilappel	-	-	128.354	0,262
Jonagold Schilappel	10.802.238	0,266	17.350.504	0,159
Jonagold+ mutanten	67.451.601	0,517	68.951.117	0,339
Jonagored	41.905.602	0,488	42.763.189	0,299
Kanzi	-	-	2.227.651	0,732
Marnica	-	-	1.615.013	0,283
Pinova	-	-	666.340	0,290
Rubens	-	-	223.573	0,511
Rebutappel	16.028.635	0,133	24.119.435	0,065
Schilappel	7.604.887	0,263	17.251.978	0,134
Appel Div.	33.173.202	0,542	16.306.119	0,419
TOTAAL	210.478.521	0,459	225.462.842	0,284

Noot: sommige producten zijn pas vanaf 2009 opgenomen in de VBT-database, hierdoor ontbreekt de aanvoer voor 2008. Dit is aangeduid met "-".

Tabel 29: Aanvoer en prijs appelen VBT-veilingen per maand - 2008 & 2009 (kalenderjaar)

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer %	Prijs %
Januari	20.529.501	0,456	14.899.889	0,378	-27	-17
Februari	18.729.535	0,475	15.304.463	0,360	-18	-24
Maart	19.443.621	0,478	18.628.326	0,321	-4	-33
April	22.090.139	0,522	18.279.597	0,320	-17	-39
Mei	20.165.408	0,621	23.572.616	0,316	+17	-49
Juni	11.703.186	0,621	17.189.765	0,312	+47	-50
Juli	6.047.029	0,652	10.925.131	0,285	+81	-56
Augustus	3.794.168	0,733	9.551.450	0,313	+152	-57
September	17.337.942	0,409	13.748.672	0,267	-21	-35
Oktober	30.758.876	0,302	26.522.037	0,216	-14	-28
November	17.933.821	0,373	21.546.223	0,204	+20	-45
December	21.945.295	0,357	35.294.673	0,234	+61	-34
TOTAAL	210.478.521	0,459	225.462.842	0,284	+7	-38

2. Peren

De sterk gedaalde perenomzet in het jaar 2009 was voornamelijk het gevolg van de zeer kleine oogst tijdens het seizoen 2008/2009 en de gedaalde middenprijs tijdens het seizoen 2009/2010. Het aangevoerde volume op de VBT-veilingen bedroeg op jaarbasis 151,5 miljoen kg (-13%). De gemiddelde notering bedroeg 0,59 €/kg (-21%).

Het seizoen 2008/2009 telde een zeer kleine oogst vanwege minder bloembotten, minder rendement, een duistere zomer, vorst, verruwing en een verlenging van de bloeiperiode. Door deze beperkte aanvoer verliep de verkoop van peren op de veilingen zeer goed qua prijsvorming.

De normale tot zelfs groter dan normale perenoogst in 2009/2010 was vooral het gevolg van het goede weer, die een grote productie en goede kwaliteit in de hand werkte. Vanwege de grote Europese producties konden de perenprijzen echter niet wedijveren met de zeer hoge prijzen van 2008/2009. De noteringen voor kleine maten waren slecht, grovere peren deden het beter. Vanaf november/december kwam er enige verbetering. De vraag steeg en het oplopende volume had geen negatieve invloed op de marktevolutie. Zowel vanuit Rusland, als uit Spanje, Engeland, Duitsland en Frankrijk kwam er vraag naar Belgische peren. Hierdoor was een goede stockruiming verzekerd, met een normaal niveau, vergelijkbaar met het seizoen 2007/2008.

Tabel 30: Aanvoer en prijs peren VBT-veilingen - 2008 & 2009 (kalenderjaar)

	2008		2009	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg
Beurré A.Lucas	48.924	0,733	0	-
Beurré Hardy	197.671	0,519	343.280	0,265
Conference	152.458.083	0,753	123.753.433	0,642
Corina	-	-	403.657	0,982
Doyenné du Comice	12.139.020	0,804	12.334.749	0,460
Dubb.Flippen	204.176	0,666	341.053	0,371
Durondeau	4.671.474	0,668	6.763.806	0,324
Tr. de Vienne	952.291	0,806	1.318.992	0,391
Rebutperen	2.052.872	0,077	4.388.063	0,101
Peren Div.	693.601	1,479	1.821.542	0,441
TOTAAL	173.418.112	0,749	151.468.575	0,592

Noot: sommige producten zijn pas vanaf 2009 opgenomen in de VBT-database, hierdoor ontbreekt de aanvoer voor 2008. Dit is aangeduid met "-".

Tabel 31: Aanvoer en prijs peren VBT-veilingen per maand - 2008 & 2009 (kalenderjaar)

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer %	Prijs %
Januari	28.204.585	0,587	14.077.284	0,929	-50	+58
Februari	23.626.653	0,691	11.215.874	0,925	-53	+34
Maart	18.247.163	0,764	13.573.186	0,994	-26	+30
April	16.118.862	0,835	9.427.760	1,017	-42	+22
Mei	9.835.873	0,878	2.828.827	1,038	-71	+18
Juni	4.289.672	0,776	1.476.410	1,057	-66	+36
Juli	1.750.939	0,774	298.264	0,867	-83	+12
Augustus	3.958.578	0,779	4.050.485	0,532	+2	-32
September	20.116.450	0,718	22.231.000	0,367	+11	-49
Oktober	17.275.416	0,784	21.171.240	0,350	+23	-55
November	14.707.738	0,853	26.258.614	0,407	+79	-52
December	15.286.183	0,831	24.859.631	0,401	+63	-52
TOTAAL	**173.418.112**	**0,749**	**151.468.575**	**0,592**	**-13**	**-21**

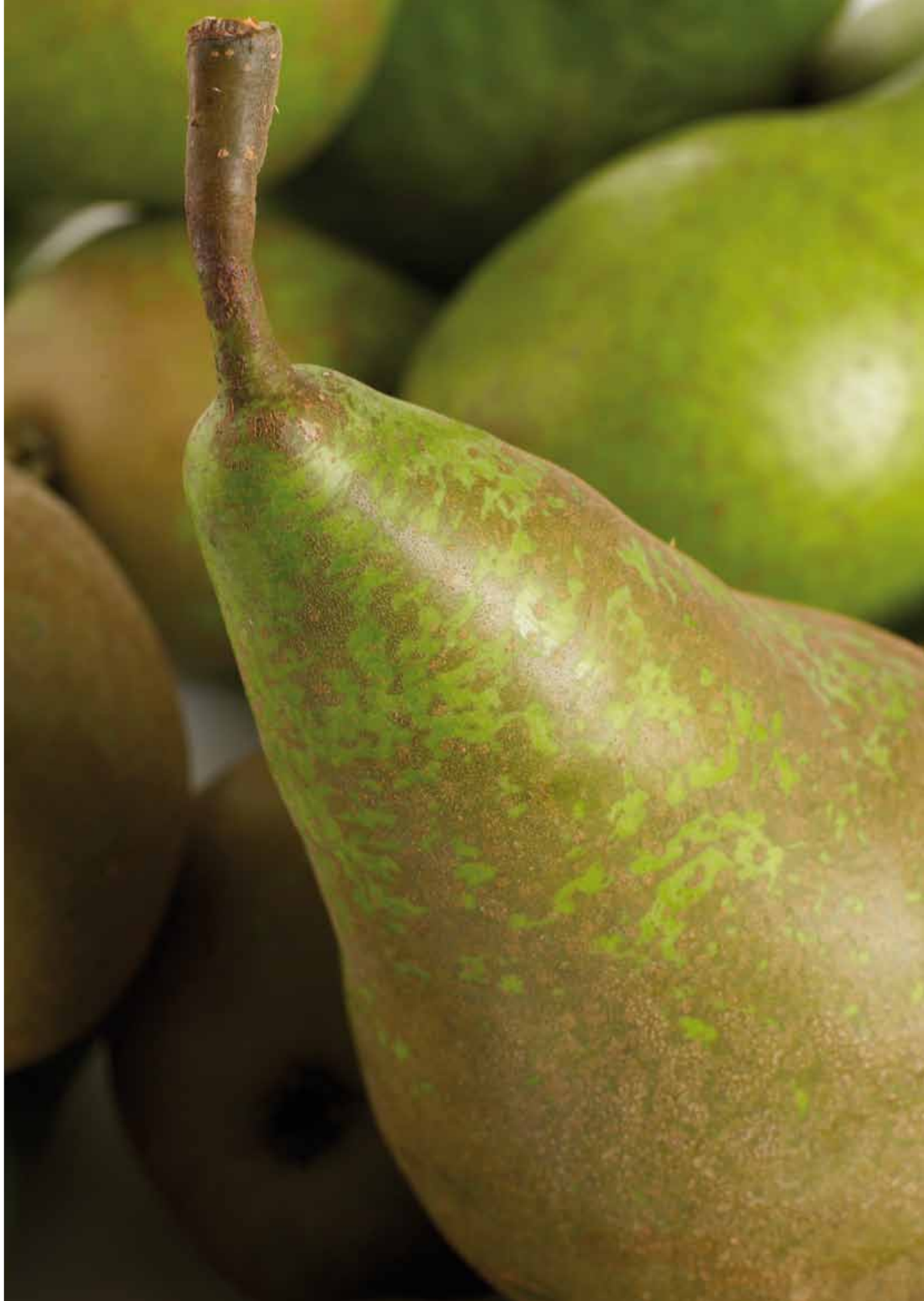

3.2. Europese appel- en perenproductie

1. Appelen

De genormaliseerde Oost-Europese appeloogst zorgde voor een ruime Europese productie tijdens het seizoen 2008/2009 van 11,5 miljoen ton. De Poolse appelproductie bleek in de loop van het seizoen veel groter dan voorspeld en veroorzaakte heel wat strubbelingen op de appelmarkt. De prijzen zakten in en de stocks bleven tjokvol. Daarnaast had ook de economische crisis een nefaste uitwerking.

Het seizoen 2009/2010 leverde volgens de tweede ramingen 10,9 miljoen ton op (-5%). De restanten van de vorige oogst en concurrentie van ander fruit zorgden voor een continue prijsdruk. Het verdere verloop van 2009/2010 hangt onder meer af van de stockafbouw, de invloed van het zuidelijk halfrond en de crisis.

2. Peren

Met een totaal van 2,2 miljoen ton was het seizoen 2008/2009 het kleinste sinds jaren. Wel zorgden de Europese beperkte productie voor betere noteringen en bijgevolg een succesvol seizoen. De verkoop was zeer goed getimed en ging zodoende gepaard met een mooi prijsniveau. Vanwege de kleine EU-oogst was er geen noodzaak om grote hoeveelheden te exporteren, daardoor daalde ook de export naar Rusland. Uit het zuidelijk halfrond kwam zodoende wat meer import op de Europese markt, zonder dat dit een uitwerking had op de prijzen voor de EU-producenten.

Het seizoen 2009/2010 startte met een normale tot zelfs groter dan normale perenoogst, vooral het gevolg van het goede weer, dat een grote productie en goede kwaliteit in de hand werkte. In de EU-27 werd een totale productie van 2,5 miljoen ton geraamd (+16%). Door de grotere producties in heel Europa konden de perenprijzen de zeer hoge noteringen van het seizoen 2008/2009 niet evenaren. De prijzen voor kleine maten waren tot eind 2009 slecht, grovere peren deden het beter.

Tabel 32: Europese productie appelen per land - 2005/2006-2009/2010

x 1.000 ton	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008-2009	2009-2010	2009/10-2008/09	2009/10-2005/09*
België	317	358	358	336	344	+2	-2
Denemarken	26	27	32	26	24	-8	-15
Duitsland	925	948	1070	1.047	1.042	0	+2
Frankrijk	1.770	1.585	1.676	1.528	1.614	+6	+1
Griekenland	265	267	236	231	220	-5	-10
Italië	2.085	1.991	2.196	2.164	2.237	+3	+6
Nederland	380	348	396	376	402	+7	+8
Oostenrijk	176	162	193	169	185	+9	+6
Portugal	252	257	258	245	245	0	-3
Spanje	701	547	599	528	448	-15	-20
Verenigd Koninkrijk	193	174	196	201	212	+5	+11
Zweden	21	20	16	18	18	0	0
Oude lidstaten	**7.111**	**6.684**	**7.226**	**6.869**	**6.991**	**+2**	**-4**
Polen	2.200	2.250	1.100	3.200	2.600	-19	+19
Andere	1.379	1.336	923	1.465	1.339	-9	+5
Nieuwe lidstaten	**3.579**	**3.586**	**2.023**	**4.665**	**3.939**	**-16**	**+14**
EU-27	**10.690**	**10.270**	**9.132**	**11.534**	**10.930**	**-5**	**+6**

(Bron: Prognosfruit aug. 2009, 2de update)

**2009/2010 t.o.v. het vierjarig gemiddelde 2005/2006-2008/2009*

Tabel 33: Europese productie peren per land - 2005/2006-2009/2010

x 1.000 ton	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008-2009	2009-2010	2009/10-2008/09	2009/10-2005/09*
België	229	268	287	170	281	+65	+16
Denemarken	5	6	6	5	7	+40	+27
Duitsland	53	57	56	38	42	+11	-17
Frankrijk	230	246	221	157	202	+29	-3
Griekenland	56	45	51	51	57	+12	+17
Italië	882	966	922	759	817	+8	-7
Nederland	200	234	255	172	301	+75	+37
Portugal	130	175	142	188	199	+6	+18
Spanje	608	535	494	475	427	-10	-15
Verenigd Koninkrijk	27	27	29	23	30	+30	+32
Zweden	2	2	2	1	2	+100	+55
Oude lidstaten	2.422	2.561	2.465	2.039	2.365	+16	0
Nieuwe lidstaten	145	128	74	117	141	+21	+22
EU-27	2.565	2.687	2.537	2.178	2.535	+16	+3

(Bron: Prognosfruit aug. 2009, 2de update)

**2009/2010 t.o.v. het vierjarig gemiddelde 2005/2006-2008/2009*

Tabel 34: Europese productie appelen per ras - 2005/2006-2009/2010

x 1.000 ton	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008-2009	2009-2010	2009/10-2008/09	2009/10-2005/09*
Boskoop	103	108	100	100	88	-12	-15
Braeburn	296	279	318	297	342	+15	+15
Cox Orange	145	117	108	103	102	-1	-7
Elstar	427	431	487	469	481	+3	+6
Fuji	130	133	188	206	220	+7	+25
Gala	1.052	1.015	1.024	1.049	1.067	+2	+4
Golden Delicious	2.561	2.339	2.450	2.508	2.485	-1	+2
Granny Smith	315	308	305	310	318	+3	+3
Jonagold	650	632	652	803	716	-11	+3
Jonagored	190	210	234	203	196	-3	-9
Pinova	15	17	20	30	35	+17	+54
Red Delicious	660	631	600	743	694	-7	+5
Nieuwe variëteiten**	16	15	17	84	111	+32	+187
Appelen Div.	4.127	4.034	2.629	4.628	4.075	-12	+6
EU-27	10.687	10.269	9.132	11.533	10.930	-5	+6

(Bron: Prognosfruit aug. 2009, 2de update)

**2009/2010 t.o.v. het vierjarig gemiddelde 2005/2006-2008/2009*

*** Onder meer: Ariane, Belgica, Cameo, Diwa, Greenstar, Honey Crunch, Jazz, Junami, Kanzi, Mariac, Rubens, Tentation, Wellant.*

Tabel 35: Europese productie peren per ras - 2005/2006-2009/2010

x 1.000 ton	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008-2009	2009-2010	2009/10-2008/09	2009/10-2005/09*
Abate Fetel	283	328	324	248	277	+12	-8
Blanquilla	171	139	132	88	98	+11	-18
Conférence	798	826	822	631	846	+34	+11
Coscia-Ercollini	111	103	110	107	104	-3	-3
Doyenne	105	135	126	85	113	+38	-1
Durondeau	7	9	7	6	7	+17	-1
Guyot	115	109	105	98	103	+5	-1
Kaiser	61	61	59	39	55	+43	+5
Passacrassana	35	29	25	21	20	-3	-19
Rocha	125	168	136	184	197	+7	+21
William BC	321	350	320	307	299	-2	-8
Peren Div.	433	430	371	367	415	+13	+6
EU-27	**2.565**	**2.687**	**2.537**	**2.178**	**2.535**	**+16**	**+3**

(Bron: Prognosfruit aug. 2009, 2de update)

**2009/2010 t.o.v. het vierjarig gemiddelde 2005/2006-2008/2009*

3.3. Zachtfruit

1. Aardbeien

Het aardbeienseizoen kon qua omzet in 2009 zijn positie behouden. De totale aanvoer op de VBT-veilingen steeg tot ruim 39,7 miljoen kg (+8%), de middenprijs daalde tot 2,56 €/kg (-8%). Het welslagen van het seizoen was echter sterk afhankelijk van teler tot teler. Ten opzichte van andere jaren was er een duidelijke verschuiving in prijsvorming tussen de verschillende teelten.

Globaal genomen kan gesteld worden dat traditionele telers (openluchtteelt, grondteelt, tunnelteelt) een goed seizoen kenden. Zeker vergeleken met het jaar 2008, dat een grote catastrofe was voor de vollegrondsproductie. Gedurende de oogst- en bloeiperiode bleven de rassen in het Limburgse gespaard van regen en hagel en waren de gemiddelde etmaaltemperaturen uitermate gunstig voor het telen van een kwaliteitsproduct. Ook in mei beïnvloedden de klimatologische omstandigheden de kwaliteit van vollegrondsaardbeien positief. De prijsvorming was eveneens behoorlijk. Vanwege de sombere herfst en strenge winter 2008 was er minder bloeminductie. Gedurende de meimaand gaat de export traditioneel vooral naar Scandinavië. In juni 2009 nam de export naar Duitsland toe voor vollegrondsaardbeien. Dit was te wijten aan schade in hun eigen productie. Tijdens het besproken seizoen deed er zich bij momenten schaarste voor in Europa, waarvan onze markt kon profiteren.

Voor de meer professionele jaarrondtelers (substraat- en glasteelt) verliep het seizoen 2009 daarentegen veel minder goed. Men verwachtte zeer hoge prijzen in juni en er werd zodoende veel verlate teelt op de markt gebracht, dit bleek echter een verkeerde gok. Een warme en natte periode zorgde voor problemen (kleine, overrijpe aardbeien), daarna herstelde de teelt zich terug en werden grotere, kwaliteitsvolle aardbeien geteeld met een betere prijs. Ook hier volgde een prijsstijging doordat in sommige landen het aanbod was afgenomen. Door het Verenigd Koninkrijk worden minder en minder aardbeien afgenomen uit België, wel zijn er enkele grotere Nederlandse klanten die, na aankoop in ons land, exporteren naar het Verenigd Koninkrijk.

In het najaar van 2009 werden nog de aardbeien van de gekoelde teelt, de doordragers en de najaarsteelt onder glas vermarkt. Afnemers waren vooral Zuid-Europa en Rusland. In september werd de prijs door de vroege komst van serreaardbeien gedrukt. De redelijke vraag in oktober zorgde voor stabiele prijzen. Ook de goede weersomstandigheden en de evenwichtige aanvoergroei zorgden voor deze positieve marktevolutie. Begin november waren de gemiddeldes hoger door een vraagtoename uit het buitenland. Samen met Nederland was België namelijk de belangrijkste aardbeienleverancier. Portugal kwam daarna op de markt, Spanje en Egypte volgden later en zorgden voor een prijsdruk.

Tabel 36: Aanvoer en prijs aardbeien VBT-veilingen - 2008 & 2009

	2008		2009	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg
Arosa	-	-	236	0,560
Cléry	-	-	270.684	3,926
Darselect	2.495.768	2,162	2.001.948	2,228
Darselect V.T.	77.179	2,305	85.168	1,947
Diamante	-	-	33.608	2,077
Elsanta	13.993.699	2,747	13.735.587	2,651
Elsanta V.T.	13.877.439	3,251	17.613.332	2,689
Figaro	-	-	258.176	2,240
Florin	-	-	154.428	1,734
Gloria	-	-	4.040	2,036
Isaura	51.796	2,467	115.916	1,885
Malling Pearl	-	-	8.708	2,199
Primella	22.952	2,503	0	-
Selva	152.936	1,696	123.472	1,550
Sivetta	14.892	1,747	0	-
Sonata	241.322	3,745	785.355	2,848
Aardbeien Div.	5.842.207	1,925	4.547.248	1,878
TOTAAL	36.770.190	2,767	39.737.906	2,557

Noot: sommige producten zijn pas vanaf 2009 opgenomen in de VBT-database, hierdoor ontbreekt de aanvoer voor 2008. Dit is aangeduid met "-".

Tabel 37: Aanvoer en prijs aardbeien VBT-veilingen per maand - 2008 & 2009

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer %	Prijs %
Januari	58.525	4,751	63.288	4,015	8	-15
Februari	792	3,091	338	3,197	-57	3
Maart	42.585	5,596	44.863	5,282	5	-6
April	1.634.386	4,627	1.678.135	3,57	3	-23
Mei	10.360.570	2,625	9.293.357	2,642	-10	1
Juni	6.769.291	2,154	9.361.258	2,283	38	6
Juli	4.847.748	3,173	6.766.402	1,944	40	-39
Augustus	4.971.202	1,957	4.331.272	2,377	-13	21
September	3.433.863	2,861	3.518.962	2,422	2	-15
Oktober	2.200.366	3,164	2.425.786	3,457	10	9
November	1.549.422	3,962	1.701.795	3,732	10	-6
December	901.440	4,281	552.452	4,484	-39	5
TOTAAL	**36.770.190**	**2,767**	**39.737.906**	**2,557**	**8**	**-8**

2. Kersen en krieken

Het kersenseizoen (zoet+zuur) 2009 was niet veel beter dan het catastrofale 2008. Het kleine aanbod zure kersen herstelde zich terug tot 2,6 miljoen kg (+121%), de prijs bleef echter achter met 0,37 €/kg (-47%). Voor zoete kersen daalden zowel aanvoer als middenprijs, het totale volume lag op 1,5 miljoen kg (-14%) en de middenprijs op 2,65 €/kg (-8%).

Belgische kersen kenden een eerder wisselvallig seizoen. Enerzijds was er het little cherry-virus en de kersenvlieg, anderzijds zorgde de koude winter voor een reductie in het kersenbestand. De daaropvolgende warmere periodes zorgden voor een snel rijpproces. Regen veroorzaakte dan weer barsten. Het seizoen was snel afgelopen. De crisis werd niet gevoeld bij de duurste kersen, wel bij de goedkopere. Kriekentelers ondervonden veel concurrentie uit Oost-Europa. Belgische producenten kregen hun product amper verkocht en waren zelfs genoodzaakt het fruit aan de bomen te laten hangen. Tsjechië en Polen verkochten hun product aan lagere prijzen, waarmee onze telers nauwelijks konden concurreren.

Tabel 38: Aanvoer en prijs kersen en krieken VBT-veilingen - 2008 & 2009

	2008		2009	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg
Brabanders	0	-	10.543	0,376
Bruine Big.	95.703	2,221	60.714	2,127
Hedelfinger	98.006	2,604	40.534	2,915
Kordia	573.775	2,616	518.887	2,459
Lapins	314.690	2,782	351.133	2,414
Regina	518.911	3,313	299.807	3,371
Summit	56.663	3,295	86.170	2,748
Sweetheart	22.949	3,504	83.100	2,794
Sylvia	63.165	2,670	40.465	2,380
TOTAAL KERSEN (ZOET)	**1.743.862**	**2,867**	**1.491.353**	**2,649**
Kelleris	478.136	0,618	844.632	0,390
Montmorency	282.915	0,781	87.869	0,801
Nkriek geschud	68.261	0,656	1.234.317	0,290
Noordkrieken	349.684	0,747	439.292	0,456
TOTAAL KERSEN (ZUUR)	**1.178.996**	**0,698**	**2.606.110**	**0,368**
TOTAAL KERSEN DIVERS	**599.629**	**2,536**	**737.995**	**2,457**

Tabel 39: Aanvoer en prijs kersen (zoet) VBT-veilingen per maand - 2008 & 2009

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg
Juni	47.527	3,456	169.845	3,528	+257	+2
Juli	1.465.231	2,831	1.131.545	2,696	-23	-5
Augustus	199.760	3,236	173.274	1,463	-13	-55
September	31.344	1,274	9.645	2,479	-69	+95
Oktober	0	-	7.044	3,287	-	-
TOTAAL	**1.743.862**	**2,867**	**1.491.353**	**2,649**	**-14**	**-8**

Tabel 40: Aanvoer en prijs kersen (zuur) VBT-veilingen per maand - 2008 & 2009

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg
Juni	1.061	1,646	18.641	1,282	+1.657	-22
Juli	901.812	0,688	680.842	0,487	-25	-29
Augustus	221.219	0,614	1.874.231	0,316	+747	-49
September	44.184	1,230	25.976	0,218	-41	-82
Oktober	0	-	7.359	0,800	-	-
December	0	-	1.048	0,357	-	-
TOTAAL	**1.178.996**	**0,698**	**2.606.110**	**0,368**	**+121**	**-47**

3. Pruimen

De pruimenhandel verliep slecht in 2009. Het aanbod was het besproken jaar wel veel groter dan de mislukte oogst in 2008, de prijs zakte echter des te meer. Op de VBT-veilingen werd een totaal volume van 232 ton verkocht (+734%), acht keer meer dan het aanbod van het jaar voordien. De middenprijs bedroeg 0,65 €/kg (-49%).

Vanwege de onvoorspelbare productie en prijsvorming investeren telers liever in meer rendabele en veiligere teelten. Vandaar dat er bijna geen sprake is van rassenvernieuwing. De pruimen in de Belgische handel zijn vooral afkomstig van importen uit het zuiden.

Tabel 41: Aanvoer en prijs pruimen VBT-veilingen - 2008 & 2009

	2008		2009	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg
Belle de Louvain	15.030	0,962	28.912	0,478
Bleue de Belgique	564	0,693	13.056	0,472
Dubbele Altessen	3.312	1,988	40.248	0,727
Enkele Altessen	2.046	2,187	10.020	0,759
Monsieur Hatif	156	1,395	4.842	0,538
Mirabellen	0	-	1.506	1,273
Monarch	36	1,377	3.878	0,628
Pruimen Divers	3.408	1,246	46.791	0,519
Reine Claude Conducta	624	1,808	29.348	0,812
Reine Claude Crottée	336	2,302	8.770	1,532
Reine Claude d'Oullins	12	1,300	9.953	0,426
Sint Hubertus	882	1,384	9.792	0,501
Stanley	168	1,157	5.916	0,453
Pruimen Div.	1.296	1,103	19.408	0,650
TOTAAL	**27.870**	**1,263**	**232.440**	**0,645**

Tabel 42: Aanvoer en prijs pruimen VBT-veilingen per maand - 2008 & 2009

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg
Juli	14.310	0,952	48.625	0,501	+240	-47
Augustus	12.768	1,552	144.441	0,705	+1.031	-55
September	792	2,213	38.588	0,597	+4.772	-73
Oktober	0	-	786	0,785	-	-
TOTAAL	**27.870**	**1,263**	**232.440**	**0,645**	**+734**	**-49**

4. Bessen

De globale bessenprijs op de VBT-veilingen was met 3,74 €/kg lager dan in 2008 (-15%). Het aanbod daalde eveneens tot 2,0 miljoen kg (-4%).

De productie van de nichemarkt houtig kleinfruit is de laatste jaren her en der toegenomen, waardoor concurrentie de prijzen drukt. Daarnaast bracht de crisissituatie grote onzekerheid met zich mee voor deze sector. De voedingssector wordt normaliter minder geraakt door een crisis, maar houtig kleinfruit is vaak een 'extraatje' waarop bespaard wordt. Op aardbeien heeft deze situatie een geringere impact. Het aandeel van houtig kleinfruit zal verder aan betekenis winnen, maar de totale markt zal wellicht klein blijven. Bij geringe overproductie moet men met een sterke prijsval rekening houden.

Tabel 43: Aanvoer en prijs bessen VBT-veilingen - 2008 & 2009

	2008		2009	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg
Blauwe bessen	304.604	6,062	337.495	4,603
Braambessen	348.784	4,711	291.903	4,295
Frambozen	567.398	5,785	336.625	6,907
Japanse wijnbes	5	255,97	2	296,121
Kiwibes	-	-	6.967	10,001
Rode bessen	765.304	2,531	880.073	1,984
Stekelbessen	66.726	3,318	114.650	3,055
Witte aalbessen	5.033	6,081	5.538	3,375
Zwarte bessen	0	-	4.456	5,302
Bessen Div.	17.823	8,330	10.297	9,031
TOTAAL	**2.075.676**	**4,389**	**1.988.007**	**3,740**

Tabel 44: Aanvoer en prijs bessen VBT-veilingen per maand - 2008 & 2009

	2008		2009		2009/2008	
	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg	Aanvoer kg	Prijs €/kg
Januari	702	11,813	1.032	4,790	+47	-59
Februari	16.774	7,258	3.184	2,792	-81	-62
Maart	45	10,800	0	-	-100	-100
April	4.336	15,744	428	18,559	-90	+18
Mei	111.014	7,070	62.474	7,298	-44	+3
Juni	246.119	5,779	467.129	3,839	+90	-34
Juli	734.342	3,279	685.642	2,553	-7	-22
Augustus	454.258	3,479	428.534	3,196	-6	-8
September	223.527	4,849	211.217	5,342	-6	+10
Oktober	174.169	5,435	85.665	7,771	-51	+43
November	**88.826**	**6,349**	**32.036**	**5,780**	**-64**	**-9**
December	**21.566**	**5,668**	**10.667**	**6,018**	**-51**	**+6**
TOTAAL	**2.075.676**	**4,389**	**1.988.007**	**3,740**	**-4**	**-15**

3.4. Raming areaal en productie

Tabel 45: Areaal en productie klein- en steenfruit - 2008 & 2009

	Productie (ton)	
	2008	2009
Aardbeien	37.400	33.000
Stekelbessen	80	120
Frambozen	670	480
Aalbessen (rode+witte)	1.735	1.900
Blauwe bessen	370	400
Braambessen	330	300
Andere bessen	26	23
Kersen (totaal)	2.600	5.200
Zoete	*2.000*	*3.000*
Zure	*600*	*2.200*
Pruimen	50	280

Tabel 46. Areaal en productie appelen - 2008/2009-2009/2010

	2008/2009		2009/2010*	
	Areaal ha	Productie ton	Areaal ha	Productie ton
Belgica	100	2.600	100	3.400
Boskoop	550	22.000	500	17.500
Braeburn	100	3.400	100	3.800
Cox's	100	2.700	90	2.610
Elstar	300	8.100	250	8.750
Golden	830	32.370	830	32.370
Greenstar	140	5.600	140	7.420
Jonagold en mut.	3.600	165.600	3.400	166.600
Jonagored	1.600	72.000	1.600	76.800
Kanzi	120	2.280	170	6.630
Pinova	50	1.550	50	1.600
Appelen Div.	590	17.700	500	16.500
TOTAAL	**8.080**	**335.900**	**7.730**	**343.980**

**Tweede oogstramingen seizoen 2009/2010*

Tabel 47: Areaal en productie peren (laagstam) - 2008/2009-2009/2010

	2008/2009		2009/2010*	
	Areaal ha	Productie ton	Areaal ha	Productie ton
Conférence	6.900	151.800	7.000	273.000
Doyenné du Comice	700	9.100	680	20.400
Durondeau	300	6.044	280	8.120
Peren Div.	215	3.539	250	5.750
TOTAAL	**8.115**	**170.483**	**8.210**	**307.270**

**Tweede oogstramingen seizoen 2009/2010*